1989.
V. évf. 9. (26.) szám
Ára: 49 Ft

video magazin

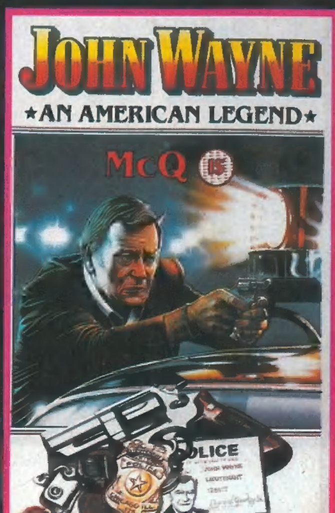

KÉPERNYŐ -KÓR

24–25. OLDAL

DETEKTÍV KÉT TŰZ KÖZÖTT

5. OLDAL

HASFELMETSZŐ VISSZATÉRT

JACK'S BACK

SIMCOM
INTERNATIONAL, INC

Starring
JAMES SPADER and CINDY GIBB

Principal photography completed.

A Cinema Group Pictures Production

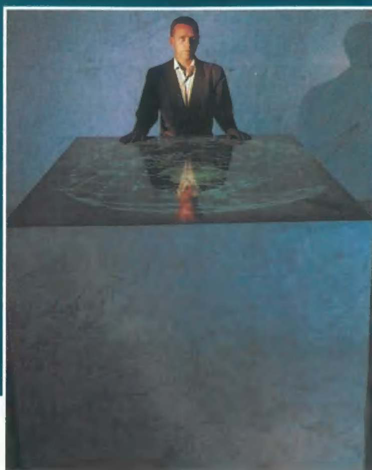
Kedves Olvasó!

Bemutatom Keiko Sei kisasszonyt Japánból. A 28 esztendős független videoművész és videoművészeti szerkesztő ezentúl alkalmanként a Video Magazint fogja tudósítani a nagyvilágból a jelentősebb film- és videofesztiválokról, videoeseményekről. Első érdekes írása máris olvasható lapunk 42–43. oldalán, egy idehaza teljesen ismeretlen művészeti ágról, a „videoszobrászatról", egy idei kiállítássorozat ürügyén.

Az írás számára nem idegen, hiszen amellett, hogy novellákat ír, rendszeresen publikál Japán legnagyobb videomagazinjában, a Video Salonban, a szigetország egyetlen médiaművészeti magazinjában, a Limbóban, de jelennek meg cikkei a holland Mediamatic és az ausztrál Artlink videolapokban is. Szerkesztője volt az Infermental videofolyóirat 8., japán számának. Évente sok ezer kilométert repül a nagyvilágban, s számára a világutazás nemcsak hobbi, hanem szinte már életforma is. Az elkövetkezendő egy esztendőben – kisebb-nagyobb megszakításokkal – több hónapot Magyarországon is eltölt majd: anyagot gyűjt készülő könyvéhez, amely a kelet-európai médiák kialakulását, szerepét, fejlődését fogja bemutatni. Így Tokió, Nyugat-Berlin és Barcelona mellett egy kis időre Budapest is lakhelyévé válik.

Mindez azonban nem gátolja abban, hogy ott legyen mindenütt, ahol a videózás szempontjából fontos történések zajlanak. Legközelebb „kivételesen" hazájából, Tokióból várjuk jelentkezését.

Falus Tamás

video magazin

VIDEÓVILÁG

FILMGLÓBUSZ

TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

Az UNIÓ Kft. magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla · Szerkesztő: Bíró Zoltán István · Helyettes szerkesztő: Falus Tamás · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal · Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50–56.
Levélcím: Budapest 1398 Pf 598 · Telefon: 408-960

Kiadja az UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató

Kossuth Nyomda, Budapest 89.0407 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 sz. pénzforgalmi jelzőszámra.
Címlap: Teknős Miklós
HU ISSN 0237-5141

A dezertőr

(THE RAGGEDY RAWNEY)

Bob Hoskins nagy sikerű színházi rendezései után most a mozivásznon is kipróbálta tehetségét. Mint ahogy azt a kezdő rendezők szokták, egy úgynevezett „low-budget", azaz kis költségvetéssel készülő filmet forgatott. Ez a fajta film amellett, hogy lehetőséget ad egy új tehetségnek a bizonyításra, csökkenti a forgalmazók és a producerek kockázatát.

Filmjének központjában a háború áll. Ezt egy egészen sajátos szemszögből világítja meg: egy dezertőr vallomásából. A véres, brutális események helyett tehát az érzelmekre és az értelemre bízza a hatást.

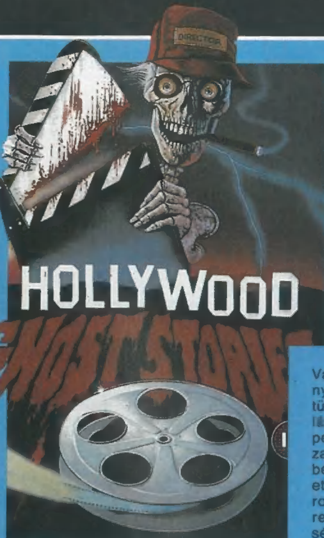
Tom, akit Dexter Fletcher alakít, az ellenség támadása után azonnal dezertál egységétől. A háború borzalmai annyira megrázzák a fiatalember lelkét, hogy valóban sokkos állapotba kerül. Hosszú kóborlás után, megannyi kalandon átesve a véletlen egy cigánycsaládhoz veti. Ők az őrültként vagy legalábbis eszelősként viselkedő Tomban mágikus erőt sejtenek, s ezért varázslóként tisztelik. A kivétel csupán a családfő, Jessie és lánya. Ők túl tudják magukat tenni ezen és mindent elkövetnek azért, hogy a fiatalember valahogy kiheverje a háború megrázkódtatásait és újra magára találjon.

Hoskins filmje megrázó képet rajzol a háborúról, s emellett sajátságosan mutatja be egy mikrotársadalom, egy „sziget" életét és szokásait. Az erőszakkal teli társadalom és a cigánycsalád mikrokozmosza érdekes párhuzammal szolgál korunk valóságáról.

Nagy-Britannia, 1988
Főszereplők: Dexter Fletcher, Zoe Nathenson, Bob Hoskins
Rendezte: Bob Hoskins
102 perc

Hollywoodi kísértet-históriák

(HOLLYWOOD GHOST STORIES)

USA
Rendezte: James Forsher
90 perc

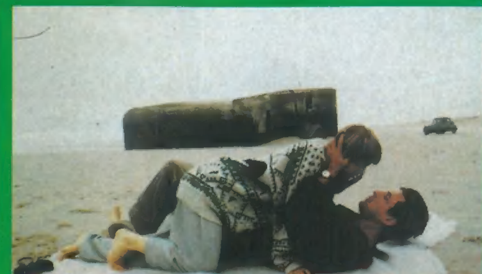
(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

Valahol Skócia partjainál egy magányos sziklán áll az ősi fészek. Történetünk idején heves vihar tombol, villámlás és fülsiketítő mennydörgés közepette. A szélvihar meghajlítja az évszázados fákat, s a cikázó villámok fényében sejtelmesen dereng fel a vár sziluettje. Bent a faborításos falak nyikorogva nyögik a cudar időt. Páncélok rezegnek, gyertyalángok lobognak, kísérteties hangok hallatszanak. Lánc-

A szerelem vak, söt esztelen, nem csak az életben, hanem a filmekben is. Michéle németországi lakhelyét Párizsba teszi át. A fiatal leány egy gazdag család gyermekeire felügyel a fények városában. Egy parkban találkozik a kanadai Peterrel, aki nyughatatlanul és céltalanul utazgat Európában. Már az első látásra különös vonzalom alakul ki kettőjük között, amit egy váratlan esemény szakít félbe. A férfi egy erdei sétájuk alkalmával azt mondja a nőnek: Drágám, meg foglak ölni!

E szokatlan kijelentés után további izgalmakkal is szolgál. Elmondja, hogy európai utazgatásai során már likvidált jó néhány nőt, de a rendőrségnek eddig sehol sem sikerült a nyomára bukkannia.

A lány ettől még erősebb vonzalmat érez a férfi iránt, s rögtön felhívja lakásába. Kapcsolatukban a szexualitás dominál, s Michéle a férfi rabjává válik. Felmondja állását, s kis lakásán rejtegeti az utána nyomozó rendőrség elől. Mikor érzik, hogy szorul körülöttük a hurok, autóba ülnek, és az Atlanti-óceán partjára utaznak. A lány pénzzé teszi minden vagyonát, zálogházba teszi ékszereit, sőt autóját is eladja, csak hogy megtartsa a férfit. Teljesen kiszolgáltatja magát a gátlástalan gyilkosnak, tudván, hogy most már csak ketten, együtt veszthetnek.

(DER KUSS DESS TIGERS)

A tigris csókja

NSZK/Franciaország, 1988
Főszereplők: Beate Jensen, Stéphane Ferrara, Kristina Van Eyck
Rendezte: Petra Haffter

csörgés, sóhajok, sikítás és elnyújtott üvöltés.

Az előbbi „etalon” sokáig egyeduralkodónak számított az irodalomban és a filmművészetben. A lepedőben kísértő ősöket megelevenedett műember váltotta fel, s persze megjelent Drakula is, Erdély szépséges vidékének vérszopója. Az igazi változás akkor következett be a film történetében, amikor a sok borzongástól már megcsömörlött néző valami egészen mást, valami igazán földöntúlit, valami igazán megmagyarázhatatlant kívánt látni. Megkapta. Egymást érték a parapszichológiai jelenségekkel teletűzdelt filmek, a már-már idegtépő jelenetekkel megspékelt szuperprodukciók – ördögűzéssel, túlvilági jelekkel, vérszopó űremberekkel és másokkal. A csúcsot kétségtelenül Stephen King még olvasva is félelmetes műveinek adaptációi jelentik, s közülük is a Shining, a Ragyogás viheti el a pálmát. A filmtörténetnek e sajátos vonulatáról, hollywoodi históriájáról ad átfogó képet ez a film szerzők, tudósok, fotósok és mások véleményével és eredeti filmrészletekkel.

Nagy-Britannia, 1988
Rendezte: David Green

BUSTER

Főszereplők: Julie Walters, Phil Collins, Larry Lamb
103 perc

Akinek nincs kabátja, az vesz egyet magának. Aki nem tud venni – mert nincs rá pénze! –, az vagy kabát nélkül marad, vagy lop egyet magának. Ez utóbbit követte Buster Edwards, a londoni tolvaj is. Később aztán igényei és ügyessége is növekedett: gyakorlatilag mindent éjszakai „bevásárló körútjain” szerzett be magának és családjának.

Azt viszont, hogy a kisstílű tolvajból igazi „nagy hal” lett, még June, a felesége sem tudja. Akkor döbben rá a szomorú vagy tán örömteli valóságra, mikor az újságok szalagcímeit olvassa egy grandiózus bankrablás részleteiről. A zsákmány, több mint két és fél millió font sterling egy csapásra nemzeti hőssé teszi a vakmerő bűnözőket. A rendőrök a fogukat csikorgathatják, és minden erejüket latba vetve nyomoznak. Mindenki a dutyiba kerül, kivéve Bustert, June-t és Bruce-t. Ők hárman jutnak csak el Mexikóba a zsákmány rájuk eső részével. Buster honvágyát alkoholba fojtja, June gyapjúpulóvereket köt a tengerparton, Buster viszont pompásan megvan a ködös szigetország nélkül is.

Végül June sem bírja tovább, és hazarepül, a repülőtérről egyenesen a fogdába viszik. Buster, az igazi férj még ide is követi szeretett asszonyát. Büntetésüket leülve egy londoni virágosstand boldog tulajdonosai lesznek, s megnyugvással fogadják az öregséget.

Ugye ismerős a történet? A nagy angliai vonatrablás szinte szó szerint lemásolt változata, egy kis aktualitással és romantikával fűszerezve. Buster és June, korunk Rómeó és Júliája Julie Walters és a rocksztár, Phil Collins alakításában magával ragadta még a köztudottan hidegvérű brit közönséget is.

Detektív két tűz között

(McQ)

Az elhagyott kikötői negyedet az isten is gyilkosoknak teremtette. Kihalt, áttekinthetetlen, ráadásul messze van a legközelebbi rendőrőrszobától. Ide tart egy sötét limuzin, benne egy gyanús férfi. Lefekez, pisztolyt húz elő a kabátja alól, és tüzel. Egy másik férfi elvágódik, ő pedig, mint aki jól végezte dolgát, elhajt. Egy használtautótelepen hagyja a kocsit, majd a közeli gyorsbüfében veri el éhét. Innen indul el ismét, mikor egy fekete autó halad el az étterem előtt. Ekkor azonban már nincs szerencséje, őt is elteszik láb alól.

Így indul a film, s rögtön jön a meglepetés. A halott egy nagy tekintélynek örvendő rendőrtiszt volt. Halálhírét rögtön továbbítják barátjának és fegyvertársának, aki azon nyomban indulna is az ügy felderítésére, ám őt is célba veszik. Éppen lakóhajóját készül elhagyni, mikor egy férfi több lövést ad le rá. Viszonozza a tüzet és nagy távolságról is halálos lövést küld a bérgyilkos után.

A nyomozásba azonban mégsem kapcsolódhat bele. Felettesei úgy vélik, túl közel állt az áldozathoz, s módszerei is túl brutálisak. Emögött nyilván az lehet, hogy az esemény után szinte azonnal „összefutott” Santiagóval, a város teljhatalmú császárával, a kábítószer-maffia vezérével, s a maga módján megpróbálta szóra bírni az étterem vécéjében.

Mégsem adja fel a nyomozást, inkább lemond a rendőrségen viselt tisztségéről. A gyilkosság felderítése és barátjához való hűsége többet jelent számára, mint a csillogó seriffjelvény.

USA

Főszereplők: John Wayne, Eddie Albert, Diana Muldaur

Rendezte: John Sturges

90 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

De Sade márki klasszikus novellája különlegesen érdekes és szép feldolgozásban került a Rózsaszín történetek sorozatába, s feltétlenül érdemes arra, hogy megnézve megváltoztassuk, vagy legalábbis módosítsuk véleményünket, a hírhedt-híres francia főúr íróról.

Villebranche kisasszony kastélyába egy ifjú férfi, Fabrice mászik fel egy éjszaka. Bejut a nő hálószobájába, és szerelmet vall az éppen lefekvéshez készülődő asszonynak. Bár a férfi csinos, az asszony mégsem fogadja a hódolatát, s a baldachinos ágy függönyét szétlebbentve mutatja be, hogy a szóbeszéd igaz – valóban csak a nőket szereti.

A megalázott, szenvedő férfi tanácsért barátjához fordul, akinek szenzációs ötlete támad. Jól emlékszik még a tavalyi bálra, ahol Villebranche kisasszony férfiruhában jelent meg. Barátját szépséges nővé varázsolja, s még arra is van gondja, hogy csábítót állítson mellé, a nagyobb hatás kedvéért.

A csel beválik, s Villebranche kisasszony legyeskedni kezd a „nőimitátor" körül. Hamarosan egy budoárba csalja, s bezárja az ajtót. Fabrice az ágyra kötözi a lányt, majd tervének végrehajtásához fog.

A kazetta másik filmje egy lenfonó iparos házába vezet, ahol szolgálók és urak élik dévaj világukat, mignem az úrnő rájön a turpisságra. Dühében megvesszőzteti a vérmes szolgálólányt, de akkor még nem tudja, hogy hamarosan ő is kísértésbe esik...

Jézus utolsó megkísértése

(THE LAST TEMPTATION OF CHRIST)

Martin Scorsese Jézus utolsó megkísértése című filmje óriási botrányt kavart, főleg a puritánul vallásos Amerikában. Tüntetések és betiltások, papi átkok és ingerült újságcikkek kísérték amerre csak bemutatták.

Az „alapanyag" a görög Nikosz Kazandzákisz regénye volt, amelyet a 45 éves Scorsese mesteri módon vitt filmszalagra. Jézus ábrázolása megkísérel hidat verni a konvencionális és az „eretnek" Jézus közé. Olyan ember tekint ránk a tévéképernyőről, aki visszaretten saját – akaratától független – isteni kiválasztottságától. Hétköznapi ember, aki csak akkor emelkedik a többiek fölé, amikor Isten hangja szólal meg belőle. Az isteni és az emberi tulajdonságok együttes jelenléte határozza meg ingadozó lelkületét is. A „bizonytalan" Jézus alakja a keresztre feszíttetés pillanatában magasztosul fel. Le kell győznie az ördögi kísértést. Angyal száll le hozzá egy gyermek képében. Leoldozza a keresztről, és elvezeti egy boldog világba, oda, ahol feleségül veheti Mária Magdalénát. Együtt hál vele, sőt más nőkkel is. Normális földi életet élhet. Jézus azonban nem enged a csábításnak. Magához tér a hallucinációból, s felkiált: „Beteljesedett" és meghal.

Der Tod am Kreuz

Der Erlöser und seine Jünger

Főszereplők: Willem Dafoe, Harvey Keitel, Barbara Hershey, Harry Dean Stanton, David Bowie
Rendezte: Martin Scorsese
164 perc

Augustine

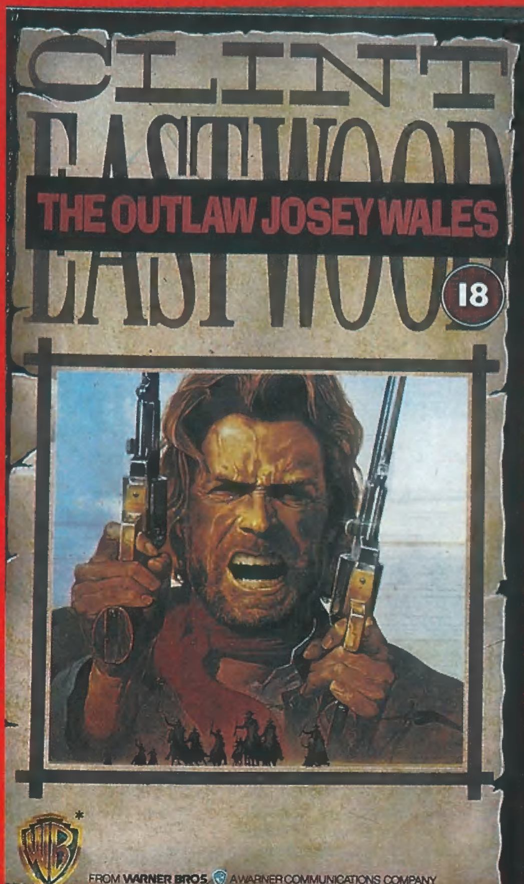
Főszereplők: Serge Avedikian, Thierry Bearzatto, Catherine Leprince
Rendezte: d'Alain Schwarzstein

A büntetés

Főszereplők: Lucienne Brunooge, Tina Shaw, Marc Legen
Rendezte: Harry Kumel

(Kölcsönözhető a Televideo boltjaiban.)

A száműzött

(THE OUTLAW JOSEY WALES)

Clint Eastwood már mindent eljátszott. Volt a kommunizmus elleni légiharc hőse a *Firefox* című filmben, debütált, mint a világűr vándora, lőtt és győzött sziklaöklű cowboyként, s azt is bebizonyította, hogy a 20. század nagyvárosának poklában is ő az egyetlen „igaz" ember, a hős, a rendíthetetlen bajnok. Egyvalami azonban hiányzott még az univerzális és örökérvényű szerepgyűjteményből – az amerikai polgárháború.

Josey Wales szorgos farmerként keresi a kenyerét valahol Délen, Texasban. Nem törődik a világgal, az Észak–Dél háborúval, csak a földjét műveli. Ám a háború beleszól az ő életébe is. Egy nap katonák egy csoportja lerohanja farmját, megbecsteleníti feleségét, és felgyújtja házát. A lángoló otthonból hiába igyekszik kimenteni kisfiát, egy Fletscher nevű gazfickó, aki katonai mundért húzott magára, az arcába sújt, s a gyermek bennég a házban.

Josey bosszút esküszik, megtanul lőni és csatlakozik az ellenzékhez. Kiváló katona válik belőle. Neve fogalom lesz, céllövő képessége pedig már utánozhatatlan produkció. A harc a két tábor között változó szerencsével folyik, míg egy nap parancsnokuk utasítására végre le kell tenniük a fegyvert – békekötés várható.

Egyedül Josey nem tart a kapitulálókkal, hiszen még nem bosszulta meg családja halálát. A lefegyverzett katonákat azonban tragikus meglepetés éri. Midőn az eskü szövegét mormolják, s a békére tesznek fogadalmat, egy sátor mögül felberreg egy géppuska, és lemészárolja a kapituláló csapatot.

USA, 1976
Főszereplők: Clint Eastwood, Chief Dan George, Sondra Locke
Rendezte: Clint Eastwood
135 perc

(Kölcsönözhető az Intervideo boltjaiban.)

Mostantól a hírlapkézbesítőknél is előfizethető!!!

video magazin

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Video Magazin havilapot ... példányban és kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Egyéni megrendelő neve: ....
címe: ....

Közületi megrendelő neve: ....
címe: ....

Az előfizetés díja: fél évre 294 forint, egy évre 588 forint.

....

....

aláírás

Kérjük a megrendelőlapot a következő címre adják fel: Hírlap és Lapellátási Iroda, 1900.

Műholdas stúdió-összeköttetés

Szerkesztette: Márczi Imre

A televíziózás őskorában minden helyszíni közvetítés egy-egy hőstettel ért fel – ha sikerült egyáltalán a jelet eljuttatni a stúdióba és az olyan minőségű volt, hogy használni lehetett. Néha napokkal előbb ki kellett vonulni a helyszínre, és számos ember megfeszített munkája eredményeként jöhetett a várva várt helyszíni kapcsolás. Mindez persze csak a stúdiótól olyan távolságon belül volt lehetséges, amelyet mikrolánccal át tudtak hidalni. Ahhoz, hogy a jel egy másik, távoli stúdióba is eljusson, filmre vagy – később – képmagnóra kellett venni az eseményt és postázni kellett az anyagot. A nemzetközi műsorcsere megszervezése ezen valamit változtatott, de tetszés szerinti anyagot tetszés szerinti helyre eljuttatni ma sem magától értetődő dolog.

Nem hiába beszélnek manapság globális kommunikációról és ezen belül globális tévéről, sőt globális videózásról. A japán Toshiba ábránkon látható paraboloidantennája és a hozzá tartozó néhány egység lehetővé teszi, hogy bárhol igen rövid idő alatt fel lehessen állítani, betájolják egy műhold irányába, és a helyszínen felvett videóanyag a műhold segítségével a világ bármely pontján vehető legyen még akkor is, ha az a megcélzott műhold vételi körzetén kívül van.

Kiépültek ugyanis azok a láncok, amelyek földi állomások közbeiktatása révén egyik műholdról a másikra tudnak jeleket eljuttatni, így valóban igaz az, hogy bárhonnan bárhova lehet élőben videóképet eljuttatni. Mindez kifogástalan, stúdióminőségben történik és nagy megbízhatósággal, hiszen ez profi technika a javából. No és persze az egész műholdas rendszer alapvetően katonai célok érdekében fejlődött odáig, hogy most már békés célokra is használni lehet.

Videószalagok gyorsm

A videótechnika terjedésével egyre nagyobb az igény a videószalagok másolása iránt. Eddig a másolás ipari méretekben csaknem úgy történt, mint amatőr viszonyok között: egy lejátszó képmagnóhoz hozzákapcsoltak több felvevő képmagnót, majd normál sebességgel elkészítették a másolatokat.

A felvevőgépek általában a kereskedelemben kapható kommersz képmagnók közül kerültek ki, amelyek némi átalakítás után (a felvételi szint automatikájának kikapcsolása, a vezetékes távvezérlés kialakítása stb.) alkalmasak átlagos minőségű felvételek készítésére. Igaz, a legtöbb ilyen gépben ott van az RF-egység is, amely ilyen esetben csak a helyet foglalja és a költségeket növeli, mert a kereskedelem nincs tekintettel arra, hogy valaki másolóblokk céljára vásárolja a készüléket. A gyártók pedig a nagy tömegben gyártott kommersz gépektől eltérő, az említett átalakításokkal (egyszerűsítésekkel) módosított készülékeket csak külön felár ellenében szállítanak, tehát egyszerűbb megvenni a kommersz gépeket. Ez azzal az előnnyel is jár, hogy meghibásodás esetén a készülékek könnyen javíthatók vagy cserélhetők. Van azonban hátrány is bőven. Ezek közt legjelentősebb a megbízhatatlan működés, az alacsony technikai színvonal. Egy másolatokat gyártó és forgalmazó cég nem engedheti meg magának azt a luxust, hogy hibás felvételek kerüljenek ki a műhelyből, mert nem él meg a piacon. Ezért a legmegbízhatóbb típusok közül kell választania a másolóműhely felszerelésekor. Ezenfelül minden kikerülő másolatot három ponton ellenőrizni szoktak a kép és hang minősége szempontjából. Ez igen fáradságos, és nagy apparátust igényel.

A másik probléma a minőség. Lehet a mesterszalag bármilyen jó minőségű (általában az: lejátszógépnek legalább U-matic gépet, de néha 1 colos készüléket használnak), a másolat képminőségét döntő mértékben a felvevőgépek minősége határozza meg. Nem közömbös az alkalmazott kazetta minősége sem, de most inkább a gépekre fordítsuk figyelmünket.

A kommersz asztali gépek felvételi képminősége a legtöbb esetben jócskán hagy maga után kívánnivalót. Úgy is lehet mondani, hogy nem használják ki teljes mértékben azt az átviteli csatornát, amely az egyébként szerény VHS képrögzítési rendszerben biztosított. Példa erre a képlemez, amely a gyárilag sokszorosított felvételek és a lézertechnika jóvoltából kiváló lejátszási képminőségre képes.

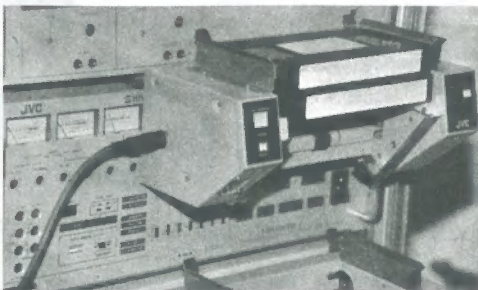
A felsorolt nehézségek miatt jó ideje keresik a hangtechnikában bevált sokszorosítási eljá-

rás megfelelőjét a videotechnikában. A sokszorosítás technikája szoros összefüggésben van a szükséges példányszámmal. A VHS-formátumban forgalmazott videoanyagoknál az újdonságként megjelenő műsorok maximum ötezer példányban adhatók el – legalábbis a videózás jelenlegi elterjedtsége mellett. (Természetesen nyugati példáról van szó, mert a szóban forgó újszerű másolási eljárások is ott fejlődtek ki.) Ezt a példányszámot a hagyományos, egyszeres sebességű másolás útján előállítani már elég vesződséges, nemigen automatizálható, így igen sok emberi munka szükséges egy komplett, ellenőrzött, felcímkézett és becsomagolt műsoros kazetta előállításához. Az sem segít, hogy bizonyos gépeknél kétszeresére lehet növelni a másolási sebességet. Ezzel aztán ki is merültek a hagyományos másolórendszerek „fejlesztési" lehetőségei.

Két új eljárás is létezik, amely elvileg korlátlan sebességű másolást tesz lehetővé, ugyanis nem a hagyományos lejátszás-felvétel útján viszik át a videofelvételt az egyik szalagról a másikra, hanem ún. kontakteljárással. Ennek az a lényege, hogy a felvételt tartalmazó mesterszalagot és az üres szalagot egymásra fektetik és a mesterszalag mágnesezettsége mintegy átnyomódik az üres szalagra.

Ez így roppant egyszerűen hangzik, azonban az eljárás megvalósításában egy sor nehézséget kellett leküzdeni. A mesterszalagon a tükörképnek megfelelően kell rögzíteni a mágnesezettséget. Vagyis kell egy olyan speciális képmagnó, amely a normális felvételből tükörképfelvételt készít egy másik

szalagra. Ez a szalag sem közönséges, mivel egyrészt különleges mechanikai követelményeknek kell megfelelnie; nem lehet rajta szalaghiba, és mágneses rétege nagy szemcsefinomságú, nagy koercitív erejű kell hogy legyen.

A Sony által 1981-ben bemutatott eljárás, amely az Anhisteresis nevet viseli, ún. metallpigment szalagot használ. Az eljárás lényege az, hogy a kontaktusba hozott szalagoknál az érintkezési ponton az előmágnesezéshez használatos nagyfrekvenciás tér segítségével növelik meg az átmágnesező hatást, amely ezáltal biztosítja a kópián azt a felmágneseződést, ami a kifogástalan, zajmentes visszajátszáshoz szükséges. A 200 oersted mágneses térerejű (ez kb. háromszorosa a normál szalag térerejének), bárium-ferrit hordozójú szalag a Sony gépén 3,6 m/s sebességgel fut át, ami a normál VHS 2,3 cm/s sebességéhez képest mintegy 150-szeres gyorsaság. Ennek a sebességnek csak az észszerűség szab határt: a nagy sebességre gyorsítás és megállás nem célszerű, mert erősen igénybe veszi a mesterszalagot.

A másolatok egyenként készülnek és minden darab elkészülte után vissza kell csévélni a mesterszalagot. A másolatokhoz nem kazettába fűzött szalagot használnak, hanem több ezer méteres tekercseket, amelyeket utólag darabolnak és fűznek kazettába; így biztosítható az optimális szalagfelhasználás is, mert csak annyi szalag kerül a kazettába, amennyi a műsor hossza. Az ide-oda csévélést is figyelembe véve, az Anhisteresis-eljárás tényleges másolási sebessége Betamax-rendszernél 88-szoros, VHS-rendszer esetén hatvanszoros.

A másik kontaktelvű gyorsmásolási eljárás a DuPont és a Bell & Howell, valamint az Otari vállalatok nevéhez fűződik. Az utóbbi egy speciális, végtelenített kazettát fejlesztett ki, amely a mesterszalag visszacsévélését feleslegessé teszi és ezzel egyrészt tetemes időt takarít meg, másrészt kíméli a mesterszalagot, mivel az folyamatos sebességgel futtatható, emberi kéz érintése nélkül. Ennek igen nagy a jelentősége, mivel a tisztaság a másolatok hibátlansága végett döntő fontosságú: a két szalag

...másolása

közé kerülő legkisebb szennyeződés, porszem is dropoutot okoz. Ha az eljárás teljesen automatizálható, nem kell az emberi jelenlét, és ezzel optimális körülményeket lehet teremteni a tisztaság szempontjából. A DuPont–Bell & Howell–Otari-eljárás neve TMD, ami a Thermo-Magnetic Dubbing rövidítése. Itt úgy segítik a mágneseződés átvitelét, hogy egy infralézer segítségével Curie-pont fölé melegítik a kópiaszalagot azon

pacitását pótolja, az Otari printer több mint 250 gép helyett dolgozik.

Mindkét eljárás előnye, hogy rendszerfüggetlen; azaz bármilyen formátumú rögzített anyag kopírozására alkalmas – amennyiben rendelkezésre áll a tükörszalag, illetve az ennek elkészítésére szolgáló speciális gép. Ez a legfájóbb pontja az új eljárásnak, ugyanis a tükörfordító berendezés 770 ezer márkába kerül.

a ponton, ahol a mesterszalaggal érintkezik és a lehűlésig egymáson fekszik a két szalag.

Ez az eljárás csak olyan mágneses rétegű szalagoknál használható, amelyek Curie-pontja nem magasabb, mint kb. 130 °C, mert különben a hordozó műanyag meglágyul. Ilyen pl. a króm-dioxid, amelyet egyébként is kiterjedten használnak videoszalagoknál. A melegítést úgy oldják meg, hogy csak a kópiaszalag melegszik, a mesterszalag nem. A szalagsebesség a normálisnak 190-szerese: 4,3 m/s. Az eljárás során 4900 méter hosszú, nyers króm-dioxid szalagtekercset használnak, amely kb. húsz perc alatt fut át a gépen. Ez 35 db 90 perces másolatot eredményez. Az Otari gép típusa T-700II.

Az Otari szakemberei szerint egyetlen mesterszalagról akár tízezer kópiát lehet készíteni. A TMD-eljárással készített másolatok minősége megfelel a hagyományos másolással készítettekének. A BASF mérései szerint a Sony-eljárással valamivel rosszabb eredmény adódik: ezek a másolatok zajosabbak. A TMD-eljárás ezenkívül termelékenyebb. Míg a Sony kb. 80 hagyományos másológép ka-

A hagyományos eljárás nagy előnye a gyorsmásolással szemben: nem valószínű, hogy egyszerre romlik el sok másológép, és mivel ezek egymástól függetlenek, a másolás folytatódhat. Ezzel szemben a kontaktmásolók meghibásodásakor megáll az egész üzem. A kommersz gépek karbantartása viszont általában több időt és költséget igényel, mint a gyorsmásolóké.

Európában annyira szétttagolt a videopiac, hogy alig éri meg egy ilyen üzem felállítása. Így bár műszakilag nincs akadálya, S-VHS gyorsmásoló nem üzemel, mert a meglevő viszonylag csekély igényt a hagyományos másolással is gazdaságosan ki lehet elégíteni.

Úgy tűnik, hogy a műsoros videokazetták iránti nagyobb igény, valamint a képminőséggel szemben támasztott növekvő követelmények – a gyorsmásoláson keresztül is – abba az irányba hatnak, hogy a videorendszerek régóta óhajtott egységessége megszülessék.

Monitorfal

Úgy látszik, hogy a monitor még mindig versenyképes a projektorral. Például olyankor, amikor nincs elég hely vagy nagyon nagy fényerősséget kell biztosítani, így pl. kiállításokon.

A mellékelt ábrán látható 64 monitor segítségével kb. 7×5 m-es videoképet lehet előállítani, feltéve, hogy rendelkezésünkre áll az a speciális berendezés, amely „feltrancsírozza" a videoképet az egyes monitorok számára. Ez egyébként sokféle osztásos videotrükkre is képes, mivel külön kezeli az egyes monitorokat. Nem kötelező minden sorba és oszlopba ugyanannyi monitort tenni – ezzel bizonyos mértékben variálni lehet a képméretet, ki lehet emelni a képfelület középső részét stb. A sík felülettől is el lehet térni; a mellékelt ábra szerinti homorú felrakás sajátos hangsúlyt ad az előtte levő színpadszerű térnek.

Az ilyen és hasonló monitorfalak működtetését az NSZK-beli Medien System Service megrendelésre vállalja. Az ismertető nem szól arról, hogy mi történik akkor, ha valamelyik monitor meghibásodik – amire a nagy megbízhatóság mellett is reális esély van. Mindenesetre az sem kis dolog, hogy az egyes készülékek szín-, fényerő- és kontrasztegyüttfutását biztosítják.

Filmvágóasztal filmátíró kamerában

Az ez évi, Montreaux-ban rendezett nyári tévés, illetve videós kiállításon – mint mindig – jó néhány újdonságot láthatott ■ látogató. Ezek egyike az ■ filmvágóasztallal egybeépített videókamera, melynek segítségével ■ film és videó eddig sem laza kapcsolata még szorosabbra fonódik.

A nyugatnémet Steenbeck vállalat filmvágóasztalait az egész világon használják. Mint tudjuk, a filmforgatások során felvett és utána előhívott, majd pozitívra másolt első felvételek – az ún. muszterek – válogatása után az arra alkalmasnak ítéltekből a vágóasztalon állítják össze a végleges filmanyagot. Ugyancsak itt kerül alá a hang, amely jelen esetben perforált 16 mm-es mágnesszalagon van. Az összevágott anyagból készíti ■ labor ■ dub-negatívot. A laborban végzik a fényhang kép alá kopírozását is, ■ fényhangátírás soklépcsős, bonyolult és minden esetben telepített berendezésekhez kötődik, ami azt jelenti, hogy a forgatás helye és a filmgyár, illetve labor közt állandó futárkapcsolatnak kell lennie. Ez is egyik oka annak, hogy a filmgyártás mind a mai napig olyan nagy apparátussal dolgozik. Bizonyos esetekben azonban sokat lehet ezen egyszerűsíteni a videotechnika alkalmazásával.

A videótechnika óriási előnye, hogy szolgáltatásaiban mindazt tudja, amit a filmes berendezések, ráadásul hordozható. Hátránya viszont, hogy a képminőség sokkal rosszabb, mint a film esetében. Ezért ■ filmeket ma is filmszalagra készítik, és ezek tényleges minőségi ellenőrzése csak ■ vetítőben történhet. (Talán a HDTV változtat majd ezen?) Ennek ellenére a videó bevonása a filmgyártásba több helyen igen sok munkát, illetve költséget takaríthat meg.

Nem említve az olyan alkalmazásokat, mint a szereplők és helyszínek váltogatása, beállítások, próbafelvételek, a video lehető teszi a napi forgatási munka kiértékelését, ■ muszterok bizonyos előzetes válogatását abban az esetben, ha egy videókamera is vette a jeleneteket. Ezen túlmenően azonban nagyban egyszerűsítheti az utószinkront. Ez hagyományosan úgy készül, hogy ■ filmet ■ dialóglista alapján feldarabolják és egy végtelenített szalagot készítenek minden darabból. Ezt folyamatosan vetítik, és egészen addig próbálják, illetve veszik az utószinkronhangot, amíg meg nem születik egy használható változat. Akkor befűzik a következő szalagot és az egész elölről kezdődik. Értelemszerűen azt jelenti ez, hogy az utószinkron-stúdióval egybeépítve kell lennie egy vetítőnek, attól akusztikusan tökéletesen elszigetelve. A video mindezt feleslegessé teszi: ■ musztert át lehet írni videóra, a kép egy monitoron beadható, nem kell vetítő, vetítőgép, sleifni, gépész, mivel az oda-vissza játszást ■ hangtechnikus távirányítóval is elvégezheti. Ez ■ kialakítás az akusztikus környezet esetleg szükséges módosításában is nagyobb szabadságot enged.

A vágás ■ videó segítségével bizonyos mértékben elszakadhat ■ vágóasztaltól. Bár ■ tényleges vágás ott történik, mód van arra, hogy a vágó, az asszisztens, ■ dramaturg, az operatőr vagy maga a rendező is hazavigye a muszterok vagy a kész utószinkron videóátiratait, és otthon dönthet a végleges változatról. Ez óriásit javíthat a film minőségén és tehermentesíti a filmgyári vágóasztalokat.

A Steenbeck cég vágóasztalai profi célokra készülnek; amatőr vagy félprofi használat nem is nagyon létezik a filmgyártásnak ezen a szintjén, mivel drága, precíz finommechanikával bőségesen felszerelt szerkezetekről van szó. A mellékelt ábrán látható típus 35 és 16 mm-es filmek vágására is alkalmas. Lehet kétszalagos üzemben is használni, azaz ■ még külön szalagon levő hang egyidejű, szinkronlejátszására is képes. Erre azért van szükség, hogy ■ képet a hanggal együtt lehessen vágni. Az ST 201 V típusjelű vágóasztalnak az ■ különlegessége, hogy optikailag hozzá van építve egy videokamera (az ábra szerint egy Panasonic V 3 típusú), így ■ musztert – megtekintésével egy időben – át lehet írni videóra. A kamera optimális beállítását egy Sony monitor szolgálja. Az alatta levő, kijelzővel is felszerelt egység a vágóasztalon magán is megtalálható, és arra szolgál, hogy kockára, illetve félképre pontosan azonosítani lehessen ■ képanyag bármely pontját. A berendezést egy képmagnó egészíti ki, amely rögzíti a kamera jelét. Az így készült videoátiratok minősége természetesen nem éri el ■ flying-spot rendszerű átírásokét, de az említett filmgyártási célokra tökéletesen megfelel.

Panasonic still video

A videotechnika ■ fényképezés hagyományos területét is kikezdte. Meg kell tanulnunk egy új fogalmat: still video. Hogy is mondjuk magyarul? Videoállókép, videofénykép, elektronikus fotó?

A Sony már évekkel ezelőtt forgalomba hozott egy olyan „fényképezőgépet”, amely a felvételt nem filmre készítette, hanem elektronikus átalakítás után egy mágneses lemezen tárolta. Az eljárás előnyei nyilvánvalóak: nem szükséges ■ laborálás, ■ kép azonnal visszanézhető. Legfőbb hátránya pedig az, hogy különleges „lejátszó” készülék, valamint monitor szükséges ■ felvétel megnézéséhez. A Sony készüléke nem volt híres ■ képminőségéről, valójában semmilyen konkurenciát nem jelentett a fotózás számára. A Panasonic most újabb lépést tett előre az itt bemutatott készülékével. A felvétel vízszintes felbontása jobb négyszáz sornál, de az ötszázat is elérheti, ha egy videokamera minőségi képét vezetjük ■ külső video bemeneti csatlakozóra, mert ilyennel is fel van szerelve a készülék. Három egységből áll: az AG–ES10 video floppy kamerához tartozik egy AG–ES100 típusú lejátszó (video floppy player), valamint egy videoprinter is, ami az AG–EP70 névre hallgat. Ez utóbbi segítségével lehet kinyomtatni az elkészített felvételeket. Több mint kétmillió különböző színtónussal dolgozik, 128 gradációs lépcsőben. Egy nyomat elkészítése 80 másodpercet vesz igénybe. A printernek a BNC-bemenet mellett S-VHS csatlakozója is van, ezáltal egyéb videoforrások – tévé, képmagnó, képlemezjátszó és videokamera – képe is kinyomtatható.

Maga a kamera egy kétállású objektívvel van ellátva: ■ normál helyzetből egy mozdulattal teleállásba váltható. Az optikai képet ■ félvezetős képérzékelő elektronikus jelekké alakítja, és ezeket egy mágneslemezen tárolják. A kamerában van egy vaku is.

A visszanézést ■ videolejátszó biztosítja, amely a kívánt felvétel jeleit visszaolvasva videojelekké alakítja. Forgógombos kereső segít ■ kívánt felvétel megkeresésében ■ floppylemezen. Egymás utáni folyamatos lejátszáskor egytől nyolc másodpercig állítható az az idő, amíg egy képet mutat a készülék. Mindez távvezérlő segítségével is irányítható.

A Panasonic egy video (floppy recorder) player egységet is forgalmaz, amely nevéből kikövetkeztethetően állóképek másolására szolgál – hiszen ez itt is olyan természetes követelmény, mint ■ hagyományos fotózás terén. Az AG–800 nevű készülék 2 col átmérőjű lemezt használ; a másolatok felbontása kb. 350 sornyi.

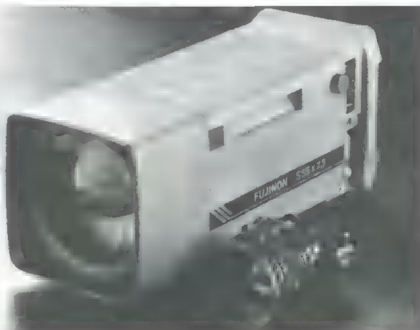
Az emberben felmerül ■ kérdés, hogy vajon helyettesítheti-e valaha is az elektronikus fényképezés a hagyományos, laboráláson alapuló fotózást? Egyelőre ez ■ veszély nem fenyeget, mert az elektronikus rendszerek felbontása és zaja miatt a képminőség ■ közepes amatőr szintet nem haladja meg. A várható tökéletesedés után azonban aligha remélhető, hogy ne kapna jelentős szerepet – főleg az amatőr és riportfotózás terén, ahol ■ képminőség tekintetében meg lehet alkudni és a felvételek gyors feldolgozása (*elektronikus* feldolgozása) rendkívüli előny – nem is szólva arról, hogy az ilyen állóképekkel mindazt meg lehet csinálni, amit az elektronikus képek manipulálása terén már eddig is elértek.

Fujinon szuperzoom

Ez az ábra magáért beszél, mégis érdemes néhány megjegyzést fűzni hozzá.

Mindkét objektív precíziós, professzionális kivitelű. Igaz, ■ kicsi csak 14-szeres átfogású, szemben ■ nagyobbik 55-szörös variótartománnyal – amit mellesleg egy beépített kétszerezővel a duplájára lehet növelni. Ha egy pillantást vetünk ■ belsejébe, azonnal láthatjuk, hogy egy bonyolult elektrooptikai szerkezettel állunk szemben. Mintegy 15 kg ■ súlya és ez is oka annak, hogy nem túl gyakran használják. Igazában csak olyan speciális helyzetekben érdemes felszerelni, mint amilyen a sportversenyekről, nagy terekről történő felvétel. Ezért – és persze nem csekély ára miatt – inkább bérelni célszerű ezekre az alkalmakra. Egy-egy kölcsönző általában egy cég gyártmányait kínálja.

A Videor Technical az NSZK-ban a Fuji objektívjeit kínálja az extrém nagylátószögűtől kezdve a makrón át ■ képen látható szuperzoomig – csöves és CCD-s kamerákhoz egyaránt. Természetesen nemcsak a normál tévés vagy videós produkciókhoz használhatók, hanem a sokféle ipari, szakmai videofelvételekhez is, amikor különleges követelményeket kell kielégíteni.

TESZT

A mérések [redacted] Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumábam készültek. A tesztet összeállította és [redacted] értékeléseket készítette Géczy Géza.

Dinamikus nyitány

Három kamkorder [redacted] tesztje

Ismertetőinkben, tesztjeinkben nemegyszer hivatkozunk korábbi cikkeinkre, esetenként a jobb érthetőség, az áttekinthetőség vagy a műszaki fejlődés összehasonlithatóság okán. Még jobb érzéssel tesszük azonban, ha mindezt olyan aktualitással tehetjük, mint most, amikor egyszerre három, [redacted] hazai üzletekben is megvásárolható kamkordert mutatunk be. Ilyen bemutatót alig több mint egy éve, 1988 júniusában tettünk, igaz, akkor még csak az NSZK kínálata alapján.

Az első fecskéket az idei liberalizált nyár hozta meg: a **SABA VM 6940** és a **MINOLTA C50E** a nyár elején érkezett, majd ezt követte az **ITT NOKIA VMC 3888AF** típusa. Nem tudjuk, hogy e bemutatkozásnál mi motiválta kereskedőink döntését, a VHS-rendszer, az ár vagy egyéb megfontolás, de mindhárom készülék VHS-C formátummal működik. Az e technikában jártasak előtt ismert az a rendszerharc, mely a VHS-C és a Video-8 között folyik a gyártók között, s mely valójában az állandó fejlesztésnek és mind kedvezőbb ár-teljesítmény viszonyoknak is ösztönzője.

E teszt kapcsán nem kívánunk értékelést vagy összehasonlítást végezni, bár tudjuk, hogy leszámítva az S-VHS-t, [redacted] nagy nyugati tesztek első csoportját [redacted] Video-8-asok alkotják, igaz, nem egészen olyan árral, mint a most debütálók. Visszatérve az előző gondolathoz, úgy gondoljuk, hogy a választásban közrejátszott a VHS-rendszer. A Saba és a Minolta kamkorderhez ugyanis hozzátartozik egy adapter, melybe behelyezve [redacted] kisebb formátumú VHS-C kazettát, az közvetlenül lejátszható a normál VHS kazettát fogadó készüléken is anélkül, hogy [redacted] műsort át kellene másolni.

Ez vitathatatlan előny, bár valószínűtlen, hogy VHS-C kazettán lehetne tárolni a felvételeket [redacted] végleges anyag elkészítéséhez szükséges vágások és nem kevésbé a magas alapanyagár miatt, nem is szólva a 30 perces műsoridőről. Egységnyi műsoridő jelenleg tízszer annyiba [redacted] VHS-C formátumban, mint VHS-ben. Ezt a különbséget még az sem ellensúlyozza, hogy egyes kamkordertípusok long-play (hosszú játszás, vagyis kétszeres felvételi idő) üzemmel rendelkeznek, mert – mint látni lehet – ez a minőség romlásához vezet. Napjainkban egy TDK VHS-C kazetta 30 perces játékidejével 1250 Ft, míg egy 4 órás TDK VHS kazettát 700–800 Ft-ért meg lehet kapni.

Mint írtuk, tesztünkben három készülék szerepel, valójában (pl. a Saba esetében)

mégis többről van szó. Manapság is kevés az olyan gyártó, amelyik csúcstechnológia gyártására képes, ezen kívül ■ darabszámok sem túl magasak, a többi cégnek pedig nem éri meg e készülékfajtát gyártani. A forgalomba hozott darabszámok egyre nőnek, ■ ez ■ készülékek árán is meglátszik. A Sabát pl. a 85 ezer Ft-os hazai árával, az NSZK-beli 2400 márkához képest – kiskereskedelmi áron átszámolva – sem tartjuk rossz vételnek. Annak érdekében, hogy ez a hobbi – mert másról nem beszélhetünk – egyre vonzóbb legyen, ■ gyártók olyan kiegészítő tartozékokkal látják el ■ készülékeket, hogy azok a legteljesebb komfortot nyújtsák.

A kamkorderek tulajdonképpen egy kamerát, egy optikán keresztül felvevő és audiovizuális (AV) kimenettel rendelkező lejátszómagnót egyesítenek magukban. Felvételkor és lejátszáskor ■ képet egy kis fekete-fehér monitoron keresztül lehet ellenőrizni.

Kiegészítő tartozékaik között szinte követelmény a kamkorder és tartozékai számára a kézitáska, mely védi az értékes szerkezetet.

A tápegység, melyről közvetlenül is üzemeltethető a felvevő-lejátszó, és ez biztosítja ■ akkumulátorok töltését is. A kazettaadapter és a nagyfrekvenciás konverter is tartozék, mely utóbbi lehetővé teszi, hogy az AV-csatlakozón megjelenő jelet – hasonlóan a videomagnókhoz – ■ 32–40 csatornák közötti fekvenciára transzportálva, közvetlenül ■ tv-képernyőn antennabemenetén keresztül láthatóvá tegyük. Természetesen ■ komplett szetthez akkumulátor, átjátszókábel, vállszíj és egyéb kiegészítő kellékek is tartozhatnak, mint pl. ■ Minolta esetében különböző optikák, igaz, ez utóbbiak nincsenek benne az árban.

A résztvevők bemutatását ■ Saba VM 6940-nel kezdjük, mely azonos ■ VHS-C-rendszer kitalálója, a JVC vadonatúj GR-A30-as típusával, és rokonságot mutat az ITT Nokia VMC 3639-cel, a Graetz TMC 93-mal, ■ Nordmende RP 300-zal és a Telefunken A 895 P-vel is. Maga ■ készülék rendkívül egyszerű, szinte egyedülálló koncepciójú, minden funkciója automatikus üzemű, s ez nemcsak a megvilágításra és ■ fehéregyensúlyra vonatkozik, hanem az automatikus távolságbeállításra (fókuszállásra) is, mely ■ készülék gyújtótávolságát ■ makróállástól ■ telebeállításig folyamatosan szabályozza. A teljesen kezdők is könnyedén „megbirkózhatnak" vele, valójában azonban a gyakorlati próbák során derült ki, hogy ez milyen buktatókat rejt magában. A készülék bemutatását most is szolgáltatásai alapján tesszük meg, s ha bőbeszédűbbek leszünk, az csupán azért lesz, hogy akiknek ez ■ technika új, azokhoz is közelebb kerüljön.

A kamkorder, vagy más néven – ahogy azt ■ készülék oldalán olvashatjuk – Video Movie egy kamera és egy lejátszó videomagnó egybeépítve, mely alkalmas az optikán keresztül felvett anyag lejátszására is. VHS-C-rendszerben EC-30-as jelzésű kazetták használatosak, melyeknek műsorideje jelzésükkel azonosan, normál sebességnél – és a Saba csak erre képes – 30 perc.

A szalagszélesség a VHS-rendszernek megfelelően ½ colos, s bár ■ kazettaméret sokkal kisebb, mint a normál VHS-kazettáé, mégis mód van a felvett műsoranyag lejátszására az asztali készülékben oly módon, hogy ■ VHS-C-kazettát egy adapter segítségével helyezzük a videomagnónkba. Az adapter méretei azonosak egy kazetta méreteivel, általában egy 1,5 V-os elemmel működik, mely a behelyezett VHS-C-kazettából kihúzza és megfeszíti a szalagot, és éppen olyan formát vesz fel, mintha hagyományos VHS-kazetta lenne. Ez az egység szabványosított, mindhárom magnónál csereszabatos volt. Ugyanúgy csereszabatosak voltak az akkumulátorok is.

A Saba három típust ajánl: 0,5, 1, és 1,4 A4-es kivitelűt, melyek egy feltöltés után 25, 60, illetve 80 perces üzemidejűek. Töltésük gyors, 50–80 perc között üzemkészek. A töltő egyébként tápegységül is szolgál, belsőtéri felvételeknél – magnóként történő használatnál – erről célszerű üzemeltetni ■ kamkordert.

Felvételkor ■ felvett képanyagot egy kisméretű, 0,6"-os fekete-fehér monitoron ellenőrizhetjük (visszajátszáskor is ez az ellenőrző monitor), melynek dioptriája ■ szemünkhöz állítható. A Saba VM 6940 keresője merev, egybe van építve a házzal. Állványról történő videózás esetében néha kényelmetlen testhelyzetet igényel.

Az optika alatt egy CCD felirat látható, alatta apró betűkkel a szóösszetétel: Charge Coupled Device, azaz töltéscsatoláson alapuló eszköz. Ez ■ tulajdonképpeni képérzékelő, mely félvezető alapú. A lencserendszeren keresztül optikai úton érkező kép ennek elemi részekből – úgy is felfoghatjuk, hogy rendezett alakzatban elhelyezkedő cellákból – álló felületére képződik le, ahol a fényinformáció elektromos töltéssé alakul. Első fázisban ezek a cellák feltöltődnek, majd az elektronika kiolvasásának rendszerében feszültségszintként tárolt információikat adják tovább. Számos előnyük, hogy (nem kell eltérítő és fókuszáló rendszer, ami ■ csöves elektronikában elkerülhetetlen, kisebb az energiaigény) lényegesen jobb a képtorzítás (gyakorlatilag nincs, illetve az optikától függ), gyors mozgások esetében élesebb ■ kép, ugyanis gyorsabb expozíciós idő lehetséges.

Bontásukat a képelemek száma határozza meg, amit pixelnek nevezünk. A Saba képfelbontója 390 000 pixelt tartalmaz. Maga a leképező lencserendszer zoomja 6:1-es, automatikusan állítja az élességet, felvétel közben a zoom-motor könnyen kezelhető. Az élesre állítás automatikus, vagyis az élesség mindig a központi mezőnek megfelelően áll be, mindezzel együtt lehetőség van egy fix pont, pl. egy alak távolságának megfelelően rögzíteni az élességet, így kameramozgáskor ez a sík marad optimális. Ezen kívül a zársebesség is változtatható, ez normál állapotban 1/60 mp, gyors mozgás esetén fixen 1/1000-es idő is beállítható.

A képek egyébként dátumozhatók. Kiiratható ■ felvételkészítés időpontja (év, hó, nap, óra, perc), valamint az – pl. gyermekfelvételeknél –, hogy a személy hány éves és hónapos. A beírt időt egyébként nem felejti el, mert a memóriát egy külön ▶

rekeszben lévő lítiumelem látja el energiával. A kijelző megjeleníti, hogy mennyi idő van még a kazettából. Ezt elég nagyvonalúan csinálja: 20–25 percig 5 percenként, majd percenként ad jelzést, végül villog. Jelzi továbbá a 1/1000-es időállást, a fix fókuszt és a merülőben lévő akkuállapotot.

A felvételek hangját egy, ■ kamerára épített, irányított mikrofon veszi, de lehetőség van külső mikrofon alkalmazására is.

Magáról ■ lejátszórészről külön nem kívánunk bővebben szólni, van képkimerevítési lehetősége és háromszoros gyors képkeresése mindkét irányban.

A kamkorder könnyű, mindössze 1,16 kg, és kazettával, akuval is 1,5 kg alatt marad. Fogása kellemes, stabil, kezelése egyszerű. Ebből az egyszerűségből következnek bizonyos korlátok, melyeket ■ korábbiakban már jeleztünk. Ilyen pl. világosabb tárgyak, felületek elszíneződése az átlagfényességtől, mely szokatlan ellenfény-szituációban túlságosan nagy követelményeket támaszt az automatikával szemben. Ezt tapasztaltuk szabadtéri felvételeknél is. Egy kontrasztdús környezetben a vakítóan fehér tárgy részletei eltűntek, kisárgultak, és csak „rázoomolva" nyerte vissza élességét. Szobában történő videózásnál viszont az izzólámpák lettek életlenek, mivel a fókusz állítása sem kézzel, sem egyéb módon nem lehetséges. Az egyetlen lehetőség – és ez az ilyen konstrukciójú készülékekre vonatkozik – a korrekt távolság közvetett beállítása.

A jól kivilágított helyiségben keresni kell egy olyan síkszerű és rajzolatában élességállításra alkalmas tárgyat, mely közel azonos távolságú fényforrásos kompozíciónkkal, és ■ helyzetben rögzítve ■ „Focus Lock" gombbal, most már elvégezhető – a kívánt fényviszonyok mellett – a felvétel. E hiba egyébként külföldi irodalomban Smear-effektus néven ismert, és az előbbiek alapján úgy jelentkezik, hogy pontszerű fényforrások egész képfelületre kiterjedő függőleges sávokat produkálnak. Fehér gyertyáknál készített képek – rossz esetben fehér rács mögött – el is tűnhetnek, de ugyanígy járhatunk fényfüzérekkel vagy karácsonyi felvételeknél. Magát ■ jelenséget és az orvosságot azért is részleteztük ily hosszan, mert bizony a Saba érzékeny volt ■ Smear-effektusra.

Monoszkópábránál készített felvételek alapján ■ sorbontás 230 sor körül volt, s ez megfelelt a specifikációban leírtaknak is. A VHS-C kazettáról közvetlenül visszajátszva a képet, ez még elfogadható minőségű volt, azonban az első másolat láttán hiányérzetünk támadt. A finomabb rajzolatú részek elmosódtak, a haj fürtjeiből tincsek lettek, s az arc vonalai is retusált hatást keltettek.

A színhűséget megfelelőnek tartottuk, bár pirosban határozottan szegényebb lett a kép. A frissen glancolt piros Lada kezdte megközelíteni az érett meggy színét. Megfelelőnek tartottuk a készülék hangátvitelét (75 Hz–10,5 kHz), és nyávogás tekintetében is átlagnak megfelelő értéket produkált a mechanika. Külön vizsgáltuk zoomműködés közben a zajt, mely 1–2 dB-lel emelte csak meg az üzemi zajszintet, használata nem zavarja a felvételt.

Következő vizsgázónk a Minolta C-50E kamkordere, mely a Sabához képest komoly többletszolgáltatásokkal is rendelkezik, ugyanakkor autofókusz-rendszerében rokonságot is mutat. Úgy érezzük, hogy a Minolta gumioptikája meggyőzőbb, kritikus beállításokban biztosabban hozza a gyújtótávolságot, ellenfény-szituációkban jobban megállja ■ helyét. Nem állítjuk, hogy teljesen felhőtlen a helyzet, egyes esetekben jobb lett volna ■ gyújtótávolságot kézzel beállítani, azonban a speciális objektív ezt nem teszi lehetővé.

Van azonban a készüléknek egy olyan egyedülálló szolgáltatása, mely eddig csak a luxusosztálybeli, közel tízezer márkába kerülő készülékekre volt jellemző, s ez ■ cserélhető optika. A fotósok számára már régen természetes mozdulat, hogy benyúlnak a táskába, és optikai előtétek segítségével variálnak a motívumnak megfelelően. A videózásnál vagy a tárgy tűnt el ■ távolban, vagy ■ lencse került túl közel, s ■ normál zoom-objektív elérte működési határait.

A cserélhető optikával ■ C-50E gyújtótávolságát 4,5 mm-től 108 mm-ig tudja változtatni, s mindezt nemes egyszerűséggel. A kamkorder ugyanis önállóan képes felismerni, hogy melyik konvertert tették fel, s az optikát automatikusan helyesen állítja be. Tele előtétnél tehát a motorzoom tele pozícióba áll, nagy látószögű konverternél pedig rövid gyújtótávolságra. Mindezt úgy éri el, hogy a C-50E elején egy stabil bajonettzár van, melynek peremén három apró stift található és a különböző optikák megfelelő helyein lévő bemélyedések biztosítják az azonosító jelzéseket. A szépséghiba csupán az, hogy a nálunk 118 ezer Ft-ért forgalmazott készüléknek az optikai szett nem közvetlen tartozéka, az NSZK piacon a 3000 DM körüli árhoz még 350-et kell hozzáadni annak, aki ilyen ínyencségre igényt tart. Kérdéses, hogy itthon beszerezhető lesz-e ez a lencsekészlet.

Számos olyan szolgáltatás is van, mely kényelmesebbé teszi ■ kameramann dolgát. Ilyen pl. ■ változtatható helyzetű kereső, mely 90°-os pozícióállítással lehetővé teszi ■ nem szemmagasságban vagy állványról készített kényelmesebb felvételkészítést. Rajzolása, dioptriaállítása jobb volt, mint ■ Sabáé. Edit gomb is szerepel a funkciók között, mellyel

jó minőségű vágások készíthetők, míg a Review/Syne dub segítségével az utolsó 5 másodpercnyi műsort „visszahúzza" a mechanika és ismételve lejátssza a biztos témafolytatáshoz. További ínyencség pl. az önkioldó és az „intervallumtimer", mely a felvételek közé 10, 30 vagy 60 mp-nyi szünetet iktat be. Nagy sebességű zár (1/1000 mp) ezen a készüléken is van. A felvételekre itt is feliratozható a dátum és a pontos idő, és még egy szolgáltatás, melyet nem ajánlhatunk nyugodt szívvel: a Long-play üzem. A C-30-as kazetta műsorideje ugyan 30 percről kétszeresére nő, de az egyébként 240 sornyi bontás 210 alá esik, a kép zajossá válik, a erős fejillesztési hibák – a függőleges éleknél szálkásodás – jelentkeznek.

Ha a sok jó után a bajokról esett szó, nem hallgathatjuk el csalódásunkat a hangrészben. A magas hangok hiánya miatt (a mélyek sem az igaziak) a hang tisztasága elvész. Az átvitel normál üzemben 180–5,5 kHz körül van, s a felső határ LP-ben 4,5 kHz-re esik. S mindez az elektronika hibája, ami sokkal többre is képes lehetne. Mindezt azért hangsúlyoztuk, nehogy drágább mikrofonokba ölje a többre vágyó tulajdonos a pénzét. A kis Saba mind hangátvitelben, mind nyávogásban többre volt képes. És még egy apróságnak tűnő dolog, ami kezdetben bosszúságot okozott: kamkordereken a felvételt indítani és megállítani egy hüvelykujjra jól fekvő gomb megnyomásával lehet. A C-50E-nél tolókapcsolót alkalmaztak, ez mozgatásnál

TESZTEREDMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

	SABA VM 6940	MINOLTA C–50E	ITT NOKIA VMC 3888 AF
Rendszer	VHS-C	VHS-C	VHS-C
Ár	85 000 Ft	118 000 Ft	
KAMERARÉSZ			
Objektív	1:1,4	1:1,6	1:1,4
Gyújtótávolság-tartomány	8,5-51 mm	9-54 mm	9-54 mm
Zoom kivitel	6-szoros, motor	6-szoros, motor	6-szoros, motor és kézi
Makroállás	van (automatikus)	van	van (kireteszelt állás)
Ellenfény kapcsoló	nincs	nincs	van
Blendeszabályzó	nincs	nincs	nincs
Feder	nincs	van	van (automatikus)
Autofókusz	van	van	van
Zársebesség-állítás (mp)	van, 1/1000	van, 1/1000	1/250, 1/500, 1/1000
Felvétel-visszamérés (mp)	nincs	van (5)	van (2)
Inzert-snitt	nincs	nincs	nincs
MAGNÓRÉSZ			
Maximális felvételi idő Long play (perc)	30	30 (60)	30 (60)
Gyorskeresés	van	van	van
Állókép	van	van	van
Képléptetés	nincs	nincs	nincs
Lassítás	nincs	nincs	nincs
AV bemenet	nincs	nincs	nincs
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgató-kimenet	van	van	van
Méretek (mm)	105 × 142 × 271	125 × 159 × 299	
Teljes tömeg (kg)	1,49	1,7	1,52
MÉRÉSI EREDMÉNYEK			
Jel/zaj viszony (dB)	44	43	45
Sorbontás SP/LP (sor)	230/–	240/205	240/215
Hangrész frekvenciaátvitel SP/LP (Hz)	72–10500/–	180–5500/180–4500	230–10500/230–7000
Akusztikus zaj (súlyozott) normál/zoom (dB)	42/40	41,5/39	39/38
Nyávogás SP/LP	± 0,25%	± 0,28/ ± 0,35%	± 0,25/ ± m,34%
Minimális megvilágítás (lux)	20	23	20
Átcsévélési idő (EC–30al) (mp)	116/110	108/73	108/75
Akkukapacitás mA	1000	1100	1000

óhatatlanul más kézhelyzetet igényel és beremegéshez, elmozduláshoz vezethet. Kár! A készülék súlya egyébként akkumulátorral 1,7 kg.

A lejátszórésszel kapcsolatban most is az állóképet és a képkeresést említhetjük meg, mely ez esetben is háromszoros sebességgel dolgozik. A készülék képét így az eredeti felvett minőségben láthatjuk az AV-kimenetről vagy a nagyfrekvenciás konverteren keresztül a tv 30–39 csatornák valamelyikén. Ezenkívül a Minolta tartozékai között is szerepel kazettaadapter a normál VHS-magnón történő lejátszás- ▶

hoz. Az első másolatról készített felvételnél itt sem tagadható el ■ másolat, bár a nagyobb sorbontásból következően egy árnyalattal jobb volt, mint ■ Sabáé.

A harmadik felvonás főszereplője az ITT-Nokia VMC 3888 AF-típusú kamkordere, mely ■ legösszetettebb szolgáltatásokat képes nyújtani. Érzékelője ennek is $\frac{1}{2}$"-es CCD, ■ Sabához hasonlóan 390 ezer pixellel.

Teljesen automatikus fókusz-, blende- és fehéregyensúly-beállítással rendelkezik, de lehetőség van a fókusz, a fehéregyensúly és ■ zársebesség kézi állítására is. A zoomobjektív 9 mm-től 54 mm-ig tudja változtatni a gyújtótávolságot, és manuális állításra is lehetőség van, de kézi kireteszelés után makrofelvételek is készíthetők. A lencse 1:1,4 fényerejű, ami már 10 lux megvilágításnál is felvételi lehetőséget biztosít. Az automatikus fehéregyensúly-beállításon kívül korrigálni lehet az értéket annak megfelelően, hogy miként változik a téma megvilágítása. Három korrekciós lehetőség van: halogén lámpára, fénycsőre és napfényre. A készülék alján külön gomb van az ellenfény-kompenzálásra, mely 1-2 értéket változtat ■ blendén.

A zársebesség tartománya tágabb, a normál $\frac{1}{50}$-en kívül $\frac{1}{250}$, $\frac{1}{500}$ és $\frac{1}{1000}$ idő állítható be. Amit a többi gépről hiányoltunk, nevezetesen az egy mozdulattal történő visszaállítást automatikus üzembe, az a VMC 3888 AF-nél megtalálható.

A konstruktőrök igyekeztek más tekintetben is megkönnyíteni a kezelő dolgát. A felvételkészítés közben használatos gombokat egymástól távolabb helyezték el és felületüket úgy képezték ki, hogy ujjheggyel is „látni" lehessen őket.

A tévesztések elkerülésére az üzemben lévő funkciók két helyen is láthatók, egyrészt a készülék oldalán egy nagyméretű LCD-kijelzőmezőben, másrészt a monitor ernyőjén. Az előbbi tájékoztat ■ fókusz manuális vagy autoüzeméről, ■ fehéregyensúly automatikus vagy korrekciós beállításáról, ■ zársebesség értékéről, az akkumulátor állapotáról, ■ normál vagy long-play (félsebességű) üzemhelyzetről, mivel ■ készülék kétsebességes. Négy számjegyes számláló segítségével ■ szalaghelyzetről lehet információt kapni, de kijelzi az aktivizált memóriaüzemet is. Ilyenkor ■ visszatekercselés a nullázott helyre történik. A magnóüzemi funkciók közül ■ felvétellel kapcsolatos legfontosabb jelek megjelennek a monitor ernyőjén is, kiegészítve olyan információkkal, hogy kevés-e ■ fény, vagy kézi fókuszállítás esetén a pontos tárgybeállításhoz ■ fókuszt valamilyen irányba változtatni kell.

Természetesen ez a készülék is rögzíti a felvétel idejét és dátumát. Szolgáltatásai közül nem hagyhatjuk figyelmen kívül ■ feder (képúsztatás) gombot, mely automatikusan működik, használatakor a felvétel kikapcsolásakor leúsztatja a képet, majd megállítja a szalagot.

A monitor helyzete változtatható, szállításkor leemelhető, csatlakoztatása külön az AV-kimenethez hasonló ■ pólusú csatlakozóval történik. Még néhány „apróság" ■ szolgáltatások közül ide kívánkozik, mint pl. a felvételi idő kiíratása a keresőbe (a felvételre nem kerül rá), vagy a vezetékes távszabályzón keresztül történő indítás és leállítás ■ családi felvételeken. Jó szolgálatot tesz másoláskor ■ copy kapcsoló is.

A lejátszó magnórésszel kapcsolatban megint szűkszavúak leszünk. Lejátszá-

son kívül itt is mód van 3-szoros képkeresésére, pillanatállјra és gyorstekercselésre, és felvétel során az utolsó 2 másodpercnyi filmet a téma folytatásához visszanézhetjük.

Végül szokás szerint végigtekintjük feljegyzéseinket. Az első igen kellemes észrevétel, hogy ez a készülék tudományával együtt is teljes felszereltséggel éppen csak túllépi az 1,5 kg-ot. Kialakítása jó, kézbe simuló. Optikájáról már szóltunk, felbontása, kontrasztossága, a visszaadott kép kiegyensúlyozottsága a VMC 3888 AF-nek volt a legjobb. A 240 sort biztosan érzékeltük, közvetlenül AV-kimeneten lejátszva a felvett monoszkópábrát, zavaró moarérajzolatok nem voltak, a kép egyenletesen szürke volt, míg a másik két készülék hajlamos volt bezöldülésre.

Ami viszont zavaró volt, az a Smear-effektus-érzékenység. A fényfüzérről készített felvételeinél már a keresőben is úgy látszott, mintha rács mögé került volna minden. A próbát legjobban a Minolta viselte el, pedig a fókuszt nehezen állítottuk be. A long-play üzemről kedvezőbb véleményünk volt, mint az előbbi vizsgázónál, de teljes meggyőződéssel mégsem javasoljuk használatát. A mechanikáról általában jó a véleményünk, a zoom csendes, csupán 1 dB-lel növelte a zajszintet, abszolút csendes környezetben (süketszobában) vizsgálva.

A nyávogás normál üzemben megfelel az elvárásnak, (±0,24%), bár long-play üzemben nő (±0,34%). A hangfrekvenciás átvitel is korrekt a 230 Hz–10,5 kHz-es sávot fogja át, de ha spórolunk a szalaggal, be kell érni 7 kHz-cel.

Ez tehát a kezdet. A három készülék közül első helyen a szolgáltatásaiban is legtöbbet nyújtó ITT-Nokia VMC 3888 AF-et említjük, bár az árát nem ismerjük, de várhatóan 130 ezer Ft körül lesz. A Minolta C-50E 118 ezer Ft árát és a teljesítményét tekintve a dobogó második helyét foglalja el, noha hang tekintetében igen szerények a szolgáltatásai. A kis Saba VM 6940-nek a harmadik hely jutott. Szolgáltatásai is az egyszerűbb készülékek osztályába sorolják, ám vitathatatlanul könnyű és praktikus kezelése kezdő videósoknak is sok élmény maradandó megörökítését teszi lehetővé, s 86 ezer Ft-os árával talán a „legelérhetőbb".

Talán még be sem fejeztük [redacted] hazai kirakatokban primőrnek számító kamkorderekkel foglalkozó tesztünk összeállítását, amikor a stuttgarti *Video* hasábjain [redacted] mi szempontunkból igen aktuális piaci körképpel találkoztunk. Jó értelemben vett földcsuszamlásnak nevezték azt [redacted] folyamatot, mely [redacted] kamkorderek árának rohamos csökkenését jellemzi a nyugatnémet

[redacted] [redacted] GYÁRT?

Gyártó		Partner
	VHS-C	
Panasonic		Grundig Philips Blaupunkt Bosch-Bauer [redacted]
JVC		Saba Telefunken Graetz ITT–Nokia Nordmende Seleco
Sharp Hitachi Minolta Orion		nincs nincs nincs nincs
	Video–8	
Sony		Fuji Ricoh Kyocera
Panasonic (nincs eladás saját nevén)		Blaupunkt Bosch–Bauer Nikon Metz
Hitachi (nincs eladás saját nevén)		Loewe Kyocera Minolta Yashica Pentax
Sanyo		Vivitar Siemens Fisher
Canon Beaulieu		nincs nincs
	VHS	
Panasonic		Grundig Blaupunkt Bosch–Bauer Metz Philips
Hitachi	S-VHS	nincs
Panasonic		Grundig Metz Bosch–Bauer Blaupunkt
JVC		Philips Saba Nordmende
Hitachi	S-VHS-C	nincs
Panasonic		Grundig Metz Bosch–Bauer Blaupunkt
JVC		Saba Nordmende Telefunken Philips Graetz ITT–Nokia

KAMKORDER-ÁRAK

Gyártó/Típus	Felvételi rendszer	Eredeti ár	1989. január	Áprilisi aktuális árak	Júliusban tapasztalt áralakulás
Bauer VCC–826	Video–8	3800	3000–3500	[redacted]	
Bauer VCC–656	S-VHS-C	4000		3800–3900	
Bauer VCC–616	VHS-C	3600	2900–3000	2600–2700	
Bauer VCC–606	VHS-C	3000	2500–2600	2000	
Bauer VCC–516	VHS	3500		2700	
Bauer VCC–526	VHS	3600	2800–3000	3000	
Bauer VCC–550	S-VHS	4500	4000–4500	4000	
Blaupunkt CR–8010	Video–8	3900	3500	2900–3000	
Blaupunkt CR–8000	Video–8	3500			
Blaupunkt CR–5000	VHS-C	3600	3000	2700–3000	
Blaupunkt CR–1800	VHS	3600		2850–3000	
Blaupunkt CR–1500	VHS	3500		3500	
Blaupunkt CR–6000 S	S-VHS-C	4000		3800–4000	
Blaupunkt CR–2000 S	S-VHS	4500		4000–4500	
Canon VM–E1N	Video–8	2200	2000		
Canon VM–E2	Video–8	3000	2000–2700	2500–3000	
Canon E 70	Video–8	3000	2000–2800	2000–2700	1979
Canon E 77	Video–8	3200		2000–3000	
Canon E 708	Video–8	4000	3500–3700	3000–3800	[redacted]
Canon E 808	Video–8	3000		2900–3000	
Fisher FVC–P [redacted]	Video–8	3500	2280–2900	1800–2600	
Fisher FVC–P 701	Video–8	2800	2000–2500	1800–2000	
Fisher FVC–P 901	Video–8	3800	3000–3500	3000–3500	
Fuji P–600	Video–8	3000	2500		
Fuji M–600	Video–8	4000			
Fuji F–610	Video–8	2700	2000	1800–2200	
Fuji P–650	Video–8	3700		2700–3000	
Fuji P–300 AF	Video–8	[redacted]			
Graetz TMC [redacted]	VHS-C	3600	3000	2400	
Graetz TMC 93	VHS-C	[redacted]			
Grundig VS–C20	VHS-C	1200	1000	100000	
Grundig VS–C40	VHS-C	3000	2000–2400	1800–2300	1848
Grundig VS–C60	VHS-C	3600	2500–3000	2550–3000	2598–2899
Grundig VS–170	VHS	3600	3000–3200	2800–3000	2598
Grundig SVS–180	S-VHS	4500	4500	4000–4500	3998
Hitachi VM–C30	VHS-C	3500	1800–2000		
Hitachi VM–C40	VHS-C	3500	2300–2780	2000–2800	[redacted]
Hitachi VM–600	VHS	3500	2700–3000	2400–2800	2998
ITT VMC–3888	VHS-C	3600	2400–2900	2300–2350	
ITT–Nokia VMC–3639	VHS-C	2600		2100	
JVC GR–45	VHS-C	3600	2400–3000	2200–2600	2498
JVC GR–A30	VHS-C	2600	2700	1800–2300	
JVC GR–S77	S-VHS-C	4000		3700–3800	[redacted]
JVC GF–S1000	S-VHS	6000		5500–6000	[redacted]
Kyocera KD–3010	Video–8	3500			
Loewe Profi 800	Video–8	3500	2000–3000	1800–2500	
Loewe Profi 810	Video–8	3600	3000	2500–000	
[redacted] 9629	Video–8	4000	2990–3600	2900–3000	

nagyvárosok üzleteiben. Szinte állóháború alakult ki, s az év eleje óta elkeseredett harc folyik minden márkáért és pfenigért a szórakoztató elektronikai cikkeket árusító üzletek között. A középpontban a videózás legfiatalabb szülöttje, [redacted] kamera és videomagnó hordozható kombinációja, a kamkorder áll. Az árcédulaharc nem maradt következmény nélkül, s az utóbbi 6 hónapban az átlagos árcsökkenés, meghaladta az 1000 márkát, egyes cikkek esetében a 30%-ot.

E drasztikus árcsökkenéshez sok dolog járult hozzá. Igen nagy versenyt jelentenek a diszkontáruházak, amelyek jóval a szakboltok kínálata alatt árusítják portékáikat, s nagyban hozzájárult egy igen nagy piaci túlkínálat is. Sokan ugyanis úgy vélik – s ezt a gyakorlat is igazolta –, hogy az elmúlt év ősze és karácsonya [redacted] készüléktípusnál nem okozott olyan átütő sikert, mint amire számítani lehetett volna, s most már inkább a nyári kalandozásokra induló turistákra számítanak [redacted] kiskereskedők. Ehhez azonban még vonzóbbá kell tenni a nem éppen olcsó készülékeket.

Visszatartotta [redacted] piacot az a nagy várakozás is, melyet az S-VHS-gépek megjelenése kísért. A 4000 márkás árak viszont inkább a vásárlókat tartják vissza, említésre méltó darabszámot nehéz volt eladni, s ez magával hozta itt is és a hagyományos készülékeknél is az árcsökkenést. Tovább kuszálta a helyzetet [redacted] rendszerharc is. Egy éve még úgy látszott, hogy [redacted] Video–8 rendszer technikailag felülmúlja [redacted] VHS-6-ot, közbeszólt azonban az S-VHS, mely visszahatott a Video–8

EZ IS PIAC, AZ IS PIAC

árára, és még tovább mérsékelte ■ piacot. E túlzott óvatosságot sokan cáfolják, nem jósolva gyors terjedést az S-VHS-nek, ugyanúgy kuriózumnak értékelve a Video–8-nál Highbandet, és inkább az egyre újabb és több szolgáltatást nyújtó, kedvezőbb áron kapható készülékekkel történő rivalizálásban látják az indokokat.

Az árváltozások persze nem korlátozódnak egyetlen márkára. Kamkordertesztünkben említést tettünk arról, hogy bár a márkák kavalkádja látszólag nehezíti a döntést, valójában a hat nagy kamkordergyártó cég mindegyike egész sor európai partnernek szállít, melyek az importált távol-keleti készülékeket saját márkanevük alatt adják el. Mint ■ stuttgarti Video c. lap összeállítása alapján készült táblázatból is látszik, ez azért is érdekes, mert egyes esetekben a gyártott felvevők csak ■ partner cég nevén jelennek meg. Egy-egy típus árváltozása szinte törvényszerűen rántja magával ■ többit is és ■ családtagok függőségben tartják egymást.

Fölvetődik tehát ■ kérdés, érdemes-e várni a vásárlással, lehet-e számítani ■további áresésre. Nos, úgy tűnik, hogy 2000 DM körül van ■ fájdalomküszöb, mely alatt az ár a jelenlegi műszaki-technológiai színvonal mellett nem tartható. Ez alól persze lehetnek továbbra is kivételek, egy-egy típus kiárusítása során, vagy az említett diszkontpiacon, összességében azonban nem tartjuk jellemzőnek. A kamkordergyártók ugyanis rendszertől függetlenül három árkategória stabilizálására törekszenek. Az alapkészülékek ára ■ jövőben 2000 DM körül lesz, ■ több szolgáltatással rendelkező középkategória 2500 és 3000 márka közötti sávban lesz elérhető, míg az S-VHS-rendszereket megillető árkategória ■ 3500–4000 márkás sávot célozza meg.

Hogy ennek mennyire van reális esélye, azt egy összefoglaló táblázatban közöljük, mely az NSZK piacát mutatja. Az első oszlop ■ gyártó által célba vett piaci árat tartalmazza a megjelenés időpontjában, ■ másodikat az NSZK legfontosabb városaiban lévő szakkereskedések napisajtóban megjelent hirdetései alapján állították össze 1989 januárjában, míg ■ harmadik oszlop az áprilisi árakat mutatja. A negyedik oszlop Hauptbahnhof környékétől a Marienplatzig tett júliusi pillanatfelvételünk eredményeit mutatja.

Ami érdekes volt, az olcsó készülékeket árusító kisebb üzletek kirakatában alig fedeztünk fel kamkordert, igazán ■ szakboltok kínálatában és áruházak híradástechnikai polcain sorakoztak nagyobb kínálatban. Az általunk feljegyzett árak elsősorban áruházi kínálatot tükröznek, ezeket éreztük jellemzőbbnek. Az első és második oszlop összehasonlításának látható eredménye egyes típusoknál nagyfokú árzuhanás, ami ■ kínálat és kereslet valóban rossz összehangolására utal. A régebben megjelent típusoknál ez esetenként az 1200 DM-et is elérheti, az újabbaknál az esés már kisebb, gyakorlatilag 200 DM körül van, és január és április között a további csökkenés a stabilizálódást kezdi mutatni. Ezt alátámasztani látszik a negyedik oszlop csak néhány készülékre vonatkozó áralakulása is, bár jellemző módon ■ legnagyobb áresést ■ Kaufhalléban látott Orion VMC 206-nál tapasztaltuk.

Elhatározott vásárlási szándék esetén, ha ennél olcsóbban lehet találni egy szolid kamkordert, akkor nem érdemes sokat habozni, bár... és itt jön a körkép másik oldala. Lehet, hogy több olvasónk elnéző mosollyal olvasgatja aggályoskodó intelmeinket. A sokszor emlegetett csúcstechnológia, a szolgáltatások széles köre, a használatból következő igénybevételek azonban Murphy nem egy törvényét juttatják eszünkbe. És ezzel nemcsak mi vagyunk így. Nem tagadjuk, a kamkordertesztünkben szereplő készülékek állták ■ sarat, bár nem volt célunk igazunk mindenáron való igazolása. Más teszteket nézegetve – s hogy aktualitásnál maradjunk – válasszuk ■ Saba VM 6940 alteregóját, a JVC GR-A30-at, melylyel a „Videó"-soknak nem volt szerencséjük, egyórai üzem után meghibásodott, ■ ■ javítás után sem sokáig bírta. A Telefunken változat sem hozott sok sikert, három nap után a felvételkészenlét üzem mondta fel a szolgálatot. A Saba VM 6940 bírta legtovább, de végül ugyanazt ■ hibát produkálta, mint ■ Telefunken.

A Nordmende RF 300 ugyan állta a sarat, de ■ tanulság levonható. Nem ígértünk felhőtlen élvezetet ■ garanciát és a javítási biztonságot figyelmen kívül hagyó vásárlóknak.

A hazai árak – az átlagkeresethez viszonyítva – bizony nem követik az NSZK-beli csökkenést. A Saba VM 6940 készüléke 85 ezer Ft-jával a 2000–2700 DM intervallum alsó határához mérve még elfogadható vétel lenne, ha az akkumulátor is ■ készletbe tartozna. A Minolta C–50E 118 ezer Ft-ért már kedvezőbb vásár. Az ITT VMC–3888 kiskereskedelmi árát ■ sorok írásakor még nem ismerjük, de ■ táblázatban látható 2300 DM körül „kialkudott" kiskereskedelmi árból kikövetkeztethető.

Talán nem tévedünk nagyot, ha itthon nem a közeljövőre jósoljuk ■ videoélményt teljesebbé tevő kamkorderek NSZK-beli piachoz hasonlítható telítettségét.

ÜRTÉVÉ

AZ ASTRA MŰHOLD

ÜRTÉVÉ

1989. február hó 5-én 18 órától négy csatornán megkezdte [redacted] SKY-műsorok sugárzását, ezek: SKY CHANNEL, SKY NEWS, SKY MOVIES, EUROSPORT.
Február hó 1-jétől már műsort sugároz [redacted] FILMNET, két további csatornát bérel a SKY [redacted] műholdon, amelyek előrejelzés szerint még februárban megkezdik a műsor sugárzását: LIFESTYLE-KINDERNET [redacted] DISNEY CHANNEL.
Skandináviának SCANSAT néven két műsora lesz, de ezek [redacted] FILMNET már jelenleg is csak kódolt adást adnak, tehát fizető tv-ként fognak működni. Kódolt programmal jelentkezett [redacted] műholdon a SCREENSPORT csatorna is, bár azt eredetileg nem fizető tv-nek jelezték.
Február 10-től az MTV music TELEVISION amerikai műholdadó Európa számára készített műsorát sugározza.
Az előrejelzés szerint a SKY MOVIES és [redacted] DISNEY CHANNEL is fizető tv-k lesznek.
Öt csatornából négy [redacted] terv szerint német műsornak van fenntartva, de az ötből még egyik [redacted] ismert, hogy melyik adó műsorát fogja sugározni.
A PARSAT-vevőberendezés bármelyik műholdas csatornáját – ÁFÁ-val együtt – csatornánként tízezer forintért áthangoljuk [redacted] ASTRA, [redacted] SKY CHANNEL vagy [redacted] SKY NEWS, vagy a EUROSPORT csatornájára és komplett berendezéseket is szállítunk sürgősen újabb csatornák bekötéséhez.

A PARABOLA ÚJ SZOLGÁLTATÁSA

Az antennát továbbra is [redacted] ECS-műholdra irányítottan kell hagyni, [redacted] onnan vehető [redacted] TV5 [redacted] SUPER CHANNEL műsora, a PARABOLA olyan kiegészítő berendezéssel szállítja [redacted] blokk-konvertert, amivel vehető [redacted] ASTRA bármelyik vagy mind [redacted] három csatornája.
A SKY CHANNEL és [redacted] SKY [redacted]S a vertikális polarizációval sugároz, ezért polárváltó alkalmazása nem szükséges. Ha [redacted] EUROSPORT és az MTV műsorát is venni kívánják, úgy még egy blokk-konverter szükséges polárváltóval.
Az 1989. február 13-án ismert műsorszolgáltatást írtuk le, de amikor [redacted] hirdetés megjelenik már többet tudunk az ASTRÁ-ról.

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.
Telefon: 490-791, [redacted] Telex: 22-3425
Postacím: 1553 Budapest, Pf. [redacted]

Videoberendezések javítása, színes televíziók áthangolása, valamint Hi-Fi berendezések áthangolása és javítása.
VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és készpénzes fekete-fehér és színes televíziók javítása, videomagnetofonok áthangolása.
XV., Frankovics M. u. 57–63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize: Video- és Hi-Fi berendezések javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG tartanak nyitva.

RÁVISZ
SZOLGÁLTATÓ KISSZÖVETKEZET

Semmi kétség! A Rávisz a segítség!

ÁRUBÓN öS 100,–

KIZÁRÓLAG A
VIDEO MAGAZIN OLVASÓINAK!

ENNEK AZ ÁRUBÓNNAK ÁTADÁSÁVAL
1000 SCHILLING VÁSÁRLÁS ESETÉN MAGAZINONKÉNT ÉS SZEMÉLYENKÉNT
100 SCHILLINGET VISSZATÉRÍTÜNK

modo palla
APRA
ELECTRONIC DISCONT

1020 WIEN, TABORSTRASSE 15
1060 WIEN, MARIAHILFER STR. 97
1060 WIEN, OTTO BAUER-GASSE 18

TV-, ÉS VIDEÓKÉSZÜLÉKEINK BEÉPITETT MAGYAR HANGGAL RENDELKEZNEK

WEST-
BAHNHOF

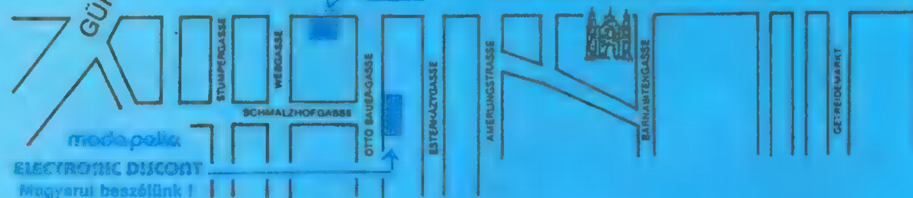
BUSZ-
MEGÁLLÓ

KAISERSTRASSE
SCHOTTENFELDGASSE
ZIEGLERGASSE
ANDREASGASSE
NEUBAUGASSE
ZOLLERGASSE
KIRCHENGASSE
STIFTGASSE

BUSZ-
MEGÁLLÓ

GÜRTEL
APRA
MARIAHILFER STRASSE
RING

NAGY VÁLASZTÉK A MÁRKAKÉSZÜLÉKEKBEN !
RENDKÍVÜL OLCSÓ ÁRAKON

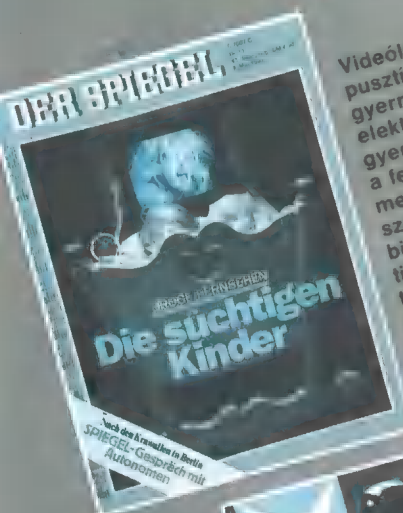
TDK PHILIPS BASF ELIN SAMSUNG HITACHI 3M SANYO JVC Panasonic TENSAI Technics SHARP maxell FISHER Jamo Commodore SONY ATARI GRUNDIG Sansui PIONEER TOSHIBA Schneider GoldStar SALORA

AZ ÁRAKBÓL A 20%-OS ADÓT A HELYSZÍNEN LEVONJUK

Itt levágandó!

KÉPERN
-KÓR

Videóláz és tévéjárvány pusztít a civilizált világ gyermekeinek körében. Az elektronikus kultúra gyermekbetegsége a felnőttek táborát is megosztja: az egyik tábor szerint a kicsiket egy bizonyos életkorig el kell tiltani mindennemű tévézéstől és videózástól, a másik csoport azt állítja, hogy a képernyős kultúráé a jövő, csak a túlzott végletektől kell óvni a csemetéket.

Miközben tanulmányok és felmérések ezrei születnek, gyermekeink ott gubbasztanak a képernyők előtt, s nézik, amit mutatnak nekik. Például az erőszak képeit. Az Egyesült Államokban, mire egy gyermek eléri 12. életévét, addig 80 ezer erőszakos jelenetet és 14 ezer tévéhalottat láthat csak a televízióműsorokban, s ehhez jönnek még a videofilmeken szereplő brutális akciók. Ez a gyakoriság azt sugallja, hogy az ember 64 százalékos valószínűséggel lehet bűncselekmény áldozata. A valóságos arány csupán 0,5 százalék. Az egy főre jutó erőszakos médiaakciók száma nagyjából hasonló a nyugat-európai országokban is. Egyáltalán nem meglepő ezek után, hogy Svédországban egy négyéves kisfiú, nagyapja váratlan halálhírét hallva némi töprengés után azt kérdezte: ki ölte meg a nagypapát. A videokölykök hamarabb ismerik meg a gyilkosságot, mint a természetes halált.

És persze játszanak is a halállal. Zombit, vámpírt, karateőrültet az óvodában. Különösen a hétvégeket követően. Ezt nevezik a nevelők hétfőszindrómának. A gyerekek ugyanis péntek délutántól vasárnap éjfélig a tévét és a videót bámulják, s ami ez idő alatt legjobban megragadta a fantáziájukat, azt játszszák az óvodában meg az iskolai szünetekben. Az Egyesült Államokban a 2–5 éves apróságok napi 4 órát nézik a tévét, az NSZK-ban pedig este 11-kor még vagy 650 ezer 13 év alatti fiatal ül a készülékek előtt. Az NSZK-ban a bekábelezett és videóval rendelkező háztartásokban naponta több mint öt órát üzemel a varázsdoboz. És a szülők kétharmadának sejtelme sincs, mit néz a gyerek. Franciaországban háromezer gyermeket kérdeztek meg, mit szeret jobban: a tévét vagy az apját. Közülük csaknem minden második a tévét választotta!

Fogalommá vált a „videokid" (videózó kölyök) és a „kabelkid" (kábeltévéző gyerek). Ül a készülék előtt, kezében a távirányítóval (úgy 5-6 éves kortól), és nyomkodja a gombokat. Szinte flipperezik a (média)paradicsomban. Ha valamelyik csatornán lassul a cselekmény vagy

NYŐ

unalmas részhez ér a kazetta, ugrik egyet, műsort vált. Van miből válogatni: az NSZK-ban ezer videóműsor és 30 tévéprogram között kalandozhat. Ebből aztán ■ legfantasztikusabb látványt mixeli össze magának. „Mit csinálnál, ha nem volna tévétek vagy videótok?" – kérdezték a német kisiskolásokat. „Átmennék a haverokhoz és ott nézném ■ műsort!" – felelte egyikük. Az már eszébe sem jutott, hogy más időtöltés is van ■ világon.

Hans Dieter Zimmermann nyugat-berlini irodalomtudós ■ gyermekek lelki megerőszakolásának tartja a tévét és a videót. Teljes tévé- és videotilalmat javasol 6 és 7 éves kor között (ezt nevezik „zéró-média" javaslatnak) ugyanis ebben az életkorban kezd kialakulni ■ szimbolikus intelligencia, s a gyermek ilyenkor ■ legfogékonyabb ■ magatartási mintákra. Ha sokat néz tévét és vidót, akkor átveheti e sémák irányítófunkcióit a szülőktől és a nevelőktől, a gyermek médiamintákat követ. Már hároméves korban is sokat árthat ■ képernyő varázsa, mert fizikai passzivitásra kényszeríti ■ kicsit. A gyermek kialakuló érzékelési és mozgási intelligenciája ugyanis közvetlen élményeket, gyakorlati tapasztalatokat kíván. Még abból is többet tanul a gyermek, ha felemel a padlóról egy leejtett ceruzát, mintha végignéz egy akármilyen műsort.

Minél lenyűgözőbb ■ kép minősége, annál démonibb a hatás. A tévé + video nemcsak kábítószer, hanem valóságos testi-lelki méreg – állítják sokan. A többtünetű képernyőbetegség (poliszimptomatikus tévészindróma) hatásai a gyermekekre öt pontban foglalhatók össze:

1. A képernyő vibrálása megerőlteti, esetleg károsítja a szemet.

2. A huzamos ülés testtartási hibákat, gerincferdülést okozhat. ■ behajlítva tartott lábizomzat következménye zsugorodás lehet.

3. Az epilepsziára hajlamos gyermekekből a képfrekvencia rohamot válthat ki, rossz közérzetet okozhat.

4. Az alvás-ébrenlét ritmus a műsortól függő lefekvési időpontok változékonysága miatt felborul, alvászavarok jelentkezhetnek.

5. Kis légterű helyiségben a tévékészülék alkatrészeinek melegedő szigeteléséből ártalmas gőzök távoznak.

A szakirodalom bőven sorolja a gyermekekre váró pszichikai és szociálpszichikai következményeket is. Íme hat pontban:

1. A 25 kép/másodperces frekvencia, a vibráló fény, az egyre divatosabb gyors vágások, ráközelítések és pergően váltakozó beállítások képről képre űzik a gyermeket, annyi időt sem hagyva, hogy szemével kövesse a mozgásokat. Ilyen körülmények között nem tudja feldolgozni a látványt, sajátos transzba, egyfajta bódulatba esik, ■ ez több káros következménnyel járhat.

2. Állandósulhat passzív magatartása, mely kommunikációs zavarokhoz vezethet.

3. Beszűkült, illetve passzív marad szókincse, mert a gyorsan pergő képekhez nem marad ideje hozzákapcsolni a szavakat.

4. Fantáziavilágát tétlenségre kárhoztatják a tobzódó képek, így ■ média által kiszolgált képzelet kreativitása (alkotóképessége) csökken.

5. A képernyő harsány ingerei egyre magasabbra tornázzák ■ ingerküszöböt, csökken az érzékenység és a felfogóképesség.

6. A készülék előtt töltött idő az aktív tanulástól, művelődéstől és társas kapcsolatoktól fosztja meg a serdülőt, aki kortársaival szemben hátrányos helyzetbe kerül.

Az elektronikus eszközök tehát nemhogy csökkentik, hanem inkább konzerválják, sőt fokozzák a kulturális különbségeket és távolságokat ■ társadalmi rétegek között. Egy 12 éves német iskoláslány salamoni bölcsességgel így fogalmazta meg a helyzetet: „Aki túl sokat néz tévét és videót, az elbutul. Aki pedig túl keveset, az nem fog tudni semmit."

Végül is nem lehet letagadni, hogy az elektronikus médiára szükség van: a tévé és a video, noha nem magát a valóságot, hanem annak képét közelíti hozzánk, mégiscsak egy új világot formáz. Olyat, amely nem jöhetett volna létre az elektronikus eszközök nélkül. A nyomdák, a celluloidfilm és a mechanikus számológép kora lassan lejár. És akik nem értik az új világ konstrukcióját, egy „szép, új világtól" rettegnek (nem is egészen alaptalanul), azok úgy próbálják konzerválni a biztos múltat, hogy ■ jövő várományosait szeretetteljes aggodalommal igyekeznek távoltartani ■ zűrzavaros, új médiától. És részben igazuk van, amikor túlzott szélsőségektől óvják ■ kialakulófélben lévő új embereket. Akkor azonban már nincs erkölcsi alapja féltéseiknek, amikor ■ gyerekek szemét és fülét akarják befogni az új vizuális és akusztikai élmények előtt, mondván, hogy azok csak árthatnak. És még aggályos teóriákat is felállítanak arról, hogy az elektronikus eszközök használata háttérbe szorítja ■ személyes nyelvi érintkezést, ez pedig az absztrakt gondolkodásért „felelős" bal agyfélteke fejlődésbeli elmaradásához vezet.

Lehetséges, hogy az elektronikus képkultúra bekapcsolódása ■ nevelési és szocializációs folyamatokba valóban megváltoztatja bizonyos érzékszerveink és magasabb agyi funkcióink beidegzését, de ez nem feltétlenül jelent korcsosulást! Kifejezetten káros ■ olyan szemlélet, amely ■ változás, az átalakulás mögött mindjárt kóros jelenséget gyanít! Tudomásul kell vennünk, hogy érzékszerveink és kommunikációs technológiánk párhuzamos fejlődése nem kockázatmentes az emberi értelem evolúciója szempontjából!

Gyermekeink már másképp látnak, mint mi. (Ahogy mi is másképpen láttunk, mint szüleink.) És mást is *akarnak* látni. Mert másként *néznek*. Mást fognak fel ugyanabból a képből, mint mi. Úgy kell megtanítanunk őket az általunk kitalált eszközök (tévé, video, komputer) használatára, hogy közben nekünk kell *megértenünk őket*. Mert az az eltérés, az ■ másság, ahogyan ők elkezdenek látni és hallani és gondolkodni, a különbség a jövő biztosítéka. Észre kell vennünk azt a lázas igyekezetet, ahogy látszólagos passzivitásukban egy új nyelvet sajátítanak el: az elektronikus képkultúrát. Szeretetteljesen irányítsuk őket, s ha kell, a törvények szigorával tartsuk távol tőlük azokat, akik vissza akarnak élni ezzel az őszinte kíváncsisággal. Segítenünk kell őket abban, hogy tudatosodjon bennük: ezek az eszközök a civilizáció létszükségleti cikkei. Meg lehet lenni nélkülük, de akkor az egy másik történelem, nem ■ civilizációs kultúráé.

Bánkódhatunk és dühönghetünk, hogy miért éppen Bud Spencert, Donald kacsát, Roger nyuszit vagy Brinkmann professzort kedvelik. De nem tehetünk úgy, mintha ezek a „hősök" meg sem születtek volna. Magunknak is rá kell jönnünk, hogy sokszor ilyen ostoba minták közvetíthetnek elemi értékeket, lényeges üzeneteket mondhatnak kultúránk (és antikultúránk) természetéről. Sokszor roppantul buta történetek képileg megdöbbentően sokat mondó nyelven vannak megfogalmazva (pl. A hegylakó, A hús és vér, A szárnyas fejvadász). *Inga Sonesson* svéd szociológus szerint ■ tévé és a video csak úgy jelent rizikót, ahogy például a cigaretta, a testsúly, az életmód a rák kialakulásában. Egy a faktorok között. És lehet, hogy veszélyes, de élni is az.

A gyerekek tehát természetesen vonzódnak az új médiához és az idősebb nemzedék nagy része húzódozik tőle. Ugyanígy volt a XVIII. században az olvasással, amikor a könyvek olcsóbbak lettek és tömegesen elterjedtek, s a mozival is ez volt a helyzet a XX. század elején.

Az elektronikus szórakoztatóipar pedig gerjeszti és kielégíti az igényeket. Működik ■ rejtett pénzügyi gépezet, megy ■ üzlet, s most épp a kölyöktévének és -videónak áll világ. Akkora konjunktúra van, amekkorát három éve még kevesen sejtettek Amerikában. A hirdetők egyre növekvő mértékben vásárolják a gyermekműsorokba ágyazott reklámidőt, s ahogy nő a társaságok bevétele, egyre több gyermekműsor készül tévére, videóra, s nő ■ tévés gyermekadásidő. A színvonal emelkedésével pedig nő ■ nézőszám, s a kör bezárul: a különféle tényezők egymást erősítik. Már az angol ITC Entertainment is önálló műholdas gyermekcsatorna indítását tervezi. Az Egyesült Államok nagy hálózatairól a szombat reggeli gyermekműsorokra fordított összegek egyik évről a másikra csaknem 20 százalékkal növekedtek. S ez a nagy gyermekvideo-üzleti láz egy új generáció egészen korai jelentkezését jelzi.

Csörögi István

Tbiliszi, 1989. április 16.

A GRÚZ FEKETE DOBOZ

Egy kamera, amely elkerülte a lánctalpakat

A felvételi remeg, a másolásoktól elmosódott,
csíkos. Különben is, a kamera optikája nem
elég fényerős az éjszakai munkához. Mégsem
ez a lényeg, hanem az, ami olykor nehezen
kivehetően, de mégiscsak látható: az esemé-
nyek. Tbilisziben ezen a tavaszon mindenkit
ez érdekelt, vadidegen embereket összefűző
nemzet ügy lett az április 9-én hajnalban a
Rusztaveli sugárúton lezajlott vérengzés kö-
rülményeinek tisztázása.

A kormánypalota előtt éhségsztrájkot folyta-
tókat akkor már napok óta nappali tömegfelvo-
nulások és éjszakai vigyázók ezrei támogat-
ták. „Volt valami a levegőben", hiszen az
egész város tudott a különleges belügyi csapa-
tok megérkezéséről, s aki addig nem hallott
róluk, azon az estén a Rusztaveli sugárút vé-
gén lévő Lenin téren már láthatta őket. A felvé-
teleket készítők tehát biztosak lehettek benne:
valami történni fog a kamerák előtt.

Furcsa egybeesésül, amikor néhány héttel
később Grúziába érkeztünk, az Aeroflot me-
netrendszerű Moszkva–Tbiliszi járatán az
egyik utas válltáskájából váratlanul előkapott
VHS-C kamkorderrel kezdte pásztázni az uta-
sokat. A személyzet azonnal, meglehetősen
határozottan közölte vele, hogy az Aeroflot
gépein engedély nélkül nem lehet felvételeket
készíteni és az engedélyt előre, még a földön
kellett volna kérni. Az utasnak azonban volt
kamerája – és ami nem kevésbé fontos tanul-
ság, elő is merte venni a repülőgépen. Ezek
után már nem csodálkoztam, amikor új keletű
tbiliszi ismerőseim nekem szegezték a kér-
dést: kíváncsi vagyok-e a húsz halálos áldoza-
tot követelt összecsapásról készített videofel-
vételre.

A lakótelepi lakásban tíz-tizenkét ember
gyűlt össze, szemlátomást közeli ismerősök,
rokonok. A szovjet tévéhez kapcsolt, egy-két
évvel ezelőtti, de márkás japán video távirá-
nyítójába errefelé nem árulnak szupervékony
alkálielemet, de az ilyesmit itt már megszok-
ták. Ormótlan adapter teszi alkalmassá a ke-
cses jószágot a szovjet gyártmányú góliát-
elemmel való működésre. A helyi viszonyok
ismeretében már a tévé kétnormásítása sem
lehetett egyszerű feladat, hiszen a szovjet bel-
kereskedelemben általában csak SECAM adá-
sok vételére alkalmas készülékeket árulnak, s
a videokamerák PAL-ban rögzítenek. A házia-
gos barkácsolással azonban elérték a legfon-
tosabbat: a dolog működik.

Az első felvételről házigazdáink azt állítják,
a KGB-től származik. Nem vitatkozunk, ezt a
vendégnek nem illik, meg aztán a szenvedé-
lyeknek ezen a fokán már kétszer is meg kell
gondolni, érdemes-e ellentmondani. Mikőz-
ben egymás szavába vágva, kiabálva-sírva
magyarázzák, mit kellene látni a felvételen,
csak egyvalamit állapíthatunk meg teljes bizo-
nyossággal már az első másodpercek után:
ehhez a szalaghoz semmi köze nincs a KGB-
nek. Kezdetleges amatőrmunka. A fókusz
gyakran elcsúszik, a kamerát tartó kéz remeg,
gyakori a kezdő amatőrfilmesekre jellemző
kapkodás, a túl gyors pásztázás. Az operatőr
olykor-olykor mintha megrettenne attól, amit
csinál: hátralép az ablaktól, ilyenkor látszik az
ablakkeret. A felvétel a kormánypalotával
szemben levő épület második emeletéről ké-
szülhetett. Jól, élesen láthatók az érkező pán-
célkocsik, tankok, de a tömeg masszává folyik
össze, csak egyszer-egyszer vehető ki egy
ütésre emelt gumibot vagy valami hasonló.
Fehér köpenyes orvosok szaladgálnak a kato-
nák között, ez utóbbiak plexipajzsán csillognak
a fényszórók.

A második felvétel már jobb minőségű. Az
operatőr a tömegben állva folyamatosan rög-
zítette a támadást megelőző órák eseményeit
is. Többek között azt a pillanatot, amikor az
előzetesen figyelmeztetett *Ilja* pátriárka meg-
próbálta a sugárútról egy közeli templomba
hívni a tömeget, elkerülendő az összecsapást
a tankokkal közeledő fegyveres csapatok és a
fegyvertelen tömeg közt. Ehhez azonban min-
den tekintélye kevés volt. Az ősz, szakállas
főpap kétségbeesetten, de rendíthetetlenül állt
és csöndben várt. Csak olykor-olykor pillantott
idegesen arrafelé, ahonnan tudta, rögvest
megindulnak a tankok. Játékfilmben még nem
láthattunk ilyen drámai jelenetet. A felvételt
készítő az események közelében maradt, ami-
kor négy sorban megérkeztek a katonák. Pre-
mier plánban mutatta a szembejövő tankokat,
a páncélkocsikat, zászlónyéllel verő, rugdosó
fiatalokat. Az ezt követő zűrzavarban is ügye-
kezett stabil felvételeket csinálni, s ott maradt
akkor is, amikor a könnygázzal (mint utóbb
kiderült, nemcsak azzal) töltött gránátok kezd-
tek röpködni a levegőben.

Házigazdáink szerint az egyik tiszt paran-
csot adott katonáinak arra, hogy dobják a lánc-
talpak alá a kamerát. Ez nem sikerült, hiszen
a felvétel megmenekült. Az is lehet, hogy ez a
momentum csak a képzelet műve. De ha így
van, a dolog akkor is logikus, hiszen sehol
semmilyen erőszakos akció elkövetője sem
szereti, ha bizonyítékok maradnak utána...

A grúz „Fekete Doboz" azonban lenn ma-
radt, s kézről kézre járt. A magyar televízióhoz
is eljutott, s néhány kockát be is mutattak belő-
le a nézőnek. (Szerencsére nem azokat, ame-
lyek másnap a hullaházban készültek a vére-
sen fekvő holttestekről. Mi ezeket is végignéz-
tük.) A felvételeket az eseményeket vizsgáló
grúz legfelsőbb tanácsi bizottság is bizonyíték-
ként kezelte! Mindez Moszkvától kétezer kilo-
méterre, Ázsia határán történt, ami egyben azt
is tanúsítja, hogy a videozás elterjedésével
sok minden megváltozik. Még egy olyan or-
szágban is, mint a Szovjetunió, ahol nem lehet
félévnyi fizetésből kamkordert venni, s ahol
lejátszóhoz is csak a gazdagok meg a külföl-
dön dolgozók jutnak.

Többé soha, sehol nem lehet benne bizo-
nyos a tankokat a tömeg ellen küldő parancs-
nok, hogy az eseményeket később nem látja a
fél világ. Nem véletlenül utasították ki Pe-
kingből sem a tavaszi véres eseményekről
tudósító külföldi újságírók egy részét: hiszen
akinek takargatnivalója van, az fél a nyilvá-
nosságtól.

Egy adott országban a videokamerák el-
terjedtsége egyenes arányban áll a lakos-
ság anyagi jólétével – és a demokrácia toká-
val. A Szovjetunióban már akad néhány ma-
gánkézben lévő videokamera.

Horváth Gábor

NYELVLECKÉK I.

A házi videózás kiválóan segítheti a nyelvtanulást – feltéve, ha van hozzá jó nyelvleckekazettánk. A Televideo Kiadó négy idegen nyelv tanulásához járul hozzá kiadványaival. E leckéket az elmúlt évek során sugározta már a Magyar Televízió. Most összegyűjtve kínálják a tanulni vágyóknak. De érdemes-e velük haladni a tanulásban?

Ez alkalommal az orosz és az angol, a következő hónapban a francia, majd ■ német nyelvleckesorozatokat mutatjuk be.

Artúr robot mindent ismétel:

Fortocska I–XI.

A Fortocska magyar jelentése – semmitmondó: szellőztető ablakocska. Ám az ■ csöppség, aki szívvel-lélekkel kezd az orosz nyelv tanulásába, s lelkes nézője a Fortocskának, minden bizonnal megfeledkezik erről a jelentéktelen jelentésről, mert számára ez ■ szó egyet jelent ■ történetek, mesék egyedi, játékos atmoszférájával.

Rendkívüli a Fortocska hangulatteremtő ereje. Ezt elsősorban a remek szerkesztésnek köszönheti. Egy-egy lecke fel-felvillanó képekből, jelenetekből, rajzfilmrészletekből áll. Az egymást követő fejezetek pedig ezek ismétlésével és a kiegészülő újabb és újabb részletekkel körkörös, folytonos és egyben felfelé ívelő szerkezetet képeznek. Az egymást váltó, pergő képek dinamikusak, színesek és élményszerűek. Didaktikai és metodikai szempontból ez a szerkesztési elv előnyös és sok tanulsággal szolgál az apróságok számára.

Az atmoszférateremtés forrásai: A vasorrú bába, Piroska és ■ farkas, Hófehérke és a hét törpe, valamint ■ Grimm testvérek állatmeséi alapján készült rajzfilmbetétek, amelyek egy valóságos élettérbe vannak beágyazva. A mesék alapja és háttere egy nagy család és annak megszokott hétköznapjai. A mese nemcsak ■ valósággal van mesterien összekapcsolva, hanem némiképp a fantasztikummal is, ami bizton számíthat a gyerekek maximális érdeklődésére. A robot szerepeltetése a bevált tanulási módszerek egyik sikerült formája, hiszen Artúr mindent tagoltan és pontosan ismétel. A mese és ■ valóság művészi összefonódása abban is megmutatkozik, hogy az életszerű jelenetek díszletei is rajzoltak és papírból készültek.

Mire tanít meg a Fortocska? Megtanít írni, olvasni, számolni, a mindennapi használatban gyakran előforduló állandó szókapcsolatokat használni, ■ felhívja a figyelmet egypár nyelvtani formulára. Ugyanakkor a gyerekek esztétikai neveltetéséről sem feledkezik meg. Verseket, énekeket tanít, igyekszik maximálisan kiaknázni a nyelv ritmikáját és rímeit – szem előtt tartva ■ nyelvben rejlő játékosságot. A mókás mondókák, régi, népies kifejezések, a mese sajátos szókincse valamint a nehezebb nyelvtani kategóriák szerepeltetésével a sorozat alkotói magasra helyezték a mércét, színvonalas lexikát állítottak össze. Mindez mégsem tűnik nehéznek ■ gyerekek szemében, hiszen játékosan tudatosítja bennük, könnyűszerrel veri a fejükbe a megtanulandó szabályokat és rendhagyó alakokat. Egy példa erre: az almából kidugja a fejét egy golyószemű, mulatságos kukac, ■ így szól: „Én nagyon szeretem az almát. Gyerekek, ti is egyetek almát!" S ■ kisdiák máris megtanulta az eszik ige rendhagyó felszólító módját.

A hét-nyolc éves gyerekeknek még nincsenek praktikus, még kevésbé politikai szempontjaik. Játszanak. Ezért szeretik meg könnyen a Fortocskát. Ha szeretetük az orosz nyelvre is átragad, ■ Fortocska megtette a magáét.

(A kazetta ára 1800 forint, kölcsönzési díja naponta 150 forint, áfával.)

Cs. J.

[illegible] valóságábrázolásban?

Davajtye!

Élethűbb, frissebb összeállításra számítottam. A Davajtye orosz nyelvleckesorozat középiskolásoknak I–II. – nem szolgált különösebb meglepetéssel. Sőt, a nézőkben aggályok merültek fel ■ bemutatott életanyag „hitelessége" és „érdekfeszítő" mivolta miatt.

Mindahányan – a nyelvet oktatók és szeretők – tudatában vagyunk az évek óta felhalmozódott gondok megoldásának elodázhatatlanságával, s köztudott az is, hogy a társadalmi élet minden területén kibontakozó reformoknak köszönhetően az orosz nyelv oktatása – is – válságperiódusba került.

Ha két-három év elteltével az orosz végleg kiszorul ■ kötelező nyelv kategóriájából – márpedig ez ■ folyamat beindult – akkor életbevágóan fontos lenne megmaradása és népszerűsítése érdekében egy reformszellemben születendő, korszerű életszemléletet tükröző, új metodikával felépített orosz nyelvleckesorozat. Ha ez a nyelv is fakultatív tantárgyként lép elő, akkor az amúgy is mindent roppant kritikus szemlélettel néző középiskolás korosztály továbbra is köszörülni fogja a nyelvét a sorozat avíttságán.

Mindezek ellenére ■ nyelvleckének vannak vitathatatlan értékei. Elsősorban az anyag tematikai sokszínűsége, amely a teljesség igényével született meg: ismerkedés, szakmák, utazás, szórakozás, étkezési szokások, a falusi és a városi élet, sport, üdülés, hobbi, ünnepek, színház, irodalom, tudomány, s ezeken kívül a sok látványosságot felvonultató fejezetek Szovjetunió legszebb tájairól és városairól – Moszkva, Leningrád, Tbiliszi, fekete-tengeri üdülőhelyek, Kijev, Szamarkand, Baku, Petrodvorec, Carszkoje Szelo, Novoszibirszk.

A témák változatossága, gazdagsága tehát eleve garantálja ■ lexikális sokrétűséget. A szóanyag a hétköznapok és az ünnepnapok világát ■ maga teljességében rögzíti. Másodsorban, de ugyanolyan fontossággal, a humor adja a nyelvleckesorozat értékét. A humornak nemcsak szórakoztató, hanem didaktikai szempontból is meghatározó szerepe van. Kedvet csinál a tanuláshoz, s ■ humor megértése önbizalmat ad a diákoknak.

A tematikai színességből adódó lexikai árnyaltság ellenben nem jár együtt ■ grammatikai tudatosítással. Elvétve fordulnak csak elő ismétlések a szövegben, de nyelvtani pontosításra egyáltalán nincs példa. A grammatikai oldal elhanyagolását mindenképpen súlyos hibának tartom, annak ellenére, hogy nem vagyok híve a nyelvtani szabályok feltétlen besulykolásának. Ezen hiányosság miatt a nyelvleckesorozat nem felel meg a szokásos elvárásoknak. Az összeállítás mindenekelőtt kultúrtörténeti és országismereti áttekintést ad, látványosságra, vizuális élményszerűségre törekszik, nem kapcsolva össze azt ■ nyelvtanulás vizuális módszerével, amire pedig a tanulók többségének szüksége lenne.

S nem kevésbé jelentéktelen az sem, hogy helyenként túlságosan idilli a valóságábrázolása és ■ emberi kapcsolatok bemutatása. Mint ahogy ezt az egyik szereplő meg is fogalmazza: „mint a mesében". S ■ valóságnak ez ■ fajta beállítása nem ösztönzőleg hat majd a diákságra, hanem kétkedést fog kiváltani, s kérdések sokaságát fogja felvetni.

(A két kazetta ára 2 × 1900 forint, kölcsönzési díj kazettánként 150 forint, áfával.)

Csernyánszki Judit
orosz szakos tanár
Szinyei Merse Pál Gimnázium

Inkább beszélnek, mint lőnek:

FOLLOW THROUGH

A csomag megvásárlásával három videokazettát (két egyenként 180 és egy 90 perceset), valamint az úgynevezett *Nézők kézikönyvét* (Viewers' Handbook) kapjuk kézhez a kis táskára emlékeztető műanyag dobozban. Az anyag a jól ismert és sikeres *Follow Me* folytatása: elsősorban otthoni, egyéni tanuláshoz ajánlják, és középhaladó szintű nyelvtudás szükséges hozzá.

A Nézők kézikönyve az RTV–Minerva kiadásában valamivel többet nyújt, mint az eredeti BBC-kiadás: van benne egy magyar nyelvű bevezető *Lőrincz Zsuzsától* és *Sillár Emőkétől*, és egy 22 oldalas angol–magyar szószedet, ahol az angol szó után zárójelben közlik annak ■ leckének a számát is, ahol ■ kérdéses szó először előfordul. A szószedet, akárcsak az egész Follow Through, előtanulmánynak a Follow Met feltételezi, így természetesen sok olyan nyelvtanuló lesz, akinek igen gyakran kell ■ szótárt is használnia. A videós anyag 15, egyenként 25 perces leckéből áll, ■ könyvben minden ötödik lecke után egy igen rövid – egy- vagy kétoldalas – teszt következik Checkpoint címmel, amelyek megoldása a könyv végén található.

A képi anyag három fő szálon fut: egyrészt ■ tv épületében ■ Follow Through című műsor készítőinek munkahelyi ügyesbajos dolgaival ismerkedhetünk meg. Hamar jó ismerősünkké válik a gyérülő hajú, ügyefogyott, kissé rátarti főnök, a butácska titkárnő, aztán a három riporter, akik közül, már csak az akcentus kedvéért is, csak az egyik angol. A másik csokoládészínű bőrén rögtön látszik, hogy szülei valamelyik volt angol gyarmatról származnak; ■ harmadik pedig egy lezser amerikai fiatalember, aki azért nagyon „jólfésülten" beszél. No meg ott van a büfés néni és Billy, ■ főhős, a fiatal Paul McCartneyra emlékeztető kifutófiú, aki ■ kamera felé fordulva néha csak velünk, ■ nézőkkel osztja meg legbensőbb gondolatait. Ő a hivatali ranglétra legalján áll, tele beteljesületlen vágyakkal és szép reményekkel, de – anélkül, hogy a poént le akarnám lőni – megsúghatom, hogy a 15. leckében „happy end" van. Ezek ■ szereplők mind gondosan írott szöveget mondanak, jól érthetően.

Nehezebb feladat az úgynevezett dokumentumfilmek megértése. Ilyenből is van leckénként egy-egy; ezek érdekes, ismeretterjesztő kisfilmek (például Bathról, az angol fürdővárosról, ■ harangöntésről és a Big Benről, a savas esőről és a környezetvédelemről). Az itt szereplők sokféle akcentussal beszélnek, hiszen van közöttük egyszerű halászember, aki az osztrigákról mesél, labdarúgóedző és egy könyvkiadó igazgatója is. A szerző célja éppen az, hogy eredeti nyelvhasználatot mutasson be eredeti (néha tudatosan kissé zajos) környezetben.

A harmadik szál korunk elengedhetetlen kelléke, a krimi. 15 epizódban követhetjük egy szállodai gyilkosság nyomozásának történetét. Természetesen, az anyag jellegéből adódóan a szereplők sokkal többet beszélnek, mint lőnek, de a végén fény derül minden titokra, és a befejezés igen finom angol humorral fűszerezett. Ez az angol humor és angol hangulat kellemesen átlengi az egész tananyagot.

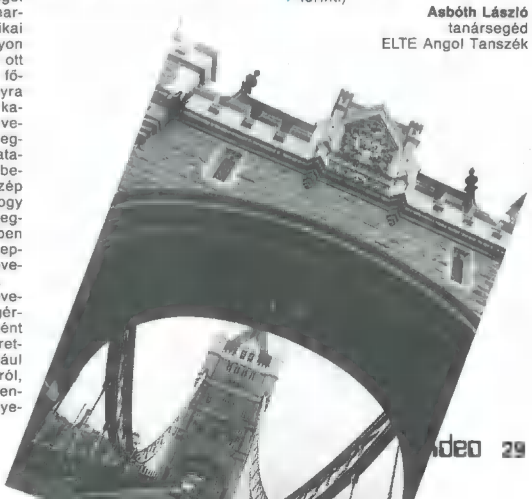
A Nézők kézikönyve részletes utasításokat ad, hogyan haladjunk lépésről lépésre a könyvben és a videós anyaggal. Ezeket igen tanácsos megfogadni. Minden leckéhez rövid bevezetők, gyakorlatok tartoznak, amelyeket a videósrészlet megtekintése előtt, alatt és után kell átvenni; ezek sokat segítenek ■ megértésben és az új anyag gyakorlásában. A szerző, Nick McIver az úgynevezett funkcionális nyelvtanítási módszert alkalmazza, amely például azt is jelenti – és ez igen jó hír –, hogy a nyelvtanulók réme, ■ *nyelvtan*, ilyen formában nem is szerepel. Ehelyett az egyes nyelvi funkciók, például üdvözlések, szándék kifejezése, tanácsadás köré csoportosulnak az egyes nyelvi jelenségek, mint a jövő idő különböző formái, ■ segédigék használata stb.

A könyv végén szereplő összes szóbeli és írásbeli feladat megoldásával az önellenőrzés könnyen elvégezhető. A könyv külön tanácsot ad angol bevezetőjében a teljesen egyedül tanulók számára, ezek is rendkívül hasznosak. Felhívom a figyelmet arra a játékra, mely igen szórakoztató tud lenni: játsszunk le néhány percet egy még ismeretlen jelenetből *hang nélkül,* ■ képi információ alapján próbáljuk meg kitalálni, vajon mi történik, mit mondhatnak az egyes szereplők. (Mellesleg ez talán azért is hasznos, mert így alkalmunk nyílik arra, hogy jobban megfigyelhessük az angolok gesztusait, arckifejezését, mimikáját.) Azután adjuk rá a hangot, és nézzük meg, mennyire sikerült ■ szerző fejével gondolkodnunk. Ebben a játékban segítségünkre lehetnek olyan ismétlődő motívumok, mint a titkárnő már-már kóros rajongása a szobanövények iránt; Pierre, ■ francia főpincér véget nem érő történetei; a kiskirály főnök ismétlődő kérése: „Billy fiam, szaladj le, és dobjál be egy kis pénzt a parkolóórába!"

A Follow Through modern tananyag, szórakoztató és jól használható. Ha teljesen egyedül tanulunk belőle, sok türelem kell hozzá, mert egyes dokumentumrészek szereplőit bizony kissé nehezebben lehet megérteni, mert több szakkifejezést használnak, vagy éppen erősebb tájszólással beszélnek. Javaslom, hogy nézzük meg inkább több tucatszor ugyanazt a kérdéses részt, és úgy próbáljuk megérteni legalább ■ tartalmat – ha nem is minden szót –, mielőtt angolul jobban tudó barátainkhoz fordulunk segítségért.

(A csomag ára 7150 forint, a Televideo Márkaboltjában 6825 forint.)

Asbóth László
tanársegéd
ELTE Angol Tanszék

Új filmforgalmazók a videóláthatáron

Majdnem itt van Amerika

A mozilátogató e[illegible] lehetős[illegible] érzékelte a változásokat. Soha nem látott mennyiségű [illegible] [illegible] friss filme[illegible], de hogy ez perspektivikusan az egész magyar filmforgalmazás átalakulását is jelenti majd, aligha fordulhatott meg az úgynevezett egyszerű néző fejében.

Az év márciusában egyszerre két [illegible] vállalat is alakult, amelyek külföldi, elsősorban amerikai filmek behozatalával kívánták megalapozni a jövőjüket. Optimista megfogalmazásban ez úgy hangzik, hogy végre [illegible] az amerikai filmek [illegible] kultúrkörbe a [illegible] és [illegible] [illegible] szerint viszont kultúrgyar[illegible] [illegible] megállapít[illegible], hogy [illegible] és az eddig[illegible] filmek közül választhatunk.

Duna Film

A két új cég működésében még [illegible] mint a külön[illegible] eddigi „nagyok" [illegible] forgalmazók [illegible] a Duna Filmet [illegible] a Budapest [illegible] nevén FŐMO[illegible] a fővárosi [illegible] [illegible] te[illegible] [illegible] felé [illegible] kínálo az ér[illegible]

[illegible] tárgyalások után az [illegible] amerikai [illegible] forgalmazóval léptek szerződésre. Hogy mekkora te[illegible] [illegible] nyolc éve [illegible] UIP [illegible] International [illegible], azt kell tény [illegible] [illegible] három hollywood [illegible] a Paramount, az MGM UA [illegible] és ma [illegible] 44 [illegible] tart [illegible]. A két [illegible] [illegible] [illegible] közös vállalat [illegible] [illegible] forgalmazó[illegible] a Budapest Film [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] feladat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] az amerikaiak számára [illegible] [illegible] [illegible] volt be[illegible] a kelet-európai piacra.

A két magyar vezetője szerint a UIP elsősorban megbízhatósága minősíti: más még nem nevezett, de [illegible] forgalmazók agresszív [illegible] szemben ők kulturált [illegible] [illegible] folytatnak. Ezt [illegible] többek között az [illegible] majd, hogy nem kívánják [illegible] a hazai filmek [illegible] azaz premierjeikkel [illegible] „kiütnek" majd a magyar filmek [illegible]

A Duna Film természetesen nem kizárólag mozifilmek forgalmazásával foglalkozik, bár jelenleg ez ■ tevékenységük a legfontosabb. A filmekkel kapcsolatos másodlagos, tehát például a videojogok megszerzéséről is tárgyalnak, így a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a mozikban lefutó első hullám után filmjeiket videokazettákon is értékesítik, végül pedig ■ kábeltévé- és az országos csatornáknak is felkínálják megvételre.

A home videók értékesítésével kapcsolatban a lehetséges partnerekkel már folynak a tárgyalások. Íme néhány film azok közül, amelyeket hazai terjesztőjeként a Duna Film mondhat magáénak. Az *Esőember*, *A hal neve Wanda*, a *Willow* nyitotta meg ■ sort, augusztus végén következett a legújabb, ■ 16. *James Bond*-film Timothy Daltonnal, utána pedig az Egyesült Államokban hatalmas vihart kavaró *Végzetes vonzerő* Adrian Lyne rendezésében és Michael Douglas főszereplésével. Októberben pedig jön Spielberg legújabb Harrison Ford-filmje, az *Indiana Jones és az utolsó keresztes lovag*. Aztán a legújabb George Lucas–Stephen Spielberg produkció, *Az őslények országa* című fantasztikus animációs film, majd az *Unokatestvérek* karácsonyra a *Vissza a jövőbe* második része.

Intercom

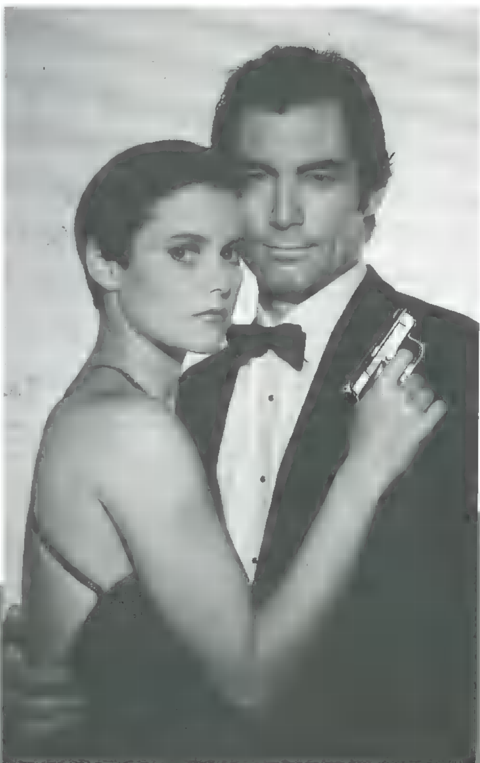
Városi zsaru, *Moonwalker*, *Nincs kegyelem*, *Ghostbusters* – ezek a filmek már a konkurens cég nevéhez fűződnek, bár a két fél véleménye egyelőre megegyezik abban, hogy a konkurencia ma még csak előnyökkel jár, mive[illegible] más-más forrásból merítenek és bemutatóikat is gondosan egyeztetik. Az Intercom Kft.-t a Mafilm és a Hungarofilm alapította egy feltörekvő amerikai gyártó és forgalmazó vállalattal, a Carolco International-lel. A társaság 51 százalékban magyar, 49-ben amerikai tőkéből alakult. [illegible] vezetők elmondták, nem pusztán [illegible] különböznek a Duna Filmtől, míg az főként a UIP saját forgalmazásában származó filmeket vesz át, a Carolco [illegible] az összes többi gyártótól [illegible] vásárolni.

Az Intercom a mozifilm-forgalmazáson kívül gyártással, tévé- és videofilmek terjesztésével és könyvkiadással is foglalkozik, mindemellett – hasonlóan a konkurenciához – ők sem kívánnak második Moképpé válni. Egyik cégnél sem dolgoznak tíznél többen, és ezt ■ jellemzőjüket meg is akarják tartani. Az Intercom a jogdíjakat produkciós exportja révén fizeti, amely az idén előreláthatólag öt-hat millió dollárra rúg majd. Az ő közreműködésükkel forgatták Magyarországon a Cannon által finanszírozott *Az operaház fantomját*, a *Lidérces évek* című amerikai tévésorozatot és Costa Gavras *Music Boxát* Jessica Lange-val. Ezek a produkciók szintén a Carolco-kapcsolatnak köszönhetően kerültek hozzánk.

Az Intercom augusztusban mutatta be az *Iron Eagle* második részét, [illegible] a Kim Basinger-film, a *Blind Date*, továbbá Alan Parker *Angelheartja* és valószínűleg egy nagy sláger, Tom Cruise legújabb filmje, a *Coctail*. Videós terveikről egyelőre ők sem voltak hajlandók bővebben tájékoztatni. Tény azonban, hogy az eddig megvásárolt filmek videojogait is megszerezték. Testét öltő terveikről talán az ősz végén tudnak majd bővebben beszámolni.

Torma Tamás

■ sorrendben tizenhatodik James Bond-film főszereplőiben: Carey Lowell és Timothy Dalton

Biblia gyerekeknek

Az Oxford Vision angol videokiadótól a Televideo megvásárolta a *Gyermek Biblia* (Children's Video Bible) sorozatot. Eredetileg 1985-ben látott napvilágot a Lion Kiadónál *Penny Frank Lion Story Bible* című munkája, mely rajzokkal mesélte el a bibliai történeteket. A három kiadást megért kötet sikere nyomán tavaly készült el Angliában a könyv videováltozata öt kötetben. A Televideo ezeket az ötperces önálló történeteket két kazettára tömörítette: az Ószövetség körülbelül 180 perces, az Újszövetség 150 perc időtartamú.

Az alkotás a múlt évben elsősorban annak köszönhette sikerét a nagyvilágban, hogy festmények, rajzok segítségével érvezetesen, a gyerekek számára könnyen befogadható módon dolgozza fel a bibliai eseményeket. A mű angol és magyar nyelvű változatban is megvásárolható, kazettánként 2000 forintért.

Párbeszéd a videótankönyvvel

Ha valakit, akkor engem biztosan nem érdekel a desztillálás. Hogy mégis lázba hozott a téma, annak egyedüli indoka, hogy ezzel a kémiai folyamattal nem egy szakelőadáson ismerkedtem meg, hanem annak a korszerű oktatástechnikai eszköznek a segítségével, melyet videotankönyvnek kereszteltek el megalkotói. *Kabdebó György* rendező és *Gerő Péter* tanár, számítógép-programozó így szeretnének hozzájárulni a tanítás és a tanulás megkönnyítéséhez.

De mit is kínál a tanár és diák számára a videotankönyv? Nem a hagyományos értelemben vett oktatófilmet. Az ismeretterjesztésben és az oktatásban eddig alkalmazott filmtípus ugyanis az átlagnéző igényeit vette figyelembe. Így a tanulásban elmaradtaknak túl magas, a haladóknak pedig túl alacsony színvonalúnak bizonyult. Az interaktív (párbeszéd) video épp ezt a problémát kívánja feloldani: lehetőséget ad arra, hogy az egymástól eltérő érdeklődésű és tudású felhasználók saját tanulási ritmusuknak megfelelően haladhassanak a megismerni kívánt szakterületen.

Az alapötletet az adta, hogy a video rendelkezik a tanuláshoz alkalmazható egyfajta feltételrendszerrel, nevezetesen: a képek kimerevíthetők, lassíthatók, visszajátszhatók. Ugyanígy számos jól hasznosítható tulajdonsággal rendelkezik a számítógép is a tanulás megkönnyítése szempontjából, ám korántsem olyan látványosság, mint amit a video vizuálisan nyújthat. Kézenfekvő volt tehát a két berendezés összekombinálása.

Így jött létre a „tankönyv", mely előre és hátra lapozható (video), amely kérdéseket tesz fel, válaszokat korrigál (számítógép), s teszi mindezt olyan ritmusban, sorrendben és nehézségi fokon, ahogyan azt a diák és tanár megkívánja.

De hogyan fest mindez a valóságban?

A videotankönyv eddig elkészült anyagai a vegyipari szakközépiskolák Desztilláció című anyagrészét tartalmazzák. Ez a jelenlegi tantervben mintegy tizenkét órás foglalkozás. Amikor a Commodore 64-es számítógép és a videoberendezés összekapcsolása után beindítjuk a programot, a képernyőn megjelenik a főcím s egy kérdés: Mi az ön neve? A későbbiekben azután már mindig ezen a néven szólítja meg a gép a tanulót, s ugyanezen címszó alatt raktározza el memóriájában, hogy melyik diák hol tart a tananyaggal.

A következő fázisban a tanuló választhat, milyen sorrendben kíván haladni az ismeretek elsajátításában: videobejátszás segítségével akarja megismerni az anyagot, gyakorló feladatokat kér vagy a kiegészítő magyarázatokra kíváncsi.

Én – gyanútlanul – a laboratóriumi desztilláló készülékek anyagrészt ütöttem be a gépbe, mire gazdag tartalomjegyzék jelent meg a monitoron. Egy rövid bejátszás megtekintése után számítógépes magyarázatokkal gyarapíthattam hiányos kémiai tudásomat, majd egy komputeres szimuláció segítségével magam is elvégezhettem a filmen látott kísérleteket. Valahányszor rossz mozdulatot tettem a kísérleti berendezés összeállításában, melyet egy joystick segítségével irányítottam, a gép jelezte a hibát, s útbaigazított. Ugyanígy előzékenyen vezetett botlásaim során a gép a tesztek megoldásakor. Ha egy kérdésre helytelen választ adtam, más megfogalmazásban ismét visszakérdezte tőlem a feladványt. Így folytattuk a párbeszédünket, míg végül a hibátlan tudásomért kapott gratulációkkal álltam fel az asztal mellől.

Most készül a videotankönyv újabb változata, mely ezúttal a biokémia témakörének egy fejezetét dolgozza fel. A MOVI Helios Stúdiójában azonban jóval nagyobb távlatokban gondolkodnak. Ilyen logikájú interaktív rendszer tudomásuk szerint még sehol sincs a világon. Mind ez idáig csak külön-külön használták az oktatásban a két eszközt, pedig számos területen eredményesen működhetnének az összeházasított berendezések. Propaganda-, referenciacélokra éppúgy, mint az általános ismeretterjesztésben, kezdve egy szálloda halljában felállított tájékoztatóeszközön át konkrét technológiai feladatok támogatásáig.

A videotankönyv iránt máris nagy az érdeklődés. Igaz, az eddig elkészült anyag csak speciális területen használható, ám a fejlesztők alig győzik az újabb és újabb másolatok készítését.

A „tankönyvet" 8–10 ezer forintos önköltségi áron szerezhetik be az iskolák (a meglévő számítógép és videokészülék átalakítását és a szoftvert tartalmazza ez az ár), ám az Országos Pedagógiai Intézettel kötött megállapodás értelmében ennek csupán 40 százalékát kell kifizetni. A többit az új eszközt támogató OPI magára vállalta! A fejlesztők pedig éppen a takarékossági megfontolások miatt készítették programjukat a legolcsóbb számítógéptípusra, a Commodore 64-esre.

Dobszay János

Mit ígért a BM?

Elkobzott kazetták nyomában

Előző számainkban két olyan jogesettel is foglalkoztunk, amelyekben az eljárás során lefoglalt videokazettákat jogerősen elkobozta ■ bíróság. De vajon milyen szabályok is vonatkoznak az elkobzásra, és egyáltalán, mi történik az intézkedést követően ■ jelentős értéket képviselő műsorhordozókkal?

A Btk. szerint el kell kobozni – többek között – azt ■ dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak, ha az az elkövető tulajdona. A törvényben meghatározott esetekben el kell kobozni azt ■ dolgot is, amellyel a bűncselekményt elkövették, vagy amely az adott vagyoni előny tárgya volt. Az elkobzás végrehajtásáról alacsonyabb szintű jogszabályok intézkednek. Ezek szerint az elkobzást ■ megyei (fővárosi) bíróság gazdasági hivatala hajtja végre. Abban az esetben, ha az eljáró hatóság korábban lefoglalta a szóban forgó tárgyakat, az elkobzás pusztán a bíróság belügye. A jogszabály azt is kimondja, hogy az elkobzott dolgot állami vállalat vagy szövetkezet útján – kivételes esetben árverésen – kell értékesíteni. Az elkobzott dolgot akkor lehet megsemmisíteni, ha értékesítése valamely oknál fogva nem lehetséges, illetőleg – és ez az érdekes! – az eredeti állapotban való értékesítése a közrendet, a közegészséget vagy a közerkölcsöt sértené, illetve veszélyeztetné.

Egy igazságügyi miniszteri rendelet tovább részletezi az elkobzás foganatosítását. Ebben hangzik el, hogy azt az elkobzott dolgot, amelynek művészeti, történeti, oktatási vagy tudományos értéke van – a bíróság intézkedése szerint – a megfelelő gyűjteményben való elhelyezéshez térítésmentesen át kell adni a kijelölt kezelő szervnek. Ezt a szervet az elkobzott tárgy jellege szerint illetékes miniszter jelöli ki.

A fenti jogszabályhelyek szellemében az MM Filmfőigazgatósága még 1986-ban csaknem egy évig tartó, kiterjedt levelezésbe kezdett az elkobzásokban érintett minisztériumokkal ■ országos hatáskörű szervekkel ■ kérdéskör megnyugtató, ■ filmszakmai szempontokat is figyelembe vevő rendezése érdekében.

A főhatóság munkálkodásának ismertetése előtt azonban azt is érdemes megjegyezni, hogy meghatározott esetekben a tanácsi szabálysértési hatóságok is jogosultak önállóan szankcionálni és videokazetták elkobzását kimondani. Ez az egy szabálysértés ■ szerzői művek jogosulatlan használata, amelynek az elbírálása tanácsi szinten marad. Az elmúlt évekből nem sok ilyen ügyről tudunk, de abban ■ pár esetben a Filmfőigazgatóság közreműködésével az elkobzott videokazettákat átadták ■ Magyar Filmintézetnek.

A Filmfőigazgatóság levelezése egyébként arra irányult, hogy az eljárások során lefoglalt, majd elkobzott videokazetták komoly anyagi és – bizonyos esetekben – információs, esetleg művészi értéket képviselnek, amelyek megsemmisítése ésszerűtlen és célszerűtlen. A nemzeti videogyűjtemény felelőséül kijelölt Magyar Filmintézet számára viszont át lehetne adni ezeket a kazettákat eredeti tartalmuk megtartásával vagy anélkül. A Filmintézet a kazettákat – mint a videoarchívum részét – zárt anyagként kezeli, és csak tudományos kutatás céljaira teszi hozzáférhetővé.

A megkeresett minisztériumok válaszleveleiből kiderült, hogy az elkobzott tárgyak kezeléséről még számos egyéb, nem nyilvános belső utasítás és rendelkezés intézkedik. Ettől függetlenül a Belügyminisztérium lehetőséget látott ■ videoarchívum bővítésére az elkobzott videokazettákkal, de ■ közszemérmet sértő horror-, erkölcsi, morális torzulásokat előidézhető kazetták esetében csak a „törlés utáni hasznosítást" tudták elképzelni. (Ez az állásfoglalás még jóval az ominózus, a pornó- és horrorkazettáknak zöld utat biztosító vámrendelet előtt született.) A BM annak idején arról is tájékoztatott, hogy több belügyi rendelkezés átdolgozása folyamatban van, és ennek keretében rendezni kívánják az igazgatási tevékenység során elkobzott egyes tárgyak – így a videokazetták – kezelését is. Ígéretet tettek arra is, hogy ■ tervezett módosítások során majd hasznosítják ■ művelődési tárca észrevételeit. Sajnos azóta sincs tudomásunk ■ módosítások életbe lépéséről vagy ■ észrevételek hasznosításáról.

Az Igazságügyi Minisztérium ■ bűntetti és vétségi eljárásokban lefoglalt videókazetták ügyében illetékes. Ez ■ tárca is elismerte ■ Magyar Filmintézet jogosultságát ■ művészeti, történeti vagy tudományos célokra hasznosítható videokazettákra, sőt, a megyei (fővárosi) bíróságok figyelmét is felhívták ■ jogszabályi feltételek fokozottabb vizsgálatára. Ezek szerint ha az említett feltételek fennállnak, ■ bíróságoknak az elkobzás végrehajtási módjaként azt kell előírniuk, hogy ■ film- vagy videoanyagot ■ Magyar Filmintézet részére kell megküldeni. Viszont az Igazságügyi Minisztérium sem értett egyet azzal, hogy a közrendet, közerkölcsöt sértő kazetták is a filmintézethez kerüljenek. Az „eredeti állapotában való értékesítésre" alkalmatlan videokazetták esetében ■ megsemmisítést tartották egyedül üdvözítő megoldásnak, kivéve, ha lehetőség van a videokazetta letörlésére. Ez esetben azonban a térítésmentes átadás sem jöhet szóba, mert a kazetták értékesítéséből befolyó összeg igazságügyi bevétel.

Mivel ■ videokazetták tartalmának törlésére alkalmas technikai eszközökkel és szakapparátussal az Igazságügyi Minisztérium feltehetőleg nem rendelkezik, felvetődik ■ kérdés, hogy a BÁV- és más használt cikkeket értékesítő üzletekben jogellenesen forgalmazott kalózmásolatok nem a bíróságok gazdasági hivatalainak közreműködésével kerültek-e oda.

Kiss Zoltán

Videó hálózsákkal

A Magyar Független Film- és Video Szövetség (MAFSZ) és az I. László Gimnázium KIT Egylete (Középiskolai Informatikai és Tömegkommunikációs Egylet) összefogott, és első ízben 1989. november 4–5-én (szombat, vasárnap) az I. László Gimnáziumban (1102 Budapest, Kőrösi Csoma út 28.) meghirdeti [redacted] első középiskolás videófórumot. A fórum nem verseny lesz, hanem egy olyan lehetőség, amelyen a MAFSZ által felkért szakemberek megnézik és tanácsaikkal segítik [redacted] készülő vagy félkész munkákat. Az I. László Gimnázium [redacted] fórumhoz [redacted] helyet adja és vidékiek részére – ha hálózsákot hoznak magukkal – az ott alvás lehetőségét.

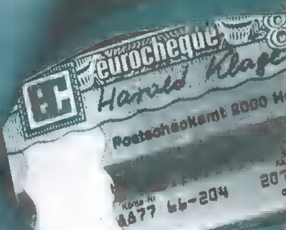
SIKERLISTA

A MAFÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

1. **Tuti dolog** (amerikai vígjáték)
2. **Egy ember [redacted] légióból** (francia vígjáték)
3. **Az ördög jobb és bal keze** (olasz–NSZK kala[redacted]film)
4. [redacted] (japán kalandfilm)
5. **Keresztesek** (lengyel történelmi film)
6. **A [redacted]** (szovjet játékfilm)
7. **Hajnal** (Jancsó Miklós rendezte francia film)
8. **Mr. Universe** (magyar játékfilm)
9. **Bástyasétány '74** (magyar operettparódia)
10. **Hüvelyk Panna** (japán rajzfilm)
11. **Egy [redacted] borsó, [redacted] szem borsó** (szovjet rajzfilm)
12. **Lámpaláz** (olasz horrorfilm)
13. **A biztosan ölő sárkány-lady** (hongkongi karatefilm)
14. **H-bomba** (hongkongi karatefilm)
15. **[redacted] fegyverzete** (hongkongi karatefilm)
16. **[redacted] ára** (francia krimi)
17. **Fekete Jézus** (olasz dráma)
18. **Alvin Ailey amerikai táncszínháza** (francia táncosfilm)
19. **Rod Stewart** (angol koncertfilm)
20. **Lee Aron Live** (angol koncertfilm)

INTERVIDEO sikerlista a kölcsönnapok alapján

1. **(1) Bourne Identity** (A Bourne-rejtély), amerikai bűnügyi film Richard Chamberlainnel
2. **(2) Disorderlies** (Ápolandó ápolók), amerikai vígjáték a Fat Boysszal
3. **(–) Excalibur,** angol történelmi kalandfilm Nigel Terryvel, Helen Mirrennel
4. **(4) Deadly Friend** (Halálos barát), amerikai sci-fi bűnügyi film Matthew Laborteaux-val
5. **(–) City Heat** (Párbaj [redacted] városban), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal, Burt Reynoldsszal
6. **(3) Angel [redacted] Vengeance** (A bosszú angyala), amerikai bűnügyi film Zoe Tamerlisszel
7. **(4) Magnum Froce** (A Magnum ereje), amerikai bűnügyi film Clint Eastwooddal
8. **(–) Deliverance** (Gyilkos túra), amerikai kalandfilm Burt Reynoldsszal, Jon Voighttal
9. **(–) Caddyshack** (Golfőrültek), amerikai vígjáték Chevy Chasse-zel
10. **(7) Avanti,** amerikai vígjáték Jack Lemmonnal

Hogyan szoktassuk le a nézőt a szexfilmekről?

Az igazság az, hogy a dolog az első perctől fogva gyanús volt. A dobozra azt írták, hogy a kazettán „erotikus szexfilm" látható. Ez a macskaállat típusú, fölösleges szókapcsolás tipikus esete, vélhetné a közönséges videós, hiszen a szexfilmnek feltétlenül erotikusnak kell lennie, különben nem az, ami. Nos, *Jess Franco* rendező ezúttal megvalósította a csaknem lehetetlent: sikerült a másfél órás, pucér hölgyek főszereplésével készült filmet úgy leforgatnia, hogy az erotikának még a látszatát is elkerülje.

Akárcsak a Hungaro Videónak, amelynek választása éppen erre a filmtörténeti ritkaságra esett úttörőtervei valóra váltásakor Való igaz, a pornóbehozatali tilalom feloldása, a *Szex ABC* után már csak idő kérdése volt, mikor jelenik meg előbb a „soft", vagyis puha, majd később talán a „hard", vagyis kemény pornó a hazai forgalmazók kínálatában. (A puha és a kemény pornó nem csupán a férfiúi ékesség állapotában, hanem az aktus bemutatásának aprólékosságában is eltér egymástól. A puha pornóban nagy szerepe van a meseszövésnek, általában szabályos játékfilm, eltérően az „aktus" köré szőtt átlagos kemény filmtől.) Ha a Hungaro Video jószemű menedzserei olyan filmet kerestek, amely után a felnőtt lakosság 99,9 százalékának elmegy a kedve a szexfilmektől, akkor jól döntöttek.

Kezdjük talán a lényeggel, vagyis a lányokkal. A több pucér hölgyből legfeljebb egy üti meg az átlagos szintet, a többit sem kora, sem testsúlya nem teszi alkalmassá a vetkőzős jelenetekre. Színészi tehetsége pedig alighanem más jelenetekre sem. Mondjuk ki nyíltan: korosodó, kövér, ösztövér hölgyek látványa nem indítja be az erotikus fantáziát. Legalábbis általában.

Minél többet tudunk a film meséjéből, annál kevésbé érdekes a folytatás. Amikor kiderül, hogy a rejtélyes gyilkosságsorozat fő indítéka egy alkoholban tartott, levágott pénisz, amin ráadásul egy fura szemölcs is van, az ember mély megnyugvással gondol vissza rá: már az első kockák után helyesen vélte bárgyúnak a művet. A dobozon lévő felirat előre tudomásunkra hozza, hogy itt egy nővé operált férfi szerelmi és jogi problémáival lesz dolgunk. Ez eleve érdektelenné teszi a „fondorlatos magánnyomozás" filmen végigvonuló szálát – nem mintha nagy kár érné a mű dramaturgiai felépítését. Ami nincs, az nem is károsodhat.

Már a címet is rosszul fordították magyarra, így aki netán több, átlátszó bugyis hölgyet vár, annak keservesen csalódnia kell. Már csak azért is, mert a női szereplők csak elvétve hordják e ruhadarabot. A magyar szinkron szakmailag korrekt, de fölösleges befektetés. Bőven elég lett volna a feliratozás. Vagy még sok is...

Az már csak részletkérdés, hogy az öltözködési divatból és az autók formájából kiderül: jó évtizedes filmről van szó. Az amerikai helyszínnel sem fárasztották magukat az alkotók, sőt még arra sem figyeltek, hogy ne csupa olasz és spanyol márkájú kocsi álljon az utcákon a kamera előtt. A nyilvánvalóan költségkímélő megoldásokhoz tartozik ugyanannak a tengerparti szállodasornak a többszöri bemutatása, a kevés helyszín és szereplő is. Szóval sikerült megvenni egy régi, ócska és olcsó szexfilmet. Mivel ez az első ilyen a hazai boltokban – legalábbis a legálisakban, mert a többiben ennél csak jobbak forognak –, aki innen meríti ismereteit, az joggal vélheti úgy, ilyen a műfaj. Pedig az *Emmanuelle* és a többi híres „soft" film valóban erotikus. Még a klasszikus szexjeleneteket alig-alig tartalmazó *Kilenc és fél hét* is erotikus az isteni *Kim Basinger*rel. Választék tehát lett volna. Csak nyilvánvalóan pénz nem volt a megfelelő filmek beszerzéséhez.

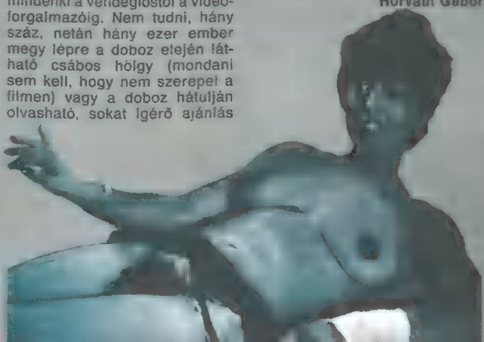
Ami természetesen jellemző napjaink magyar vállalkozásaira. Egy ötletből gyorsan akarunk pénzt csinálni. Kaszálni akar mindenki a vendéglőstől a videoforgalmazóig. Nem tudni, hány száz, netán hány ezer ember megy lépre a doboz elején látható csábos hölgy (mondani sem kell, hogy nem szerepel a filmen) vagy a doboz hátulján olvasható, sokat ígérő ajánlás olvastán. Aki látatlanban megveszi az 1990 forintért kínált kazettát, joggal érzi becsapva magát.

Arról már nem is beszélve, hogy a magyarországi nemi kultúrára panaszkodó orvosokat (és hölgyeket) hallgatva világos, a Szex ABC-re és az ízléses, valóban felvilágosítással szolgáló pornóra nagyobb szükség lenne, mint az iparág szemetére. Az, hogy ez utóbbi az olcsóbb, csak a rövidlátó üzletembernek perdöntő érv. Ha valaki hosszú távra tervez, akkor a minőséget kell szem előtt tartania. Úgy, ahogy a Nyugaton a magukra valamit is adó cégek teszik. És úgy, ahogy mi már évtizedek óta nem tesszük – az utóbbi években meg különösen nem.

Egy arab országban dolgozó magyar orvosok meséltek, milyen meglepő hatást váltottak ki az ottani fiatalokból az Európából importált pornófilmek. Azt hitték, az életben is minden úgy játszódik, ahogy a videofilmeken: bejön egy szőke nő, levetkőzik és széttesz a lábát. A magyar orvosnőknek rengeteg gondjuk volt, amíg megértették a [illegible] helybéli ifjúsággal, hogy Európában nem minden nő prostituált. Hasonló félreértések persze idehaza is fenyegetik a tapasztalatlan kamaszokat. A *Lányok átlátszó bugyiban* nem segíti őket az új ismeretek megszerzésében. Sőt, egy csomó kényszerképzetük támadhat – például a férfiból nővé operálhatóság vagy az utcán is pucéran flangáló szereplők láttán.

Ha már a Hungaro Video szexfilmek forgalmazására adta a fejét, gondoskodhatna róla, hogy apránként, a műfaj legjavával kezdve vezesse be ezt a fajta terméket a magyar piacra.

Horváth Gábor

Műholdvevő paraboloid antenna-reflektor lakásába hozza Európát

Az Alumíniumszerkezetek Gyára megkezdte a műholdas tv-adások vételéhez alkalmas mechanikai berendezés gyártását.

A tükör műszaki adatai:

névleges átmérő D = 1200 mm
alkalmazási frekvenciatartomány
10,9 – 12,5 GHz
nyereség G = 39,5 – 41,2 dBi
F/D = 0,375

Kiegészítő tartozékok:
állvány, fejtartó, megfogógyűrű és szerkezet.
Az állvány vízszintes és függőleges síkra, valamint sarokra szerelhető.

Ár:
vízszintes síkra szerelhető állvánnyal
11 458,– Ft
függőleges síkra szerelhető állvánnyal
11 610,– Ft
sarokra szerelhető állvánnyal
11 750,– Ft

Az alumíniumból készült tükör alkalmas a luxemburgi ASTRA, a DBS, valamint az ECS műholdak egyes programjainak vételére a megfelelő elektronikus egységek használata esetén. Termékünket elektronika nélkül ajánljuk.

Gyártja és forgalmazza:
Alumíniumszerkezetek Gyára
6801 Hódmezővásárhely
Szántó Kovács János u. 162.
tel.: 62/44-622
telex: 84-219

Továbbá Budapesten:
Alumíniumipari Kereskedelmi Vállalat
Belföldi Áruforgalmi Főosztály
Bp. X. Keresztúri út 39–41.
tel.: 630-668, 630-669
telex: 22-6667

Böngésző

Az e havi táblázatokban – melyek [redacted] nyugatnémet Video című lap 1989./5. száma alapján [redacted] – immár törvényszerűen szerveződtek önálló csoporttá [redacted] Super-VHS videomagnók, melyeknek, úgy hisszük, rövidesen meglesz [redacted] hazai pártoló tagságuk is. Azért [redacted] gondoljuk, hogy az [redacted] túl népes lesz. Hiszen, például [redacted] Panasonic NV–FS1-et először a Victor Hugo [redacted] elején lévő [redacted] üzletben [redacted]. Akkor még dollárért, de [redacted] nyár elején már [redacted] Rákóczi úti Elektric üzletben is, nem éppen alacsony, 125 [redacted] forintos árért.

A sztereó és [redacted] készülékek [redacted] a Panasonic NV–F70 EG mind teljesítményével, mind árával [redacted] áll az első helyen. Szintén [redacted] első három helyezett [redacted] ITT-Nokia 3998-as modellje is, melyet nemrégen teszteltünk, és hazai piacon is hozzáférhető. [redacted] hifi készülék, igen jó jellemzőket [redacted].

[redacted] monó készülékek [redacted] olyan típussal találkozhat [redacted] olvasó, amelyektől [redacted] lap hasábjain olvashatott már a korábbiakban, hazai forgalomban azonban [redacted] fordult elő. A hazai kínálatból, [redacted] jelenleg is elérhető és elfogadható árú készülékek közül jó vételnek tartjuk [redacted] Fisher PI-DK-t és [redacted] Fisher P200-at, [redacted] [redacted] közeljövőben fogjuk tesztelni. Szerényebb igények kielégítését biztosítják [redacted] Goldstar és Daewoo típusok. E két készülékcsalád, bár [redacted] hazai árakban [redacted] tükröződik, [redacted] minősítő táblázatok végén foglal helyet.

A táblázatban [redacted] havi tesztünkben szereplő három kamkorder közül csak az ITT-Nokia VM-C [redacted] típusa szerepel. A VHS-C rendszerű felvevők között ezzel [redacted] legelőkelőbb helyet foglalja el. Mivel mostani számunkban igen nagy teret szentelünk [redacted] videofelvevőknek, felesleges [redacted] helyen túl sok szót vesztegetni e típusokra. Mégis, aki [redacted] Minolta C 50–E, vagy [redacted] 6940 jelzésű készüléket keresi, [redacted] találja [redacted] felsorolásban, mivel egyszerűbb felépítésükkel, kevesebb szolgáltatásukkal gyengébb kép-, illetve hangminőségükkel [redacted] rangsor végére sorolódtak.

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Összesen	Minősítés
	S-VHS KÉPMAGNÓK								
1	Blaupunkt RTV–910	S–VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	JVC HR–S5000EG	S–VHS	3300	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Mitsubishi HS–E70	S–VHS	3000	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Panasonic NV–FS1	S–VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
5	Philips VR 6948	S–VHS	3000	38	18	23	9	88	nagyon jó
5	Saba VR 6480	S–VHS	3100	37	18	23	10	88	nagyon jó
5	Telefunken A1200	S–VHS	3000	37	18	24	9	88	nagyon jó
5	Normende V500S	S–VHS	2990	37	18	24	9	88	nagyon jó
9	Akai VS S99EOS	S–VHS	3000	35	18	23	10	86	nagyon jó
	SZTEREÓ ÉS HIFI-SZTEREÓ KÉPMAGNÓK								
1	Panasonic NV F70EG	VHS	2000	32	18	25	10	85	nagyon jó
2	JVC HR D755EG	VHS	[illegible]	33	18	25	7	83	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV–900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Fisher FVH–D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
3	Panasonic NV–D80EG	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
3	Sanyo VHR D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
8	Akai VS–A77EOG	VHS	1900	30	17	25	9	81	nagyon jó
8	Loewe OC 570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
8	Sanyo VHR–D4710	VHS	2400	32	16	24	9	81	nagyon jó
8	Sony SL–HF950ES	Super Beta	2600	35	18	22	6	81	nagyon jó
8	Sony EV–S850PS	Video–8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
8	Universum 2186	VHS	1898	30	17	25	9	81	nagyon jó
14	Hitachi VT 585–E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
14	Toshiba V700	VHS	1850	32	17	23	8	80	nagyon jó
16	Blaupunkt RTV–800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
16	JVC HR–D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
16	Sony EV–S650	Video–8	2300	32	17	21	7	77	jó
20	Grundig VS–540	VHS	1850	26	16	24	10	76	jó
20	NEC DX–4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	NEC DX–4000G	VHS	2200	28	16	24	8	76	jó
20	Telefunken A980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
20	Telefunken A990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
24	Blaupunkt RTV–740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
24	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
26	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
26	NEC DX 2000G	VHS	1700	28	15	23	8	74	jó
28	Sharp VC 793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
29	ITT VR 3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
30	Mitsubisi HS–421G	VHS	1600	31	14	18	6	69	jó
31	Orion VH 2308 HS	VHS	1500	25	15	20	8	68	jó
32	Universum VR 43788	VHS	1098	22	15	18	7	62	közepes
	Monó képmagnók								
1	Akai VS 3811	VHS	1650	30	11	24	9	74	jó
1	Grundig VS–550	VHS	1900	30	13	23	8	74	jó
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
1	Mitsubitshi HS–E20	VHS	1300	32	11	23	8	74	jó
1	Mitshubishi HS–E30	VHS	1400	32	11	23	8	74	jó
6	ITT Nokia VR 3929	VHS	1150	33	11	23	6	73	jó
6	JVS HR–D700	VHS	1600	31	11	22	9	73	jó
6	Philips VR 6285	VHS	1200	32	11	23	7	73	jó
9	Akai VS–38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
9	Mitsubishi HS–E10	VHS	1200	32	11	22	7	72	jó
9	Philips VR 6180	VHS	1050	32	11	23	6	72	jó
9	Sharp VC 810G	VHS	1900	30	11	23	8	72	jó
9	Siemens FM 603	VHS	1200	31	11	23	7	72	jó
9	Sony SLV–402	VHS	1600	29	11	24	8	72	jó
15	Akai VS–22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
15	Blaupunkt RTV–330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Fisher FVH–P210KV	VHS	1200	31	11	22	7	71	jó
15	Fisher FVH–P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó

Helyezés	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatás	Felszereltség	Összesen	Minősítés
15	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
15	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
15	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
15	Sanyo VHR-4300	VHS	1300	31	11	22	7	71	jó
15	Toshiba V 300	VHS	1250	29	11	24	7	71	jó
25	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
25	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	8	70	jó
25	Panasonic NV-G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
25	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
25	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
25	Sharp VC A605	VHS	1400	30	11	22	7	70	jó
25	Sharp VCT 410	VHS	1100	29	11	23	7	70	jó
25	Universum VR 2181	VHS	1098	30	12	21	7	70	jó
Többnormás képmagnók									
1	JVC HR-D158 MS	VHS	2100	32	10	19	7	68	jó
2	Akai VS-X9EG	VHS	2300	24	10	23	7	64	közepes
Kamkorderek									
1	JVC GF-S1000	S-VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Ohilips VKR9500	S-VHS	6000	37	18	21	10	86	nagyon jó
1	Bauer VCC 656	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Blaupunkt CR 6000 S	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
1	Panasonic NV-MS-50	S-VHS-C	4000	36	17	24	9	86	nagyon jó
6	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
7	Sony CCD-V95	Video-8	3700	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Sony CCd-V90	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
7	Fuji M600	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
10	Panasonic NV-MS-1	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
10	Blaupunkt CR-2000 S	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
12	Sony CCD-V2006i	Video-8	5500	33	15	22	7	77	nagyon jó
13	Canon E-708	Video-8	3700	32	12	23	9	76	nagyon jó
13	JVC GR-S77	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Saba VM 6995	S-VHS-C	4000	35	11	22	8	76	nagyon jó
13	Loewe Profi-810	Video-8	3500	32	14	22	8	76	nagyon jó
17	Bauer VCC 826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
17	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
21	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
21	Canon E-77	Video-8	2800	30	13	23	8	74	jó
21	Nikon VN-810	Video-8	400	32	12	22	8	74	jó
21	Sony CCD-SPS	Video-8	3600	30	13	■3	8	74	jó
25	Canon E-70	Video-8	2600	30	13	23	7	73	jó
25	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
25	Kyocera KD-3010	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Nordmende CV 2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
25	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
25	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó

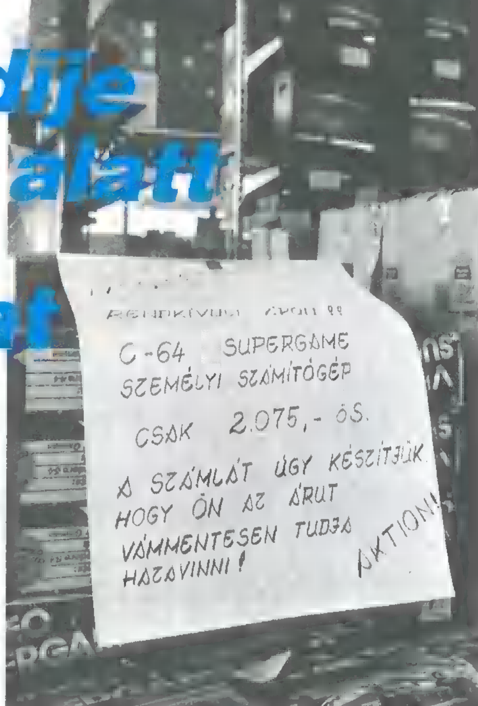
Árfolyamok

Ördög tudja, hogy amíg e sorok bejárják ■ kéziratok szokásos útját, vajon miként változnak a valutaárfolyamok. Annyi azonban tény marad, hogy aki idehaza valutáért szeretne vásárolni, annak nem árt alaposan átböngésznie a keresztárfolyamokat. Feltéve, hogy nem akar rosszul járni.

Az egyszerűség kedvéért vegyünk például videokazettákat. A jogszabályok értelmében minden magyar állampolgár négyezer forintnak megfelelő valutamennyiséget tarthat magánál; körülbelül 860 schillinget (120 nyugatnémet márkát vagy 60 dollárt). Ezért már jó néhány kazettát lehet vásárolni, s gyakran ugyanaz ■ típusú kazetta feleannyiba kerül valutában, mint forintban; tehát megéri. Ám nem mindegy, hogy mikor és hol költjük el dollárunkat, márkánkat, schillingünket. A nyár kezdetén magasba szökött a dollár árfolyama, néhány héten át 1 dollár több mint 2 márkát ért, de sokáig megközelítette ■ 2 márkás határt. Mivel az áraikat schillingben vagy márkában maghatározó valutáért árusító üzletek fizetéskor dollárt is elfogadnak, ilyen esetben érdemes dollárral fizetni, ■ meggondolni, hogy a zöldhasú bankókat „dollárboltban" adjuk-e ki. Budapest belvárosában, az Ofotért Párizsi utcai Saba-boltjában a 180 perces standard kategóriájú Sony DX 10 márka 50 pfennig, ugyanez 195 perces változatban 11 márka, 240 perces hosszúságban 13,30. A Sony E-180 UHG-HiFi 15 márka 30 pfennigbe kerül. Néhány méterrel arrébb, ■ Petőfi Sándor utcában található Rigler Electronicsnál ugyanezért a 180 perces Sony hifi kazettáért 11 dollárt kérnek (12 dollárról leszállítva). Vagyis amikor egy dollár két márkát ér(t), a két dollárért vásárolt kazetta áráért márkában majdnem hármat lehet(ett) venni! (2 × 11 dollár = 44 márka)! Az Intertourist boltjaiban sem tanácsos ■ dollárboom heteiben dollárral a zsebben kazettákat nézni, bár ott ugyanaz a 180 perces Sony UHG HiFi „csak" 9,20 dollár, a standard TDK HS E-180 pedig 7,50. A Skála Sztrádában ez ■ típus 75 schillingért kapható, vagyis „jó időben" átszámítva nem éri el az 5 és fél dollárt! De ki látja akár csak néhány héttel előre is, hogyan alakul egymáshoz képest a dollár, a márka, a schilling egymás közti árfolyama? Bárhogyan is, megfontolandó, melyik valutás boltban költjük el ■ turistautunkról megmaradt dollárunkat, márkánkat.

F. T.

Sztálin földije csak Bécs alatt szereti a magyarokat

A szabadság [redacted] más, mint [redacted] általam fölismert lehetőségek... Igen, valami ilyesmit kellett annak idején bebiflázni [redacted] iskolában. [redacted] [redacted] talán [redacted] is véletlen..., mert [redacted] általam/unk fölismert lehetőségek ugyan számosak, de [redacted] törvényhozók is újabb lehetőségeket ismernek föl – [redacted] mindig lehet tudni, milyen szabadság érdekében –, [redacted] ezekkel meglehetősen leszűkítik [redacted] én és honfitársaim fölismeréseit. [redacted] olykor-olykor megmérkőzünk. Például ott, [redacted] táblánál, amire azt írták: VÁM-ZOLL.

Hátunk mögött 150 méterre [redacted] határ.

– Nem beszélni! Nem fotózni! Semmit se csinálni! Jön a főnök úr. Telefonál.

A barakkban nincs telefon, csupán színes tévék, videók, autós cikkek, tornyok, deckek, távol-keleti hifiberendezések. Nehezen találnánk ebben a szín- és típuskavalkádban bármi értékeset.

– Bővli? Itt? Azt már mind eladtuk. Tavaly a magyarok a féllábú gólyát is elvitték – mondja a megkerült főnök, aki nyilván még itthon, Latabár Kálmán Állami Áruház című filmjéből tanulta: ha a dolgozó nép vásárolni akar, akkor a kereskedő örül.

Mi nem vásárolunk, így nem is örül.

Mióta a vámszabályok szigorúbbak lettek, [redacted] videó- és [redacted] színestévé-üzlet szinte teljesen megállt – mondják –. Az apróbb, ezer schilingnél olcsóbb műszaki cikkeket keresik inkább.

Körülnézek. Itt ilyen nemigen akad. A tulaj is sejti mire gondolhatok. Széttárja karját, s cinkos szemhunyorgással mondja:

– Vásároljon valamit! Akkor majd megtudja.

Inkább nem tudom meg. Talán Neudorfban.

A csupa üveg, csupa csillogás konténer sikeres üzletembert sejtet. A bejárat előtt gyönyörű lányok:

– Kaptak már reklámajándékot? Nem? Na ezt nézze meg! Ha ezt megveszi, akkor ön rendkívül szerencsés. El lesz ragadtatva a barátnője! Két hét múlva ez lesz a legdivatosabb illatszer. Négyszázat magának is megér!

Azt persze nem teszi hozzá, hogy ennek a parfümnek rég lejárt [redacted] szavatossága, és hogy soha nem lesz már divat. A gyártó cég fillérekért szabadult meg az összes flakontól. Beljebb nemcsak műszaki cikkek vannak, hanem fonalak, farmerok, kávé, élelmiszer. Azon a bizonyos pénteken több tonna fogyott.

Az eladó fiú hangja már túl van a változáson. Nyurga, lányos arcú. Nem értem, mit keres itt alig tizenöt évnyi múlttal.

– Suli? Onnan eljöttem. A tulajnak Pesten volt butikja. Hívott, hogy jó a kereset. Itt nagy a világ, meg minden. Ehelyett napi tíz óra munka várt háromezer schillingért. Sokan vagyunk így. Hátul alszunk a raktár mellett. A falakon befolyik [redacted] víz. Hétvégeken hazamegyünk. A mai nappal rúgtak ki, végleg megyek haza. Túl sokat járt [redacted] szám. Ebédidőt követeltem és magasabb keresetet. Az osztrákoknál kevesen keresnek tízezer alatt... csak mi...

Ahogy észreveszi, hogy [redacted] videókkal matatok, még hozzáteszi:

– Neked innen nem ajánlanék semmit. Ez [redacted] négyfejes Panasonic, ez valami. Nézd! Ha ezt itt megnyomom, meg ezt, az a lámpa kigyullad. Igaz, csak két hétre lehet előre programozni, de ez engem nem zavar. Teljesen lenyűgöz [redacted] külseje. Micsoda forma, meg mennyi bügyür... Mindez potom 10 990 schillingért. Ezt elfogadnám, de nem mernék rá fogadni, hogy ha hazavinném, sokáig működne. Machinációk? Vannak, akik a vám miatt szédszedetik a gépet. Én csak kettőbe tudom. A tévével ugyanezt már nem lehet megcsinálni. Ezekért meg [redacted] videókért jórészt az oroszok jönnek. Ők még szabadon vásárolhatnak. Több darabra is szereltünk már szét, de erre ráfizetnek a palik. Otthon nincs olyan szerviz, ahol összeszerelnék, vagy ha igen, az újabb néhány ezer. Ha kérik, akkor meg alacsonyabb összegről adunk számlát, vagy több tételre állítjuk ki. A fináncz persze tudja, hogy az nem annyiba kerül, de ötven százalékot még elnéz.

Hirtelen elhívják mellőlünk a fiút. Néhány perccel később halottsápadtan jön, a nagyon halkan súgja: a főnök minden szót hallott. Nem tudtam, hogy lehallgatók vannak a polcok mögött...

A főnök mindezek mellett alaposan megvárakoztat. Tört magyarságából is jól értjük: nem örül a kíváncsiskodásnak. Mint mondja: ő csak egy szegény vállalkozó, aki megjárta már egyszer országunkban. A Körúton bérelt butikot. Hajjaj, azok a magyar újságírók... Mit tettek akkor vele! Pedig az ő grúz családjában nem engedheti meg magának, hogy rossz hírbe keveredjék. Ősei közt tartja számon Ceretelit, aki nem kisebb tettet vitt véghez, mint megírta Sztálin kedvenc dalát, a Szurikót... De elismeri: itt magyarnak lenni sem kicsinység. „Aki beszél valamit magyarul, az már nem jár rosszul az üzleti életben." Németül ugyan nem tud, arra van itt egy lány, ő veszi föl a csöngő telefont, s tolmácsol a főnöknek. Szóval megy ez, mint otthon a karikacsapás. Próbálkozott Magyarországon videojavításra társulni egy külkereskedelmi vállalattal. A magyar félnek semmi befektetésre évi háromszázmillió nyereséget hozott volna. A különböző hivatalok alig egy évet ültek a papírokon. Majd amikor hirtelen és gyanúsan fölgyorsultak az események, s a mi grúzunk kíváncsiskodni kezdett, hogy mi ez az igyekezet, kiderült a turpisság. A külkereskedő vállalatnak épp annyi volt a hiánya, hogy ez az üzlet megmenthette volna a szanálástól. Grúzunkat pedig a remélt profittól. Így elállt az üzlettől. Különben meg Grúziában, úgy tűnik, lesz egy vegyes vállalat, amelyik fölvállalja azt a piacot, amiből a mi országunk kiesett. Az üzlet, az üzlet... A bank pedig az ő torkát is szorongatja, mint a legtöbb kisemberét, aki vállalkozásba kezd. Még hogy szétszerelés? Á, ő semmilyen szabálytalanságot nem követ el. A tisztesség mindenekelőtt... Úgy látszik, az üzlet valóban tisztességesen megy. Még a vámrendelettel együtt is. A video-, színestévé-forgalom csökkent. A nagy videogyárak sorra mennek tönkre, a bóvli árát pedig még így is mindig megkérik. Egy Samsung vagy Supra lejátszó 3320 schilling; míg az ITT 6325, Toshiba 6390. Az egyik kereskedő szerint, ha a bóvli árából engednének, akkor ez jobban növelné az amúgy is tönk szélén álló videós cégek veszteségét. A frontot tartani kell. A raktárkészlet csökkenése egyébként várható. A Szovjetunió és Románia fogyasztói Jugoszlávián keresztül csempészik be a nyugati technikát, ebben pedig az osztrák kereskedők minden leleményükkel részt vállalnak. No és Magyarország sem utolsó, ami a tranzitszerepet illeti. Üzletembereink nekünk is vannak, s a csempészet tanulható. Mi már telítettek vagyunk bóvliból. A magyar, mióta világpolgár, kiokosodott. Akármit már nem vásárol. Van tapasztalata, világra nyíló ablaka (az útlevelében) és ravaszságban sem marad el.

Próbálkozom magam is. Hazafelé a csomagtartóban egy álom. (Egy álomsokba kerülő BMX.) Meglepetés a fiamnak. „A vámosnak is lehet gyereke. Majd azt mondom, a fiam születésnapjára... Nem. Nem jó, Egy betegágyhoz kötött kisfiúnak viszem... csak megesik a szíve... micsoda hülyeség, annak nem kellene BMX. ... Festékhibás... Akción vettem... Ez jó? Talán..." Eddig jutok, mire jön a kérdés.

– Elvámolnivaló?

Némán ingatom a fejem.

– Nyissa ki a csomagtartót!

A vér is meghűl bennem. Kullogok. Matatok a kulccsal, hosszan... addig hátha eltűnik... vagy lesz valami. Ez az istenverte csomagtartó is, máskor nem nyílik, most meg... A vámos némán mered a csomagtartó tartalmára. Kéri a számlát. Odaadom a másikat ... Összenézünk. Értjük egymást.

– Na menjen innen...

Danó Anna

„Darabokra törted a szívem"

A szakértők ugyan idegenkednek az ötlettől: darabokra szedni a videokészüléket a vámrendelet kijátszása érdekében, azonban nem tartják megvalósíthatatlannak.

A videokészülékek – felépítésükből következően – többnyire – négy részre „darabolhatók". Általában külön blokkot képez a mechanikai rész (a vázzal és a burkolattal), a szervo- és vezérlőegység, a kép- és hangáramkörök, valamint a tápegység. Bonyolultabb készülékek esetén azonban egy panelon akár több rész is helyet foglalhat.

A videók szétszerelését mindig szerelőkre kell bízni – tanácsolják a hozzáértők –, amíg nem jelennek meg a „kit" csomagolások, amelyekből a vásárló darabokból állíthatja össze a terméket. Így sem garantált azonban, hogy az újbóli összeállítást követően az eredeti minőséget produkálja a videomagnó. Sőt az sem, hogy egyáltalán működni fog...

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit.

● Sony SL-T-7 ME Betamax rendszerű [illegible] eladó. Telefon: [illegible]

● Keresem az [illegible] [illegible] magyar [illegible] Telefon: [illegible]

● [illegible]

● [illegible] 55 cm [illegible], Toshiba [illegible] [illegible] Schmidt József [illegible]

● [illegible] 521 [illegible]

● [illegible] kazet[illegible]

● [illegible] videokamera [illegible]

● [illegible] Back to the Future [illegible] Over the Top [illegible] Kaposvár [illegible]

● Keresem [illegible] Szabadság u. 1[illegible]

● E S C [illegible] 8036 típusú videorekorder [illegible] HQ-[illegible] eladó. Bodits Ottó, [illegible] Kossuth u. 9.

● [illegible] keresem a következő filmeket [illegible] GOR, A [illegible] Amerika [illegible] War of the Worlds, Ghostbusters II., Stripped to Kill, Kamikaze Zeus – the Crime Killer, Ha[illegible] I–[illegible], Lady Avenger. [illegible] Zsolt, 1064 Bp., Izabella u. 69. fsz. 3. Telefon: 324-764

● [illegible] VCR 5400, Seleco VH-[illegible] PC, Panasonic NV [illegible], Samsung [illegible] 2 típusú videomagnók magyar nyelvű kezelési utasításával rendelkezem. Telefon: 365-912

● Euro- és italodisco zene kedvelők, figyelem! Kiváló minőségben, rövid határidőre [illegible] felvételt vállalok. [illegible] Tamás, 8900 Zalaegerszeg, Ataisz[illegible] 21.

● [illegible] ITT Nokia [illegible] videomagnómat [illegible] Papp László, 10[illegible] Bp., [illegible] u. 1[illegible]-20.

● Keresek jó minőségben [illegible] Nagykanizsa, 8800 [illegible] u. 15.

● Keresem [illegible] magyar hangú Phantom kommandó, A nagy[illegible] Tombstone [illegible], Galaxis terror. Hencz Ferenc, [illegible] Tab, Kossuth u. 32.

● [illegible] keresek. Rácz Tamás, 4700 Mátészalka, Marx K. u. 67

● Eladó a Video Magazin 1–15. száma [illegible], a Videotechnika 1–5. száma [illegible], valamint a „HiFi Magazin [illegible]" c. kiadvány [illegible] Ft és egy [illegible] Olah Csaba, [illegible] Vác, Harmaty u. 7.

● Eladó a HiFi Magazin 1–20. száma [illegible] CB és [illegible] Papp Zoltán, 8781 Tapsony, Kossuth u. 54.

● JVC [illegible] eladó. Kiss, 9091 Ravazd, [illegible] út 22.

● Megkímélt Orion videorekorderemet és 73 db jó minőségű szinkronizált műsoros videokazettámat (max. 1200 Ft) megegyezés szerint készpénzért elcserélném egy 6–7 éves [illegible] személygépkocsira. Tóth Péter, 5510 Dévaványa, Jéggyár u. 12.

● Keresem a Video Magazin 1–7. számát, továbbá az alábbi filmeket [illegible] Willow, Emmanuelle 5–6., Godzilla, Mechagodzilla ellen. Egy kem, aki szerette engem, GOR, Lady Avenger. Péter György, 7570 Barcs, Petőfi S. u. 6.

● Keresem a következő filmeket megvételre vagy másolásra: Őrangyal I–II., A nagy zsákmány (Belmondóval a [illegible]), Moonwalker, Hard Days Night és Help (Beatles). Kapus Andrea, 1213 Bp., Erdősor u. 149. Tel.: [illegible]-368 (du.)

● Eladó egy Sony-videorekorder, PAL-SECAM-NTSC BETAMAX SL-T-7 ME, 10 db kazettával. Ale Ernő, 2132 Göd felső, Ady Endre u. 32/a. Tel.: 06-27-45-[illegible]

Hírözön

Szerkeszti
Csörögi István

Pásztori körlevél a pornó és az erőszak ellen

A film-, a televízió-, a video- és a reklámügynökségek „erkölcsi értékeket romboló tevékenysége” tárgyában adott ki pásztori dokumentumot a Vatikán, melyben megállapítja, hogy az „erőszakos magatartás és a szexuális szabadosság” képeinek gyakori sugárzásával súlyos károkat okoznak az egyes emberek lelkében és a társadalmak egészséges fejlődésében.

A pornográfia és erőszak medrében című pápai edikturn megállapítja, hogy a tömegkommunikációs műsorszóró intézmények az erkölcsi normák egyébként is fokozódó összezavarodásának korszakában teszik hozzáférhetővé a pornográfiát és az erőszakot a széles közönség számára, beleértve a gyerekeket és a fiatalokat is.

A dokumentum azzal vádolja az iparilag fejlett országokat, hogy a kommunikációs médián keresztül exportálják súlyos társadalmi betegségeiket a fejlődő országokba. A levél tudományos publikációkat idéz, melyek szerint „senki sem tekintheti magát immunisnak a pornográfiával és az erőszakkal szemben”.

A pornó és a brutalitás feltételezett hatásai között szerepel a bűnözési hajlam növekedése; hogy a gyermekek képtelenné válnak a valóság és a fantáziaképek megkülönböztetésére; pszichológiai kapcsolat alakul ki a szadista hajlamok és a nemi ösztönök között; az egészséges erotikai érzékenység csökken már a lágy pornó hatására is; a nemi ösztönök és reflexek csak kemény pornó hatására indulnak be: függő helyzet alakul ki, mely impotenciához vezet, magatartási zavarok keletkeznek, tárgyfetisizmus jelentkezik a szexuális életben (különböző kellékek és jelmezek hatására indul meg a nemi aktivitás) stb.

A pásztori körlevél felszólítja a média-szakembereket, hogy „dolgozzanak ki és alkalmazzanak etikai kódexeket a társadalmi kommunikáció területén”.

A dokumentum hangsúlyozza, hogy a római katolikus egyház nem a cenzúra újraélesztését bátorítja, s „nem is kíván folyamatos párbeszédet kialakítani a kommunikációs intézményekkel, csupán felelősségükre kívánja figyelmeztetni őket”.

*

Marlon Brando újra filmez, a ezúttal New York utcáit foglalta el forgatócsoportjával. A *The Freshman* (Az újonc) című filmet *Mattheu Broderick* társaságában New Yorkban és Torontóban forgatják, *Andrew Bergman* rendezésében.

*

Ez év nyarán kezdték meg a *Midnight Express* (Éjfél expressz) című 1978-as film (rendezte: *Alan Parker*) folytatásának forgatását. A *Return* (Visszatérés) költségeire maximum 20 millió dollárt irányoztak elő. A forgatókönyvi alapot – akárcsak az előző rész esetében – *Billy Hayes* írta saját valódi élményei alapján. A főszerepet ismét *Brad Davis* alakítja. (Az első rész videokazettán kölcsönözhető a Mokép Videotékájából.)

*

Nyár elején kezdték forgatni és karácsony táján kerül a moziba az ausztrál popsztárnő, *Kylie Minogue* főszereplésével a *The Delinquents* (A lógósok). A 10 millió ausztrál dollárba kerülő vállalkozás zenei producere *David Bowie*, a rendezője *Chris Thomson*.

*

A Kultúrvideo társaság júliusban 25 ezer példányban megjelentette *A Kirov Balett varázsa* (The Magic of the Kirov Ballet) című egyórás tánckazettát. A leningrádi tánckar 25 év után először turnézik az Egyesült Államokban. A különleges alkalomra megjelent műsoros kazetta ára 29,95 dollár.

*

Az amerikai Vidmark Entertainment „visszatérítési garanciát” vállal nyáron forgalomba hozott két filmjéért. Ha a kölcsönzővállalat az első hónapban 15-nél kevesebb alkalommal tudja kiadni a kazettát, akkor a forgalmazó visszatéríti a vásárlási ár felét. A *Midnight Cop* (Éjféli zsaru) ára 89,95 dollár, a *Short Fuse* (Gyors fúzió) pedig 79,95.

Augusztusban múlt húsz éve, hogy megrendezték a woodstocki fesztivált, amely nézőszámát (csaknem félmillió) tekintve minden idők legnagyobb szabadtéri koncertje volt. A mérföldkőnek számító zenei esemény évfordulója alkalmából újra kiadják ■ *Wadleigh* rendezte háromórás film videováltozatát. A filmen ■ háromnapos hippiünnep bálványai – *Jimi Hendrix, Joan Baez,* ■ *Jefferson Airplanes,* ■ *Who* stb. – és rajongóik szólalnak meg dalban és prózában.

*

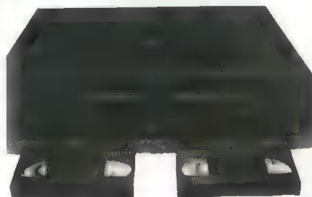
Az MGM/UA Home Video nyáron képlemezen jelentette meg újra *Richard Lester* 1976-ben készült nagy sikerű filmjét, a *How I Won The War*-t (Hogyan nyertem meg ■ háborút?). Az eredetileg fekete-fehérben látható csatajeleneteket ■ rendező beleegyezésével utólag, elektronikus eljárással megszínezték.

*

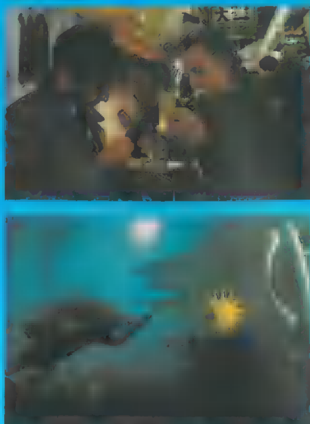
Az Amerikai Videotársaság közzétette az idei év elején 225 kölcsönzőbolt vizsgálatából leszűrt eredményeket. A felmérés szerint a megkérdezettek 52 százaléka szerint nőtt, 23 százaléka szerint stagnál és 25 százalék szerint csökkent a forgalom 1988-ban. Az adatszolgáltatók háromnegyede szerint 1989-ben nőni fog ■ videokölcsönzések mennyisége. A kölcsönzési ár átlaga az előző évihez képest ■ centtel nőtt, a forgalomban lévő filmek száma 2200-ról 2400-ra növekedett. A videokölcsönzők 60 százaléka használ számítógépet az adatok kezeléséhez.

Kétkazettás meglepetés

A GO videogyártó társaság 1989 karácsonyára mintegy 30 millió dollár értékű VCR–2-vel látja el a D & H üzlethálózat áruházait. A kétkazettás videodeck, melynek ára 995 dollár körül alakul, kiváló minőségű másolatok készítésére alkalmas, és arra is képes, hogy a készülék egyik felén filmet nézhessen a vásárló, ■ másikon pedig egy éppen futó tévéműsort rögzítsen. A kétkazettás deck megjelenése tovább erősíti azt a trendet, mely szerint az üzletmenetbe bekalkulálható bizonyos mennyiségű házi másolás. A másolásvédelmi kódok nagy divatja is leáldozóban van. A *Crocodile Dundee* első része még úttörő volt ■ védelemben, a második rész azonban alig két év után már zavarókódok nélkül került forgalomba.

BLACK RAIN

Ma még mozi – holnap már video

Hollywood legforróbb szezonja zárult le a nyár végén. Alig három hónap alatt 52 filmet bocsátanak ki ■ nagy stúdiók és ■ függetlenek. A több mint félszázból 37 akció kaland vagy vigjáték, s csak 15 a „társadalmi dráma", illetve művészfilm. Biztos sikerre számíthat az *Indiana Jones* harmadik része, melynek rendezője továbbra is *Spielberg,* és *Harrison Ford* játssza a főszerepet. A régi szereposztással folytatódik a *Ghostbusters* (Szellemirtók) és ■ *Lethal Weapon* (Halálos Fegyver), *Mel Gibsonnal* a főszerepben. Az abszolút újdonságok között szerepel ■ már előre is nagyhírű *Batman* (Denevérember) *Jack Nicholson, Michael Keaton* és *Kim Basinger* főszereplésével. A filmet *Tim Burton* rendezte, aki ■ *Beetlejuice* című szörnykomédiával is remekelt. *James Cameron,* a *Terminator* (Halálosztó) és az *Aliens* (A bolygó neve: Halál) rendezője újabb óriási költségvetésű filmmel jelentkezik. A *The Abyss* (A szakadék) az óceán mélyén élő humanoidokról szóló látványos fantasztikus film. *Ridley Scott* (nyolcadik utas a Halál, Szárnyas fejvadász, Legenda) újabb filmje, a *Black Rain* (Fekete eső) az osakai alvilágba kalauzol *Michael Douglas* és *Andy Garcia* közreműködésével.

Szexbotrány Madonna körül

Miközben folyik *Madonna* és *Sean Penn* válópere, egyre furcsább dokumentumok kerülnek elő ■ már-már botrányhősnő múltjából. A 30 éves, mintegy 100 millió dollárnyi vagyonnal rendelkező énekesnő aktmodellként kezdte pályafutását, s tíz évvel ezelőtt főszereplője volt egy erotikus filmnek (*A Certain Sacrifice* [Egy bizonyos áldozat]), melyben természetesen meztelenül látható, félreérthetetlen szituációban. A 16 éven aluliaknak nem ajánlott filmben egy ártatlanul hányódó lányt (Bruna) alakít, akit megerőszakolnak, ■ ezért barátai bosszút állnak az aljas szexgengsztereken. Madonna most tiltakozik a film videoforgalmazása ellen, a rendező, *Stephan John Lewicki* szerint viszont már késő. „Amikor csináltuk ■ filmet, nagy örömmel vett részt benne, senki sem kényszerítette, hogy ■ legyen a főszereplő."

A neves amerikai popsztárnőre képletes értelemben ■ rájár ■ rúd: több más ország után két nyugatnémet állomás (a Bayerische Rundfunk és ■ Westdeutsch Rundfunk) is leállította ■ *Like* ■ *Prayer* című slágerből készült videoklip sugárzását. Az ok: „A szám szövege és a hozzá kapcsolódó képsorok sértik a vallásos érzületet."

■ THE ABYSS

„Az utolsó kísértés" videón

Az Egyesült Államokban június 29-én jelent meg videokazettán *Martin Scorsese* nagy port felvert filmje, ■ *Last Temptation of Jesus Christ* (Jézus Krisztus utolsó megkísértése). A Blockbuster Video, az USA második legnagyobb kölcsönzőhálózata (666 üzlettel rendelkezik) nem kívánja forgalmazni a kazettát, mivel az sérti a vallásos érzületet, s rombolja a cégről kialakult képet. A legnagyobb amerikai kölcsönzőláncolat, a West Coast Video (670 üzlet) vezetője ezzel szemben kijelentette: „Mi hiszünk ■ szólásszabadságban, ■ ezért nem zárkózunk el ■ hírhedtté vált film videokazettán történő kölcsönzésétől és árusításától sem."

Dalibor Martinis: Sziklakert

*Keiko Sei*nek,
■ Video Magazin tudósítójának
beszámolója
Nyugat-Berlinből:

Videos
a kiállítót

Augusztus 27-től szeptember 24-ig a nyugat-berlini Kongresshalléban, október 13-tól november 12-ig ■ zürichi Kurothausban látható ■ különleges video-műalkotások 25 éves történetét átfogó nemzetközi kiállítás, melyet első ízben március 18. és április 23. között rendeztek meg Köln városában. *Videoszobrászat* címen olyan kompozíciókat mutattak be, amelyek ■ képzőművészet és a video-art között, rejtélyes és mindmáig felderítetlen határzónában helyezkednek el.

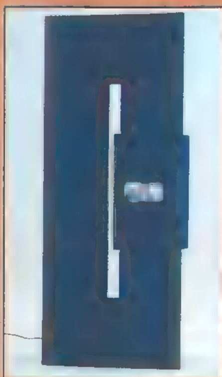
Milyen is a két művészet egymáshoz viszonyított helyzete? Lehet, hogy a video a kortárs szépművészet legprogresszívabb műfaja? A kérdés megválaszolásához figyelembe kell venni, hogy sem a képzőművészet, sem ■ video-art területe nem tisztázott. A videóról kezdettől fogva viták sora folyik, arról, hogy az tulajdonképpen nem a művészetek, hanem a média műfajai közé sorolható, különösen ha ■ jelenlegi kísérleti vagy alternatív tévécsatornák megindítására gondolnak. Angliában a Channel 4, Franciaországban ■ Canal + a hagyományos tömegkommunikációs rendszerben jelentkezik, csak éppen sajátos, a videoművészetre jellemző ellenkulturális tartalommal. Így a video-art maga is köztes helyet foglal el a kommersz tévémédia és az elit vizuális művészetek között.

A videoművészetet két irányzat jellemzi. Az egyikben ■ művész az egész környezetet az alakítás tárgyaként fogja fel, beleértve a tévémonitorokat is, melyeket elektronikus fényforrásként alkalmaz, vagy csupán olyan tárgyaknak tekinti őket, melyek képeket hordoznak felületükön. A másik irányzathoz tartozó csoport tagjai személyes képzeletüket alkotják meg a videokamera – mint hordozható rögzítőeszköz – segítségével.

Az elsőként említett irányzat ■ „videoinstalláció". A tulajdonképpeni videoművészet kezdete 1963-ig nyúlik vissza, s eredetileg ezzel, ■ szépművészetek sorába illő ággal indul. A video-art ilyen besorolásának megértésére szolgál a videoszobrászat című kiállítás, mely az év egyik legnagyobb videoeseményének ígérkezik.

Miért használták ■ kiállítás szervezői a „szobrászat" szót a közkeletű „installáció" helyett? Nyilván azért, mert a kiállításon csak olyan, már korábban elkészült művek szerepelhetnek, amelyek nem illenek bele az installációról kialakult művészeti képbe. Persze az is motiválhatta a rendezőket, hogy ilyen címen a video-art jobban eladható.

A kiállítás tervezője és megvalósítója ■ Kölnisches Kunstverein igazgatója, *dr. Wulf Herzogenvath*. Ő ■ videoművészet képzőművészetként való elfo-

Graf/ZYX: Voyeur '88 (Leskelődő '88)

Anna Winteler: Tanulmány ■ [illegible]

gadtatásának európai élharcosa, akinek régóta dédelgetett álma valósult meg sok különböző irányú próbálkozást követően.

A Kölnisches Kunstverein 150 éves, és a videoművészet 25 éves fennállásának évfordulója jó alkalomnak kínálkozott ■ közös megemlékezés lehetőségeire. Sikerült megnyernie az ügynek ■ Sony támogatását, mely NSZK-beli hálózatának legnagyobb irodáját éppen Kölnben működteti. A kiállítás támogatói között volt ■ DuMont cég, az NSZK egyik legnagyobb kiadóvállalata is. Az együttműködésnek köszönhetően 45 művet hívhattak meg a világ legkülönbözőbb tájairól, ami eddig egyedülálló esemény a videózás történetében. Az 1984-es amszterdami Stedelijk Museumban megtartott The Luminous Image c. kiállítást követően ez ■ legnagyobb a hasonló jellegű kiállítások között. A kölni bemutatón ■ látogatók száma meghaladta ■ 20 ezret.

Az NSZK-t a videoművészet szülőföldjeként tartják nyilván, miután *Walt Vostell* és *Nam June Paik* itt kezdte meg munkásságát. (Noha Paik Koreában született és Japánban nevelkedett.) Ám kérdés, hogy ez a fajta videózás vajon tényleg művészet-e? Az NSZK nagy érdeme, hogy e dilemma dacára is megrendezi ezt a show-sorozatot.

Tony Oursler: Konstelláció (Együttállás)

Shigeko Kubota: Három hegy

Marina Abramovic: A [redacted] kör

zobrok ermekben

Most pedig nézzünk néhány kiállított művet.

Vostell néhány „emlék-műve" és Nam June Paik tv-piramisa (a *V-yramid* különösen jól ismert darab) láthattunk néhány munkát a videoművészet hőskorának egy másik, jól ismert figurájától, *Peter Campustól* is. Az 1972-ben készült *Interface*-ben egy hatalmas tükör helyezkedik el a néző és a kamera között, s ezen [redacted] néző önmaga képét látja kivetítve. Egy másik amerikai, *Bill Viola*, aki értelmiségi körökben nagy megbecsülésnek örvend, egy sötét, csendes szobában egy rézcsapot állított ki, amelyből szabályos időközökben vízcseppek hullanak alá. Ezt veszi egy videokamera, majd a képet kivetítik egy hatalmas ernyőre, mely ennek a mindennapi látványnak különös színvilágot kölcsönöz a világítás és az elektronikus trükkök segítségével (a mű 1976-ban készült).

Sokféle videoinstallációt mutatnak be [redacted] kiállításon, köztük olyanokat is, amelyek egy-egy szoborszerű kompozíció elemeként használják fel [redacted] monitort, de szerepelt olyan szigorúan egyszerű közvetítőrendszer is, mint *Klaus von Bruché*. Ő [redacted] kiállítótermen kívül egy parabolaantennát állított fel, amelyről a szovjet televízió adásának képeit közvetíti [redacted] bent elhelyezett monitorra.

Akadnak művek, amelyek [redacted] nézőt úgy vonják be az alkotások terébe, akár egy videojátékba. Az amerikai *Buky Schwarz* nagy labirintusa fölött kamerák és monitorok függnek oly módon, hogy a labirintusban sétáló néző mindig ellenőrizheti saját helyzetét a felül elhelyezett képernyőkön. Néhány munka inkább cirkuszi mutatványra vagy játékszerre emlékeztet. A francia *Michael Jaffreson* által kiállított monitorokon egy férfit láthatunk, aki tollal töltött monitorokat halmozott fel. A *Rolland Servaas* monitorja egy férfi arcát mutatta, amint egy kompresszor segítségével [redacted] képernyő elé helyezett tollpelyhet fújdogál.

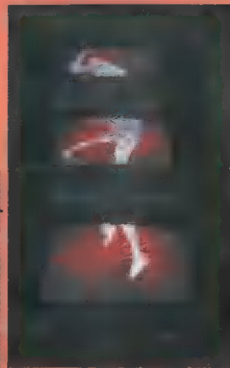
A jugoszláviai *Dalibor Martin Japánkert* című installációja a természethez való viszonyt tematizálta: a sziklák helyett természeti képeket mutató monitorokat helyezett el, japán sziklakertekre jellemző elrendezésben.

A kiállítás egyik legérdekesebb darabja a *CRUX* című videokereszt-kompozíció, amely egy kereszt négy végére szerelt monitorból áll. A képernyőkön egy ember két keze, lábfeje és arca látható. A képek négy kicsiny kamerából származnak. Ezeket *Gary Hill*, a mű szerzője viseli önmagára erősítve, saját testrészei felé irányítva. Akármilyen mozdulatot végez a kiállítóteremben, a monitorok (elrendezésükből eredően) mindig keresztre feszített helyzetben mutatják. A különleges videoprogramot alkotója a kiállítóhely közelében lévő templom belső terében is bemutatta.

Egyébként [redacted] retrospektív kiállítás megrendezéséhez négy épületet használtak fel. A helyiségek között [redacted] DuMont Kunsthalle volt a legnagyobb. A látogatók külön vevőkészüléket kaptak az egyes kiállított objektumok hangjának vételére, ugyanis [redacted] óriási teremben egyidejűleg több audiovizuális munka volt látható, s ezek hatalmas hangzavart kelthettek volna e megoldás nélkül.

A német videoművészek és művészeti forgalmazók szerint a show sikere „hatalmas lépés" [redacted] videoart NSZK-beli elfogadtatása útján. A kiállítás jól szemlélteti, hogy a videoművészet sokoldalú kapcsolatban van [redacted] gazdasági és az ipari infrastruktúrával. Sikerült bebizonyítani, hogy a videoművészet nem csupán unalmas képekből áll, amely csak kis létszámú közönséget érdekel a gondosan elsötétített szobák mélyén.

Helmut Mark: Szobor

Ulrike Rosenbach: Or-phelia

A BHG HÍRADÁS-TECHNIKAI VÁLLALAT

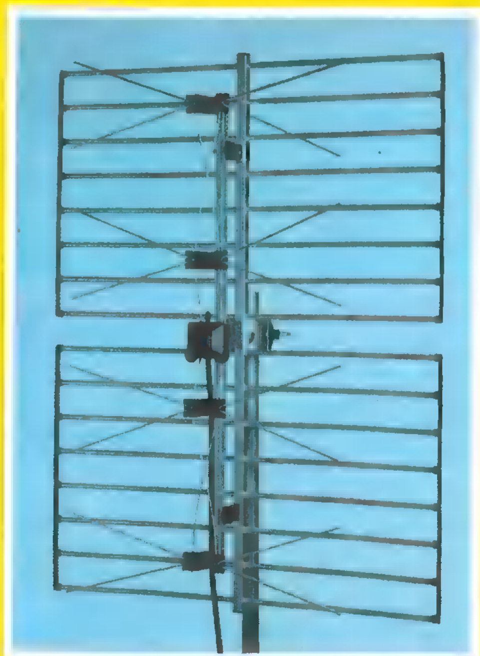

széles választékban
gyárt

közszükségleti antennákat

és

híradástechnikai csatlakozókat

H–1509 Budapest, Pf. 2.
XI. Fehérvári út 70.
Telefon: 813-300
Telex: 22-5933
Telefax: 667-433

Tekintse meg kiállításunkat
a BNV „C" pavilon 8. standján

Graffiti

MOZI

szeptember 1–6.
HERCULES
SZÍNES,
amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4,3/4 6
MURPHY TÖRVÉNYE,
színes, akerikai akciófilm este 8, 1/2 11

szeptember 7–13.
HERCULES
du. 1/4 2, 1/2 4,3/4 6
MURPHY TÖRVÉNYE,
este 8, 1/2 11

szeptember 14–20.
AZ AMERIKAI NINJA
színes, amerikai akciófilm du. 1/4 2, 1/2 4,
3/4 6

VÖRÖS SZONJA
színes, amerikai krimi este 8, 1/2 11

szeptember 21–27.
AZ AMERIKAI NINJA
du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6
VÖRÖS SZONJA
este 8, 1/2 11

szeptember 28–október 4.
GOR
színes, amerikai sci-fi du. 1/4 2, 1/2 4, 3/4 6
USA INVÁZIÓ
este 8, 1/2 11

A mozi a műsorváltoztatás jogát fenntartja

Budapest
VIII., József krt 63.

STEVE BIKO ÉS ATTENBOROUGH:

Kiáltás a

Az apartheid ellen nemcsak az emberi jogi aktivisták, hanem a filmesek is felemelik szavukat; a világ videotárainak polcain mind több helyet foglalnak el a faji megkülönböztetés ellen szavukat felemelő alkotók művei.

Alighogy a hivatalos politika szintjére emelték Dél-Afrikában az apartheidet, máris megindító vádiratot intézett a faji megkülönböztetés politikája ellen Korda Zoltán „Cry The Beloved County" (1951/ Kiáltsd, ez kedves vidék) című filmjében. Meglepő egyértelműséggel ábrázolta a dél-afrikai lakosság szociális nyomorát, és a könnyekig meghatotta közönségét a fekete prédikátor és a fehér farmer történetével, amelyben a tragikus körülmények láncolata összekapcsolja sorsukat és minden faji korláton felülemelkedő barátságban fűzi össze őket. Korda bátor felhívása Fekete és Fehér kibékülésére (amelyből 1974-ben megfilmesített musical is készült „Lost In The Stars" címmel) hosszú időre kivétel maradt, amely alig talált követőkre.

A filmrendezők inkább azt dicsőítették westernimitációikban, ahogyan a burok a XIX. században meghódították Dél-Afrikát. Példa erre az 1955-ben Susan Haywarddal és Tyrone Powerrel készített „Untamed" (Megfékezhetetlenek) című film, vagy az 1967-es „The Fiercest Heart" amelyben a zuluk indiánpótlékként próbálnak kitartani. Ugyanennek a gyarmatosító-nosztalgiának hódolt az 1964-es „Zulu" és az 1979-es „Zulu Dawn", amelyek az 1879-es év eseményeinek felidézésével mutatják be a brit csapatok hősies ellenállását a zulu harcosok nyomasztó túlerejével szemben. A fehér urak erkölcsei fesztelen propagandájának szentelt filmeket aztán 1967-ben még túlszárnyalta Gualterio Jacopetti, a Mondo Cane rendezője hírhedt dokumentumpamfletjével, az „Afrika, Addio"-vel. Ez az apartheid államot cinikusan a béke szigeteként mutatja be, amely körül a függetlenségüket éppen elnyert fekete-afrikai államok erőszaktengere tombol.

Hollywood, amely az 50-es és 60-as években figyelemre méltó filmeket bocsátott ki az egyesült államokbeli faji kérdés problémáiról, feltűnő módon idegenkedett az apartheid témájától. Az a néhány kísérlet, mely megpróbált úrrá lenni a témán, felemásra sikeredett, mint például a „The Wilby Conspiracy" (Wilby-összeesküvés, 1974). A dél-afrikai viszonyok ábrázolása itt nem több, mint a hatásvadász akciójelenetek drámai kelléke.

Az utóbbi két évben azonban mindez megváltozott: az apartheid problémája, és mindenekelőtt az Afrikai Nemzeti Kongresszus ellenzéki mozgalom húsz éve bebörtönzött vezetőjének, Nelson Mandelának a sorsa egyre inkább a nemzetközi közvélemény figyelmének központjába került. Mindez elsősorban a Nelson Mandela születésnapjára időzített – és az év legjelentősebb zenei eseményévé lett – 1988. július 18-i londoni koncertben jutott kifejezésre. A mozi sem várt sokáig. Mindjárt két kiemelkedő alkotás – a „Cry For Freedom" és a „Zwei Welten" (Két világ) – nyúlt a kényes témához, bebizonyítva, hogy milyen szórakoztató, felkavaró és elkötelezett tud Hollywood is lenni.

Richard Attenborough „Cry For Freedom" (1987) című filmje, amely most jelent meg videón, Donald Wood (Kevin Kline) fehér újságíró és a „Black Consciousness" (Fekete Öntudat) harcosa, Steve Biko barátságának hiteles történetét meséli el. Donald Wood, egy liberális lap kiadója, nézeteltéréseik ellenére elnyeri Biko barátságát. Amikor Steve Biko nem sokkal később a börtönben meghal, Wood kételkedni kezd a halál okáról adott hivatalos magyarázatban. Összegyűjti az ellenbizonyítékokat, és ezzel azonnal a dél-afrikai igazságszolgáltatás célpontjává válik: „banned person"-né (tiltott személlyé) nyilvánítják. Az egyre fokozódó elnyomó intézkedésekkel szemben az újságírónak és barátnőjének nem marad más választása, mint a száműzetés.

Attenborough filmjében eredetileg az 1977-ben meggyilkolt és (Peter Gabriel által is megénekelt) Steve Biko portréját akarta megrajzolni, de végül is egy, az apartheid ellen küzdő fehér heroikus portréját vázolja fel nagy következetességgel. Attenborough-nál Biko, a fekete ellenállás központi figurája mellékszereplővé zsugorodik, aki már a film első harmada után eltűnik a vászonról. Az újságíró portréja ugyanakkor természetfeletti nagyságot ölt. A „Cry For Freedom"-mal Attenborough kétségtelenül megrázó filmet alkotott, amely kipellengérezi az apartheidállam botrányos viszonyait. Mindezt azonban végül is egyoldalúan egy fehér ember perspektívájából láttatja, tehát azok szemszögéből, akik a többségi fekete lakosságtól elkülönített világban élnek. Attenborough filmje dühöt ébreszt egy embergyűlölő rendszer arroganciája ellen. De a film végére is csak nehezen érti meg az ember, mit is jelenthet egy feketének az élet az apartheid rendszerében.

Ugyanez érvényes Chris Menges „A World Apart" (Két világ, 1978) című filmjére. Itt is fehér apartheidellenzők állnak a cselekmény középpontjában, a feketék a történet peremére szorulnak. Ez minden bizonnyal megkönnyíti a főszereplőkkel való azonosulást a legtöbb európai és amerikai néző számára, de ugyanakkor felmenti őket az alól, hogy elgondolkozzanak a feketék helyzetéről. A faji konfliktus így aztán teljesen háttérben marad anya és lánya élezödő konfliktusa és a család szociális kirekesztődése mögött, ami az anya politikai tevékenységéből adódik. Barbara Hershey hatásosan formálja meg ezt az asszonyt, aki inkább a feketék ügyével foglalkozik, mint gyerekei gondjaival.

Chris Menges filmjében eltekint a fehérek hősies megdicsőítésétől. Ettől, valamint attól, hogy egy kifejezetten magánjellegű történetre korlátozódik, amelyet egy kamaszodó lány szemszögéből mesél el, a film összességében kevésbé tolakodó (és talán őszintébb), mint Attenborough alkotása.

Mindezzel együtt mindkét film az utóbbi évek legkiemelkedőbb művei közé tartozik.

Az elmúlt években szinte észrevétlenül született néhány olyan film is, amely nem a fehérek perspektívájából szemléli a problémát. Például a marokkói Souheil Ben Barka (Lelouch egykori munkatársa) „Amok" című filmje, amely 1983-ban Moszkvában elnyerte az egyik fődíjat. Az alkotás némileg emlékeztet Korda „Kiáltsd, ez kedves vidék"-jére.

További példákat lehetne sorolni a dél-afrikai filmek közül, pedig ott – nem utolsó sorban a szigorú cenzúra miatt – messze nem kedveznek a körülmények a kritikus filmek készítőinek. Videón jelent meg az ötrészes „Sechs Fuss Land" (Hatlábnyi föld) című filmsorozat, amely a dél-afrikai írónő, Nadine Gordimer elbeszélései alapján készült. 1980-ban Berlinben Ezüstmedvével díjazták a dél-afrikai Ross Devenish „Marigolds in August" (Augusztusi pitypang, 1979) című filmjét. Ugyancsak Dél-Afrikában készült David Bensusan „My Country, My Hat"

Cry For Freedom.
Nagy-Britannia, 1987
136 perc
Szereplők: Kevin Kline,
Denzel Washington, Penelope Wilton
Rendezte: Richard Attenborough

Egy liberális fehér újságíró küzd a feketék polgári jogaiért. A film Steve Biko fekete polgárjogi harcos életét követi nyomon. Elkötelezett, gyönyörű képekben megfogalmazott, kifejező apartheid-ellenes alkotás.

szabadságért

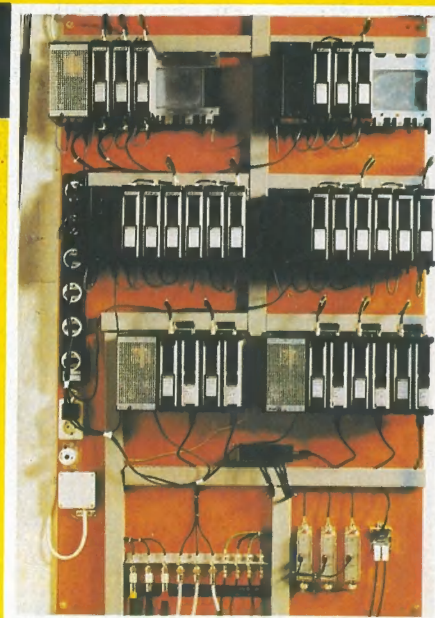
(Az én országom, az én kalapom), valamint Durrell Roodt „Afrika – Land der Hoffnung" (Afrika – a reménység földje, 1987). Az apartheid elleni küzdelem szimbolikus alakja Nelson Mandela. Amikor megkezdte harcát az elnyomás ellen, Mahatma Gandhi szellemében erőszakmentes ellenállást hirdetett meg. Hiteles dokumentumok, interjúk és aktuális felvételek felhasználásával készült dokumentumfilm mutatja be Mandela sorsát, amelyet az 1964 tavaszán kihirdetett életfogytiglani ítélet a jelek szerint máig megpecsételt.

Africa, Addio!
Amatőr szereplők
Rendezte: Gualtieri Jacopetti, VPS

Gualtieri Jacopetti olasz szenzációrendező legvitatottabb filmje, amelyben felhasznált a hírhedt „Mondo"-sorozathoz készített, erőszakkal és szexszel telt ál-dokumentumjeleneteket is. *A búcsúüzenet a haldokló Afrikából* a feketék rémtetteit állítja szembe a dél-afrikai fehérek dekadens életmódjával.

MŰHOLDVEVŐ RENDSZER

- ***A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábel tv-s rendszerekbe való csatlakozásra.***
- ***Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható.***
- ***Nagyközösségi rendszerekben a 40–300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábel tv-s főállomással vagy anélkül.***
- ***KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.***

BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT

H-1509 Budapest, Postafiók 2.
XI., Fehérvári út 70.
Telefon: 181-3300 Telex: 22-5933

TEKINTSE MEG TERMÉKÜNKET A BNV „C" PAVILON 8. STANDJÁN